

Valsts izglītības
satura centrs

ĀDAS APSTRĀDES TEHNOLOĢIJAS UN IZSTRĀDĀJUMU IZGATAVOŠANA

PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS PARAUGS

Apavu labotājs

LKI 3. līmenis

Apavu labotāja palīgs

LKI 2. līmenis

SASKAŅOTS
Izglītības un zinātnes ministrija

2022

Saturs

Profesionālās izglītības programmas mērķi.....	4
Apavu labotājs	4
Apavu labotāja palīgs	6
Profesionālās izglītības programmas sasniedzamie mācīšanās rezultāti	7
Profesionālās izglītības apguves iespējas	9
Profesionālās izglītības programmas parauga īstenošanas plānojums	10
Modulārās profesionālās izglītības programmas parauga moduļu karte.....	11
Moduļa “Nozares attīstības tendences Latvijā” apraksts.....	12
Moduļa “Nozares attīstības tendences Latvijā” saturs	12
Moduļa “Darba vietas iekārtošana” apraksts.....	14
Moduļa “Darba vietas iekārtošana” saturs	14
Moduļa “Apavu labošanā pielietojamo rokas instrumentu un darbmašīnu sagatavošana” apraksts	16
Moduļa “Apavu labošanā pielietojamo rokas instrumentu un darbmašīnu sagatavošana” saturs.....	16
Moduļa “Apavu labošanā pielietojamie materiāli un to novērtēšana” apraksts	20
Moduļa “Apavu labošanā pielietojamie materiāli un to novērtēšana” saturs.....	20
Moduļa “Apavu sagatavošana labošanai” apraksts	23
Moduļa “Apavu sagatavošana labošanai” saturs	23
Moduļa “Apavu labotāja palīga prakse” apraksts	25
Moduļa “Apavu labotāja palīga prakse” saturs.....	25
Moduļa “Apavu labošana” apraksts	27
Moduļa “Apavu labošana” saturs.....	27
Moduļa “Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana” apraksts	32
Moduļa “Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana” saturs	32
Moduļa “Apavu modelēšanas pamati” apraksts	35
Moduļa “Apavu modelēšanas pamati” saturs.....	35
Moduļa “Ādas izstrādājumu labošana” apraksts	37
Moduļa “Ādas izstrādājumu labošana” saturs	37
Moduļa “Aksesuāru izgatavošana” apraksts	39
Moduļa “Aksesuāru izgatavošana” saturs.....	39
Moduļa “Apavu labotāju prakse” apraksts	41
Moduļa “Apavu labotāju prakse” saturs	42
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) apraksts	45
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) saturs.....	46
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (2. līmenis) apraksts	53
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (2. līmenis) saturs.....	53
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) apraksts	57
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) saturs.....	58

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (2. līmenis) apraksts	60
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (2. līmenis) saturs.....	60
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) apraksts	63
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) saturs.....	64
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (2. līmenis) apraksts	67
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (2. līmenis) saturs.....	67
Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) apraksts	71
Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) saturs.....	72
Moduļa „Sociālās un pilsoniskās prasmes” (1. līmenis) apraksts	75
Moduļa „Sociālās un pilsoniskās prasmes” (1. līmenis) saturs.....	75
Moduļa „Zaļās prasmes” apraksts	80
Moduļa „Zaļās prasmes” saturs.....	80
Programmas īstenošanai obligāti nepieciešamie materiālie līdzekļi.....	83

Profesionālās izglītības programmas mērķi

Apavu labotājs

Izglītības procesā sagatavot apavu labotāju, kurš patstāvīgi nosaka darba apjomu, izmanto darba procesā nepieciešamo dokumentāciju, fiksē žurnālā paveikto darbu, izpilda apavu labošanas darbus, veic labojamo apavu pirmapstrādi, izpilda ar darbmašīnu un instrumentu ekspluatāciju un kopšanu saistītus uzdevumus, kā arī veic darba kontroli, t.sk. vizuāli novērtē veiktā darba kvalitāti.

Izglītības procesa rezultātā dod iespējas apgūt profesionālās, vispārējās un mūžizglītības kompetences:

- 1.** Novērtēt apavu stāvokli un noteikt apavu remonta apjomu.
- 2.** Izvērtēt klienta specifiskās vajadzības, pasūtījuma izpildes iespējamību un piedāvāt klienta vēlmēm atbilstošu materiāla izvēli.
- 3.** Aprēķināt apavu labošanas pakalpojuma cenu un dokumentēt apavu labošanas darbus reģistrācijas žurnālā.
- 4.** Konsultēt klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu.
- 5.** Iekārtot darba vietu un sagatavot darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas vai palīgierīces.
- 6.** Sagatavot un pielietot instrumentus apavu labošanā atbilstoši darba uzdevumam.
- 7.** Sagatavot un lietot apavu labošanas darbmašīnas vai palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam.
- 8.** Sagatavot apavus labošanai un atdalīt maināmo daļu vai detaļu no apaviem.
- 9.** Sagatavot maināmās daļas vai detaļas no izvēlētajā materiāla.
- 10.** Nomainīt apavu daļas vai detaļas (virsa, odere, rāvējslēdzējs, supinators, purngals) atbilstoši darba uzdevumam.
- 11.** Mainīt papēdi (tā formu, veidu, augstumu) vai papēža apvilci atbilstoši papēža formai.
- 12.** Sagatavot un nomainīt apavu supinatoru.
- 13.** Savienot izjauktās apavu daļas/detaļas atbilstoši darba uzdevumam.
- 14.** Veikt apavu nobeiguma apstrādi, pielietojot dažādus apstrādes materiālus un metodes.
- 15.** Vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti un apavu pāra veikto darbu vienādību.
- 16.** Veikt darba uzdevumus ievērojot darba drošības, darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības prasības.
- 17.** Atbildīgi rīkoties ekstremālās situācijās un sniegt pirmo palīdzību.
- 18.** Veikt darba uzdevumus ievērojot vides aizsardzības prasības.

- 19.** Ievērot uzņēmuma darba iekšējās kārtības noteikumus un darba tiesiskās attiecības.
- 20.** Veikt darba uzdevumus, ievērojot darba organizācijas principus un noteiktos darbu izpildes termiņus.
- 21.** Piemērot matemātisko domāšanu, plānojot apavu labošanas darba uzdevuma izpildi.
- 22.** Veidot mijiedarbību ar citiem cilvēkiem.
- 23.** Patstāvīgi plānot laiku, veicot uzdevumu individuāli vai komandā.
- 24.** Efektīvi komunicēt, nepārkāpjot ētikas normas, uzvedības un saskarsmes principus.
- 25.** Sazināties mutiski un rakstiski valsts valodā.
- 26.** Sazināties un lietot profesionālo terminoloģiju vienā svešvalodā.
- 27.** Novērtēt savas personīgās prasmes un piedalīties profesionālās kvalifikācijas pilnveidošanas pasākumos.
- 28.** Iesaistīties un darboties uzņēmējdarbībā, efektīvi plānojot darba uzdevumu izpildi un nepieciešamos resursus.

Apavu labotāja palīgs

Izglītības procesā sagatavot apavu labotāja palīgu, kurš saskaņā ar darba uzdevumu veic nepieciešamos apavu labošanas palīgdarbus kvalificēta speciālista vadībā.

Izglītības procesa rezultātā dod iespējas apgūt profesionālās, vispārējās un mūžizglītības kompetences:

- 1.** Noteikt darba apjomu saskaņā ar darba uzdevumu.
- 2.** Iekārtot darba vietu un sagatavot darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas vai palīgierīces.
- 3.** Novērtēt apavu stāvokli un noteikt apavu remonta apjomu.
- 4.** Sagatavot apavus labošanai un atdalīt maināmo daļu vai detaļu no apaviem.
- 5.** Sagatavot maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla.
- 6.** Savienot izjauktās apavu daļas/detaļas atbilstoši darba uzdevumam.
- 7.** Sagatavot un pielietot instrumentus apavu labošanā atbilstoši darba uzdevumam kvalificēta speciālista vadībā.
- 8.** Sagatavot un lietot apavu labošanas darbmašīnas vai palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam kvalificēta speciālista vadībā.
- 9.** Veikt darba uzdevumus, ievērojot darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasības.
- 10.** Atbildīgi un pastāvīgi lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus un drošības ierīces, sekojot līdzi to tehniskajam stāvoklim.
- 11.** Lietot ergonomiskus darba paņēmienus un inventāru, uzņemties atbildību par savām darbaspējām, izvērtēt veselības riska faktorus.
- 12.** Sniegt pirmo palīdzību.

Profesionālās izglītības programmas sasniedzamie mācīšanās rezultāti

Profesionālās kvalifikācijas nosaukums	Apavu labotāja palīgs	Apavu labotājs
LKI līmenis	LKI 2. līmenis	LKI 3. līmenis
Profesionālās kvalifikāciju sasniedzamie mācīšanās rezultāti	- Izvērtēt nozares uzņēmumu daudzveidību, to darbības specifiku un organizatorisko struktūru, saistībā ar pasūtītāju prasībām. - Izvērtēt tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu nozares ražošanas industrijas novitātes. - Izvērtēt pastāvošos darba vides riska faktorus tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē un apavu labotāju profesijā. - Lietot racionālus pamata darba paņēmienus atbilstoši ergonomikas principiem. - Iekārtot ergonomisku darba vietu atbilstoši veicamajam darba uzdevumam. - Lietot darba vietas prasībām atbilstošu darba apģērbu. - Sakārtot savu darba vietu pirms/pēc darba uzdevuma veikšanas. - Izvēlēties veicamam darba uzdevumam atbilstošus rokas instrumentus un darbmašīnas vai palīgierīces. - Pārbaudīt instrumentu un darbmašīnu/palīgierīču atbilstību darba drošības prasībām. - Sagatavot instrumentus un darbmašīnas vai palīgierīces apavu labošanai atbilstoši darba uzdevumam. - Novērtēt apavu stāvokli pirms labošanas. - Sagatavot apavus labošanai. - Sagatavot maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla - Savienot izjauktās apavu daļas vai detaļas atbilstoši darba uzdevumam.	- Veikt instrumentu apkopi, pārbaudot griezējinstrumentu kvalitāti. - Veikt apavu labošanas darbmašīnu vai palīgierīču apkopi. - Izvēlēties darba uzdevumam atbilstošus apavu labošanas materiālus un palīgmateriālus. - Izmantot apavu labošanā pielietojamo materiālu un palīgmateriālu pielietošanu un savstarpējo savienojamību. - Ievērot apavu labošanā pielietojamo materiālu un palīgmateriālu racionālas izmantošanas nosacījumus. - Nomainīt apavu sagatavotās daļas vai detaļas (virsa, odere, rāvējslēdzējs, purngals) atbilstoši darba uzdevumam. - Mainīt papēdi vai papēža apvilci atbilstoši papēža formai. - Sagatavot un nomainīt apavu supinatoru. - Veikt pilnu apavu nobeiguma apstrādi. - Vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti. - Pieņemt pasūtījumu. - Aprēķināt apavu labošanas pakalpojuma cenu. - Dokumentēt apavu labošanas darbus. - Konsultēt klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu.

Profesionālās kvalifikācijas nosaukums	Apavu labotāja palīgs	Apavu labotājs
		▪ Izvēlēties materiālus un tehnoloģijas piegrieztnes izgatavošanā. (*) ▪ Konstruēt bāzes konstrukcijas, pārbaudīt kvalitāti. (*) ▪ Izstrādāt dizaina produktu 2D skices, pārbaudīt kvalitāti. (*) ▪ Piedāvāt idejas dotā apavu dizaina produkta uzdevuma risinājumam. (*) ▪ Novērtēt ādas izstrādājumu bojājumu veidu. (*) ▪ Izvērtēt ādas izstrādājumu labošanas iespējamību un organizēt defektu labošanas procesu. (*) ▪ Labot ādas izstrādājumu defektus, pārbaudīt darba kvalitāti. (*) ▪ Orientēties aksesuāru daudzveidībā un izvēlēties materiālus, palīgmateriālus, furnitūru un galantērijas izstrādājumus aksesuāru izgatavošanai. (*) ▪ Piegriezt aksesuārus un to daļas, pārbaudīt piegriezuma kvalitāti. (*) ▪ Izgatavot un apdarināt aksesuārus, pārbaudīt kvalitāti. (*) ▪ Veikt aksesuāru higrtermisko apstrādi. (*) ▪ Izgatavot dekoratīvos elementus un dekorēt aksesuārus. (*) ▪ (*) izvēles modulis

Profesionālās izglītības programmas īstenošanai obligātie vispārējās izglītības mācību priekšmetu pamatkursi un padziļinātie kursi

- Latviešu valoda un Literatūra (vispārīgais līmenis);
- Matemātika (vispārīgais līmenis);
- Svešvaloda (B1);
- Sports (vispārīgais līmenis);
- Sociālās zinības un vēsture (vispārīgais līmenis);
- Dabaszinības (vispārīgais līmenis).

Profesionālās izglītības apguves iespējas

Profesionālās izglītības programmas veids (turpmāk – programma)		Arodizglītība		Profesionālās pamatizglītības programma	Profesionālās tālākizglītības programma
Apavu labotāja palīgs	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību	-		Pamatizglītība	Bez iepriekšējās izglītības ierobežojuma
	Programmas īstenošanas ilgums gados			1 gads	-
	Programmas īstenošanas ilgums stundās			Vismaz 1420 stundas	Vismaz 480 stundas
	LKI līmenis			LKI 2. līmenis	LKI 2. līmenis
	Izglītības klasifikācijas kods			22 546 00 1	10T 546 00 1
Apavu labotājs	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību	Pamatizglītība	Pamatizglītība no 17 gadu vecuma	-	Bez iepriekšējās izglītības ierobežojuma
	Programmas īstenošanas ilgums gados	2,5 gadi	1 gads		-
	Programmas īstenošanas ilgums stundās	3384 stundas	Vismaz 1420 stundas		640 stundas
	LKI līmenis	LKI 3. līmenis			LKI 3. līmenis
	Izglītības klasifikācijas kods	32 546 00 1	32a 546 00 1		20T 546 00 1

Profesionālās izglītības programmas parauga īstenošanas plānojums

LKI līmenis/ Kvalifikācijas nosaukums		Kurss (ja attiecināms)	Profesionālo kompetenču moduļi	Mūžizglītības kompetenču moduļi (līmenis)	Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu pamatkursi un padziļinātie kursi (ja attiecināmi)
			Nosaukums (NP*, ja attiecināms)		Nosaukums (apguves līmenis) (NP*-tā gads, ja attiecināms)
LKI 2. līmenis / Apavu labotāja palīgs	LKI 3. līmenis / Apavu labotājs	1. kurss	Nozares attīstības tendences Latvijā Darba vietas iekārtošana Apavu labošanā pielietojamo rokas instrumentu un darbmašīnu sagatavošana Apavu labošanā pielietojamie materiāli un to novērtēšana Apavu sagatavošana labošanai Apavu labotāja palīga prakse ¹	Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis) Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (1. līmenis) Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)	Latviešu valoda un Literatūra (vispārīgais) Matemātika (vispārīgais) Svešvaloda (B1) Sports (vispārīgais) Sociālās zinības un vēsture (vispārīgais) Svešvaloda (B1) Dabaszinības (vispārīgais)
		2. kurss	Apavu sagatavošana labošanai Apavu labošana Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana Ādas izstrādājumu labošana ³ Apavu modelēšanas pamati ³ Aksesuāru izgatavošana ³ Apavu labotāja prakse ²	Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmenis) Valodas, kultūras izpratne un izpaušmes (1. līmenis) Sociālās pilsoniskās prasmes (1. līmenis) Zaļās prasmes Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis) ³ Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (2. līmenis) ³	
		3. kurss (I)	Apavu labotāja prakse ²		

¹Tiek īstenots tikai profesionālās kvalifikācijas "Apavu labotāja palīgs" (LKI 2. līmenis) ieguvei.

²Tiek īstenots tikai profesionālās kvalifikācijas "Apavu labotājs" (LKI 3. līmenis) ieguvei.

³ Profesionālās kompetences izvēles moduļi.

Modulārās profesionālās izglītības programmas parauga moduļu karte

C	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (2. līmenis)	Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)	Ādas izstrādājumu labošana	Apavu modelēšanas pamati	Aksesuāru izgatavošana	
	Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)					
	Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1. līmenis)	Zaļās prasmes ¹	Apavu labošana	Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana	Apavu labotāja prakse	
B	Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmenis)	Sociālās un pilsoniskās prasmes (1. līmenis)	Apavu labošanā pielietojamo rokas instrumentu un darbmašīnu sagatavošana	Apavu labošanā pielietojamie materiāli un to novērtēšana	Apavu sagatavošana labošanai	Apavu labotāja palīga prakse ²
A	Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (1. līmenis)	Nozares attīstības tendences Latvijā	Darba vietas iekārtošana		

**Apavu labotāja palīgs
(LKI 2. līmenis)**

**Apavu labotājs
(LKI 3. līmenis)**

¹Mūžizglītības kompetenču modulis tiek īstenoti profesionālās tālākizglītības programmās un arodizglītības programmā ar īstenošanas ilgumu 1 gads.

²Tiek īstenots tikai profesionālās kvalifikācijas "Apavu labotāja palīgs" (LKI 2. līmenis) ieguvei.

Moduļa "Nozares attīstības tendences Latvijā" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas veidot izpratni par tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares attīstības tendencēm Latvijā.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvērtēt nozares uzņēmumu daudzveidību, to darbības specifiku un organizatorisko struktūru, saistībā ar pasūtītāju prasībām. 2. Izvērtēt tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu nozares ražošanas industrijas novitātes. 3. Izvērtēt pastāvošos darba vides riska faktorus tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē un apavu labotāju profesijā. 4. Lietot racionālus pamata darba paņēmienus atbilstoši ergonomikas principiem.
Moduļa ieejas nosacījumi	Iegūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārto pārbaudījumu - raksturo konkrēta sortimenta ražotāju uzņēmumu Latvijā, skaidro uzņēmuma novitātes sortimenta ražošanā un darba vides riska faktorus nozarē.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Nozares attīstības tendences Latvijā" ir A daļas modulis, ko izglītojamie apgūst vienlaicīgi ar moduli "Darba vietas iekārtošana", pēc kuru apguves seko B daļas moduļu apguve.

Moduļa "Nozares attīstības tendences Latvijā" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvērtēt nozares uzņēmumu daudzveidību, to darbības specifiku un organizatorisko struktūru, saistībā ar pasūtītāju prasībām. Zina: lielākos tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu nozares ražošanas uzņēmumus, to darbības specifiku. Izprot: uzņēmuma organizatoriskās struktūras un tā jaudas atkarību no ražošanas apjoma.	30% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares sektorus.	Raksturo tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares sektorus, to darbības veidus un savstarpējo sasaisti.
		Salīdzina Latvijas ādas un ādas izstrādājumu ražošanas uzņēmumus pēc strādājošo skaita, tajos ražojamā sortimenta veidu.	Raksturo ādas un ādas izstrādājumu ražošanas uzņēmumus to darbības veidus (atrašanās reģionu, darbības specifiku, ražošanas jaudu u.c.).
		Apraksta ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē strādājošo darbinieku profesijas.	Sasaista uzņēmumā strādājošo darbinieku profesijas ar veicamajiem darba pienākumiem.

2. Spēj: izvērtēt tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu nozares ražošanas industrijas novitātes. Zina: ādas un ādas izstrādājumu ražošanas sortimentu un ražošanas procesu novitātes. Izprot: inovatīvu tehnoloģiju nozīmi konkurētspējīgu produktu ražošanā.	30% no moduļa kopējā apjoma	Vispārīgi apraksta tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu izgatavošanas uzņēmuma darbību, tajos notiekošos procesus.	Raksturo tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu izgatavošanas uzņēmuma darbību.
		Atšķir ādas un ādas izstrādājumu sortimenta grupas.	Raksturo un salīdzina ādas un ādas izstrādājumu sortimenta grupas.
		Vispārīgi apraksta ādas un ādas izstrādājumu ražošanas procesu novitātes.	Ilustrē ar piemēriem un pamato ādas un ādas izstrādājumu ražošanas procesu novitāšu ieviešanas priekšrocības.
3. Spēj: izvērtēt pastāvošos darba vides riska faktorus tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē un apavu labotāju profesijā. Zina: darba vides riska faktorus, riska avotus un cēloņus nozarē, darba vides riskus, nelaimes gadījumu cēloņus, būtiskākās saslimšanas, profilaktiskos pasākumus. Izprot: atbildīgas rīcības nozīmi ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares darba vidē un attiecībā uz savu un apkārtējo drošību darbā.	30% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē un apavu labotāju profesijā.	Atbilstoši situācijai izvēlas atbilstošos individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē un apavu labotāju profesijā, pamato savu izvēli.
		Apraksta apavu labotāju darba vides riska faktorus, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē un apavu labotāju profesijā.	Pamatojot ar vairākiem piemēriem, izskaidro galvenos apavu labotāju darba vides riska faktorus, to rašanās cēloņus ādas izstrādājumu ražošanas nozarē, apavu labotāju profesijā.
		Vispārīgi apraksta nelaimes gadījumu cēloņus un arodslimības nozarē. Nosauc profilaktiskos pasākumus.	Raksturo arodslimības nozarē, izskaidro nelaimes gadījumus, to cēloņus. Ilustrē ar piemēriem profilaktiskos pasākumus.
4. Spēj: lietot racionālus pamata darba paņēmienus atbilstoši ergonomikas principiem. Zina: racionālus darba paņēmienus, kustību ekonomijas principus un to ievērošanas priekšnoteikumus, darba efektivitātes nodrošināšanas pasākumus. Izprot: racionālu darba paņēmieni ietekmi uz darba efektivitāti.	10% no moduļa kopējā apjoma	Vispārīgi apraksta un lieto racionālus darba paņēmienus apavu labotāju profesijā un darba procesos.	Izskaidro un lieto racionālus darba paņēmienus apavu labotāju profesijā un darba procesos.
		Vispārīgi apraksta un lieto ergonomikas principus, hronometrē laiku pēc norādījumiem.	Lieto ergonomikas principus darbā un pamato to lietojumu, patstāvīgi hronometrē laiku un analizē rezultātus. Apraksta racionālu darba paņēmieni ietekmi uz darba efektivitāti.

Moduļa "Darba vietas iekārtošana" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamā spējas iekārtot darba vietu atbilstoši veicamajam darba uzdevumam.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Iekārtot ergonomisku darba vietu atbilstoši veicamajam darba uzdevumam. 2. Lietot darba vietas prasībām atbilstošu darba apģērbu. 3. Sakārtot savu darba vietu pirms/pēc darba uzdevuma veikšanas.
Moduļa ieejas nosacījumi	Iegūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārto pārbaudījumu – iekārto un uzkopj darba vietu atbilstoši veicamā darba uzdevumam.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Darba vietas iekārtošana" ir A daļas modulis, ko izglītojamie apgūst vienlaicīgi ar moduli "Nozares attīstības tendences Latvijā", pēc kuru apguves seko B daļas moduļi.

Moduļa "Darba vietas iekārtošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: iekārtot ergonomisku darba vietu atbilstoši veicamajam darba uzdevumam. Zina: ergonomiskas darba vietas iekārtošanas prasības un darba vietas iekārtojuma pārbaudes principus Izprot: ergonomiski pareizas darba vietas iekārtošanas nozīmi droša, racionāla darbu veikšanai.	40% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā nosaka apgaismojuma spilgtumu. Atbilstoši uzdevumam, noregulē apgaismojumu.	Speciālista vadībā izmēra ar luksometru gaismas plūsmu - apgaismojuma spilgtumu. Salīdzina iegūtos rādītājus ar nepieciešamo apgaismojumu darba veikšanai. Salīdzina dažāda veida un gaismas atdeves lampas gaismas nodrošināšanai. Patstāvīgi, atbilstoši uzdevumam, noregulē apgaismojumu
		Speciālista vadībā nosaka darba galda piemērotību – augstumu, virsmas atbilstību darba veikšanai. Nosaka sēdekļa atbilstību darba galda augstumam	Patstāvīgi izmēra darba galda augstumu un virsmas lielumu un nosaka to atbilstību darba veikšanai. Skaidro darba galda virsmas izmantošanas iespējas. Pamato sēdekļa atbilstību darba galda augstumam un ķermeņa pozai.

		Speciālista vadībā izvieto darbam paredzētos materiālus un instrumentus.	Patstāvīgi izvieto darbam paredzētos materiālus un instrumentus pēc to lietošanas biežuma un funkcijas. Pamato racionāli sakārtotu materiālu un instrumentu nozīmi darbu veikšanā.
		Iekārto darba vietu atbilstoši veicamajam darba uzdevumam. Skaidro ergonomiski pareizas darba vietas iekārtošanas nozīmi droša, racionāla darbu veikšanai.	Patstāvīgi iekārto darba vietu atbilstoši veicamajam darba uzdevumam – noregulē apgaismojumu, izveido brīvu pieeju darba vietai, izvieto un sakārto materiālus un instrumentus atbilstoši lietošanas veidam un biežumam. Pamato ergonomiski pareizas darba vietas iekārtošanas nozīmi uz veicamā darba kvalitāti un darbinieka veselību. Skaidro nepareizi iekārtotas darba vietas ietekmi uz cilvēka organismu.
2. Spēj: lietot darba vietas prasībām atbilstošu darba apģērbu. Zina: darba drošības un higiēnas prasības un prasībām atbilstošu darba apģērbu ādas un ādas apstrādātāju darba vietā. Izprot: atbilstoši izvēlēta darba apģērba nozīmi higiēnas prasību nodrošināšanā un droša darba veikšanai.	20% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta, higiēnas prasības un aizsarglīdzekļus ādas un ādas apstrādātāju darba vietā.	Izskaidro un ar piemēriem pamato higiēnas prasības, aizsarglīdzekļus ādas un ādas apstrādātāju darba vietā.
		Nosauc apavu labotāja darba apģērbu, drošības prasības darba apģērbam ādas un ādas apstrādātāju darba vietā. Izvēlas darba apģērbu atbilstoši darba uzdevumam.	Izvēlas darba drošībai un higiēnai atbilstošu darba apģērbu, pamato savu izvēli atbilstoši darba specifikai ādas un ādas apstrādātāju darba vietā.
3. Spēj: sakārtot savu darba vietu pirms/pēc darba uzdevuma veikšanas. Zina: darba vietas uzkopšanas prasības un paņēmienus, izmantojamās materiālus un darbarīkus. Izprot: sakārtotas darba vietas nozīmi darba uzdevuma veikšanai.	40% no moduļa kopējā apjoma	Sakārto darba vietu pirms/ pēc darba uzdevuma veikšanas, ievēro darba drošības prasības.	Izvēlas atbilstošus kopšanas materiālus un instrumentus, patstāvīgi veic darba vietas sakārtošanu pirms/ pēc darba uzdevuma veikšanas, ievēro darba drošības prasības un uzkopšanas standartus. Izskaidro sakārtotas darba vietas nozīmi darba uzdevuma veikšanā.

Moduļa "Apavu labošanā pielietojamo rokas instrumentu un darbmašīnu sagatavošana" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas sagatavot un pielietot apavu remontā izmantojamus instrumentus un darbmašīnas/ palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties veicamam darba uzdevumam atbilstošus rokas instrumentus un darbmašīnas vai palīgierīces. 2. Pārbaudīt instrumentu un darbmašīnu/palīgierīču atbilstību darba drošības prasībām. 3. Sagatavot instrumentus un darbmašīnas vai palīgierīces apavu labošanai atbilstoši darba uzdevumam. 4. Veikt instrumentu apkopi, pārbaudot griezējinstrumentu kvalitāti. 5. Veikt apavu labošanas darbmašīnu vai palīgierīču apkopi.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti A daļas moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārtā pārbaudījumu. Atbilstoši darba uzdevumam veic praktisko darbu – izvēlas atbilstošus rokas instrumentus un darbmašīnas/ palīgierīces, pārbauda to atbilstību darba drošības prasībām un sagatavo tos apavu labošanai. Atbilstoši situācijai veic atbilstošo rokas instrumentu un darbmašīnu/palīgierīču apkopi.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Apavu labošanā pielietojamo rokas instrumentu un darbmašīnu sagatavošana" ir B daļas modulis, ko izglītojamie apgūst vienlaicīgi ar moduli "Apavu labošanā pielietojamie materiāli un to novērtēšana", pēc kuru apguves seko B daļas modulis "Apavu sagatavošana labošanai".

Moduļa "Apavu labošanā pielietojamo rokas instrumentu un darbmašīnu sagatavošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvēlēties veicamam darba uzdevumam atbilstošus rokas instrumentus un darbmašīnas vai palīgierīces. Zina: apavu labošanas instrumentu un darbmašīnas vai palīgierīces veidus	10% no kopējā moduļa satura	Apraksta apavu labošanā izmantojamus rokas instrumentus, to veidus un pielietojumu. Atbilstoši darba uzdevumam par instrumentu pielietojumu, izvēlas atbilstošus rokas instrumentus.	Raksturo rokas instrumentu apavu labošanā veidus, to pielietojumu. Atbilstoši darba uzdevumam par instrumentu pielietojumu, izvēlas atbilstošus rokas instrumentus un pamato savu izvēli

un pielietojumu. Izprot: darba uzdevumam atbilstošu rokas instrumentu un darbmašīnu/palīgierīču izvēles ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.	10% no kopējā moduļa satura	Atpazīst un apraksta darbmašīnu veidus un to pielietojumu. Ar piemēru skaidro darbmašīnu veidu atšķirības. Atbilstoši darba uzdevumam par darbmašīnu pielietojumu, izvēlas atbilstošu darbmašīnu. Atpazīst un apraksta palīgierīču veidus un to pielietojumu. Ar piemēru skaidro palīgierīču atšķirības atbilstoši pielietojumam. Atbilstoši darba uzdevumam par palīgierīču pielietojumu, izvēlas atbilstošu darbmašīnu.	Raksturo darbmašīnu veidus un izskaidro to pielietojumu. Ar vairākiem piemēriem pamato darbmašīnu veidu atšķirības. Atbilstoši darba uzdevumam par darbmašīnu pielietojumu, izvēlas atbilstošu darbmašīnu. Pamato un skaidro izdarīto izvēli. Raksturo palīgierīces atbilstoši pielietojumam. Ar vairākiem piemēriem pamato palīgierīču atšķirības atbilstoši pielietojumam. Atbilstoši darba uzdevumam par palīgierīču pielietojumu, izvēlas atbilstošu darbmašīnu. Pamato un skaidro izdarīto izvēli.
2. Spēj: izvēlēties pagaidu koka konstrukciju izgatavošanai atbilstošus darba instrumentus, aprīkojumu un mehānismus. Zina: instrumentu, aprīkojuma un mehānismu veidus un to lietošanu pagaidu koka konstrukciju izgatavošanā, drošus darba paņēmienus. Izprot: atbilstošu instrumentu un aprīkojuma lietojuma nozīmi kvalitatīvai un drošai pagaidu koka konstrukciju izgatavošanā.	10% no kopējā moduļa satura	Apraksta drošības prasības dažādiem rokas instrumentiem. Apraksta pārbaudes metodes rokas instrumentu atbilstībai darba drošības prasībām. Speciālista vadībā veic rokas instrumentu vizuālu pārbaudi atbilstoši droša darba nosacījumiem. Apraksta veiktās darbības. Apraksta drošības prasības darbmašīnām un palīgierīcēm. Apraksta pārbaudes metodes darbmašīnu un palīgierīču atbilstībai darba drošības prasībām. Speciālista vadībā veic darbmašīnu un palīgierīču pārbaudi atbilstoši darba drošības prasībām, apraksta veiktās darbības. Nosauc darba drošības prasību neievērošanas riskus.	Izskaidro drošības prasības dažādiem rokas instrumentiem, pamato drošības prasību ievērošanas nepieciešamību. Vizuāli novērtē rokas instrumentu atbilstību droša darba nosacījumiem. Skaidro veiktās darbības. Ar piemēriem pamato instrumentu gatavību lietošanai, skaidro instrumentu neatbilstību lietošanai, ja tāda ir. Izskaidro drošības prasības darbmašīnām un palīgierīcēm, pamato drošības prasību ievērošanas nepieciešamību. Raksturo pārbaudes metodes darbmašīnu un palīgierīču atbilstībai darba drošības prasībām. Veic darbmašīnu un palīgierīču pārbaudi atbilstoši darba drošības prasībām, skaidro veiktās darbības. Raksturo darbmašīnu un palīgierīču neatbilstību lietošanai, ja tāda ir. Pamato darbmašīnu un palīgierīču

			gatavību lietošanai. Pamato ar piemēriem darba drošības prasību neievērošanas riskus.
3. Spēj: sagatavot instrumentus un darbmašīnas vai palīgierīces apavu labošanai atbilstoši darba uzdevumam. Zina: kvalitātes pārbaudes metodes apavu labošanas instrumentu sagatavošanai darbam, darbmašīnu uzbūvi, darbības principus un pieslēgšanas metodes, darbmašīnu/palīgierīču ekspluatācijas instrukcijas un ražotāju norādījumus. Izprot: ekspluatācijas instrukciju ievērošanas nepieciešamību darbmašīnu sagatavošanā un savlaicīgas apavu labošanas instrumentu, darbmašīnu/palīgierīču sagatavošanas nozīmi darba uzdevuma kvalitatīvā izpildē.	10% no kopējā moduļa satura	Skaidro apavu labošanas instrumentu un griezējinstrumentu kvalitātes pārbaudes metodes. Speciālista vadībā sagatavo apavu labošanai nepieciešamos instrumentus, pārbauda to kvalitāti. Ievēro darba drošības prasības.	Skaidro un pamato apavu labošanas instrumentu un griezējinstrumentu kvalitātes pārbaudes paņēmienus. Atbilstoši darba uzdevumam sagatavo apavu labošanai nepieciešamos instrumentus, pārbauda to kvalitāti, pamato izvēli. Ievēro darba drošības prasības. Skaidro darba drošības prasību ievērošanas nepieciešamību
	10% no kopējā moduļa satura	Apraksta apavu labošanas darbmašīnu detaļas, mezglus un darba mehānismus, apavu apstrādes iekārtu uzbūvi un darbības principus. Apraksta ekspluatācijas instrukcijas ievērošanas nepieciešamību darba uzdevuma veikšanai.	Raksturo darbmašīnu vai palīgierīču, apavu apstrādes iekārtu uzbūvi un darbības principus. Skaidro ekspluatācijas instrukcijas ievērošanas nepieciešamību darba uzdevuma veikšanai.
	10% no kopējā moduļa satura	Pārbauda darbmašīnu un palīgiekārtu atbilstību darba drošības prasībām. Pieslēdz apavu labošanas darbmašīnu un iekārtu speciālista vadībā atbilstoši ekspluatācijas instrukcijām, ražotāju norādījumiem, ievērojot visus drošības pasākumus.	Pārbauda darbmašīnu un palīgiekārtu atbilstību darba drošības prasībām. Skaidro veiktās darbības un pārbaudes nepieciešamību. Patstāvīgi, speciālista uzraudzībā pieslēdz izvēlētās apavu labošanas darbmašīnas un iekārtas, ievērojot visus drošības pasākumus. Lieto ekspluatācijas instrukcijas un ievēro ražotāja norādījumus.
4. Spēj: veikt instrumentu apkopi. Zina: instrumentu kopšanas metodes un drošus darba paņēmienus, griezējinstrumentu asināšanas paņēmienus, kvalitātes pārbaudes metodes. Izprot: instrumentu apkopes veikšanas nepieciešamību kvalitatīva	10% no kopējā moduļa satura	Skaidro instrumentu apkopē pielietotās metodes un paņēmienus. Veic instrumentu apkopi, pielietojot atbilstošus paņēmienus un ievērojot darba drošības noteikumus.	Raksturo instrumentu apkopē pielietotās metodes un paņēmienus un ar piemēriem pamato apkopes veikšanas nepieciešamību. Patstāvīgi veic instrumentu apkopi, to apkopei izvēlas atbilstošu metodi un paņēmieni. Ievēro darba drošības noteikumus.
	15% no kopējā moduļa satura	Novērtē griezējinstrumentu tehnisko stāvokli, atpazīst bojātus vai neasus	Novērtē griezējinstrumentu tehnisko stāvokli, nosaka bojātus vai neasus

darba nodrošināšanai		griezējinstrumentus. Veic griezējinstrumentu asināšanu speciālista uzraudzībā, pielietojot atbilstošus paņēmienus. Ievēro drošības noteikumus.	griezējinstrumentus. Pamato griezējinstrumentu asināšanas nepieciešamību. Patstāvīgi izvēlas metodes un paņēmienus griezējinstrumentu asināšanai. Veic dažāda veida rokas griezējinstrumentu asināšanu, nepieciešamības gadījumā nomaina bojātu detaļu, ievērojot darba drošības noteikumus.
5. Spēj: veikt apavu labošanas darbmašīnu vai palīgierīču apkopi. Zina: apavu labošanas darbmašīnu vai palīgierīču kopšanas metodes un paņēmienus. Izprot: apavu labošanas darbmašīnu vai palīgierīču apkopes veikšanas nepieciešamību kvalitatīva darba nodrošināšanai.	15% no kopējā moduļa satura	Skaidro darbmašīnu apkopē un uzturēšanā pielietotās metodes un paņēmienus. Nosauc darbmašīnu iekārtu darbības defektu elektrodrošības un ugunsdrošības riskus. Pēc speciālista ieteikumiem tīra darbmašīnas, veic to apkopi atbilstoši ekspluatācijas prasībām, ievērojot visus drošības pasākumus. Skaidro palīgierīču apkopē pielietotās metodes un paņēmienus. Speciālista vadībā veic palīgierīču apkopi, ievērojot visus drošības pasākumus. Atpazīst palīgierīču darbības defektus un iekārtu bojājumus.	Raksturo darbmašīnu apkopē un uzturēšanā pielietotās metodes un paņēmienus un ar piemēriem pamato apkopes veikšanas nepieciešamību. Identificē un izskaidro darbmašīnas iekārtu darbības defektus, elektrodrošības un ugunsdrošības riskus. Patstāvīgi tīra darbmašīnas, izvēlas atbilstošus kopšanas paņēmienus, veic darbmašīnu apkopi atbilstoši ekspluatācijas prasībām, ievērojot visus drošības pasākumus. Raksturo palīgierīču apkopē pielietotās metodes un paņēmienus un ar piemēriem pamato apkopes veikšanas nepieciešamību. Patstāvīgi veic palīgierīču apkopi, ievērojot visus drošības pasākumus, paskaidro veiktās darbības, pamato to secību. Identificē iekārtu defektus, spēj tos novērst, neveic darbības ar bojātu iekārtu.

Moduļa "Apavu labošanā pielietojamie materiāli un to novērtēšana" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas veikt apavu labošanā pielietojamu materiālu, palīgmateriālu izvēli un atbilstošu pielietošanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties darba uzdevumam atbilstošus apavu labošanas materiālus un palīgmateriālus. 2. Izmantot apavu labošanā pielietojamo materiālu un palīgmateriālu pielietošanu un savstarpējo savienojamību. 3. Ievērot apavu labošanā pielietojamo materiālu un palīgmateriālu racionālas izmantošanas nosacījumus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti A daļas moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārtu pārbaudījumu, kura laikā veic praktisko uzdevumu - izvēlas darba uzdevumam atbilstošus apavu labošanas materiālus, palīgmateriālus, pamato to pielietošanas principus un racionālu izmantošanu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Apavu labošanā pielietojamie materiāli un to novērtēšana" ir B daļas modulis, ko izglītojamie apgūst vienlaicīgi ar moduli "Apavu labošanā pielietojamo rokas instrumentu un darbmašīnu sagatavošana", pēc kuru apguves seko B daļas modulis "Apavu sagatavošana labošanai".

Moduļa "Apavu labošanā pielietojamie materiāli un to novērtēšana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvēlēties darba uzdevumam atbilstošus apavu labošanas materiālus un palīgmateriālus. Zina: apavu labošanas materiālus un palīgmateriālus, to veidus, īpašības un pielietošanas principus. Izprot: atbilstošu apavu labošanas materiālu un palīgmateriālu izvēles ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.	40% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst apavu labošanas ādas, ādas izstrādājumu un gumijas materiālus un palīgmateriālus. Nosauc apavu labošanas materiālu un palīgmateriālu galvenās īpašības (berzes izturība, cietība, elastība), tehnoloģiskajai apstrādei nepieciešamās īpašības.	Raksturo apavu labošanas ādas, ādas izstrādājumu un gumijas materiālus un palīgmateriālus, izskaidro to veidus. Ar piemēriem izskaidro apavu labošanas materiālu galvenās īpašības (berzes izturība, cietība, elastība), tehnoloģiskajai apstrādei nepieciešamās īpašības.
		Atpazīst apavu labošanas tekstilmateriālu un audumu materiālus un palīgmateriālus. Nosauc apavu labošanas materiālu un palīgmateriālu galvenās īpašības	Raksturo apavu labošanas tekstilmateriālu un audumu materiālus mijas materiālus un palīgmateriālus. Ar piemēriem izskaidro apavu labošanas materiālu galvenās īpašības

		(stiprība, elastība, lokanība u.c.), tehnoloģiskajai apstrādei nepieciešamās īpašības.	(izturība, cietība, elastība, lokanība u.c.), tehnoloģiskajai apstrādei nepieciešamās īpašības.
		Atpazīst apavu kartona materiālus un palīgmateriālus. Nosauc apavu labošanas materiālu un palīgmateriālu galvenās īpašības (berzes izturība, cietība, elastība), tehnoloģiskajai apstrādei nepieciešamās īpašības.	Raksturo apavu kartona materiālus un palīgmateriālus, izskaidro to veidus. Ar piemēriem izskaidro apavu labošanas materiālu galvenās īpašības (berzes izturība, cietība, elastība), tehnoloģiskajai apstrādei nepieciešamās īpašības.
		Atpazīst apavu furnitūru veidus un apgērbu aksesuārus apavu labošanā. Nosauc apavu labošanas furnitūru un apgērbu aksesuāru galvenās stiprināšanas metodes (pieskrūvēšana, iešūšana, pielocišana, piešūšana), izprot katra stiprinājuma veida tehnoloģiskos risinājumus.	Raksturo apavu furnitūru veidus un apgērbu aksesuārus apavu labošanā, izskaidro to pielietošanu, atbilstoši veidus. Ar piemēriem nosauc apavu labošanas furnitūru un apgērbu aksesuāru galvenās stiprināšanas metodes (pieskrūvēšana, iešūšana, pielocišana, piešūšana), izprot katra stiprinājuma veida tehnoloģiskos risinājumus.
	20% no moduļa kopējā apjoma	Uzskaita apavu virsējās daļas materiālu veidus, to daudzveidību.	Raksturo virsējās daļas materiālu veidus, pārzina to fizikāli mehāniskās īpašības un pielietojumu.
		Apraksta materiālus, ko izmanto apavu apakšām, kapēm, starpzolēm, zolēm. Nosauc prasības apavu apakšas un zolu materiāliem.	Raksturo materiālus un kvalitātes prasības apavu apakšām, kapēm, starpzolēm, zolēm, izskaidro katra materiāla iedarbību pie tehnoloģiskās apstrādes.
	20% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst un izvēlas materiālus atbilstoši uzdevuma nosacījumiem, apraksta to pielietojumu.	Atpazīst un izvēlas materiālus atbilstoši uzdevuma nosacījumiem, raksturo to pielietojumu, izskaidro izvēli.
2. Spēj: izvēlēties darba uzdevumam atbilstošus savienošanas materiālus apavu labošanā. Zina: apavu labošanas savienošanas materiālus, to veidus, īpašības un pielietošanas principus.	10% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta līmju veidus, to pielietošanu un nozīmi apavu labošanā, skaidro līmju pielietošanas iespējas, ar piemēru paskaidro līmes un šķīdinātāja ietekmi uz apavu labošanas materiālu. Izvēlas līmi atbilstoši uzdevuma nosacījumiem.	Raksturo līmju veidus, salīdzina un skaidro atšķirības, pamato to pielietošanu un nozīmi apavu labošanā, ar piemēriem skaidro līmju pielietošanas iespējas un līmes un šķīdinātāja ietekmi uz apavu labošanas materiālu. Skaidro kļūdu rašanās iespējas darba procesā.

Izprot: atbilstošu apavu labošanas savienošanas materiālu izvēles ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.		Nosauc līmējamo materiālu savienojamības veidus, to iedalījumu pēc pielietojuma. Skaidro līmes žāvēšanas veidus un materiālu savienošanas paņēmienus atbilstoši darba uzdevumam.	Raksturo līmējamo materiālu veidus, to iedalījumu pēc pielietojuma un materiālu savstarpējās savietojamības. Salīdzina un izskaidro līmes žāvēšanas veidus, izvēlas un pamato materiālu savienošanas paņēmienus apavu labošanā atbilstoši darba uzdevumam.
3. Spēj: racionāli izmantot apavu labošanā pielietojamos materiālus un palīgmateriālus. Zina: lekālu pielietošanas nosacījumus materiālu racionālai izmantošanai, darba paņēmienus un metodes, vidi piesārņojošas darbības un atkritumu šķirošanas nepieciešamību. Izprot: materiālu racionālas izmantošanas nozīmi ietekmes uz vidi samazināšanā.	10% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta apavu labošanā pielietojamo materiālu un palīgmateriālu racionālas izmantošanas nosacījumus. Apraksta materiālu racionālas izgriešanas metodes. Skaidro lekālu izvietošanas nosacījumus. Apraksta vidi piesārņojošas darbības. Skaidro apavu labošanas procesā radīto atkritumu veidus un to izcelsmi, ietekmi uz vidi. Šķiro apavu labošanas procesā radītos atkritumus atbilstoši uzdevuma nosacījumiem.	Ar piemēriem pamato apavu labošanā pielietojamo materiālu un palīgmateriālu racionālas izmantošanas nosacījumus. Skaidro un ar piemēriem pamato lekālu izvietošanas nosacījumus un materiālu racionālas izgriešanas metodes, izmantojot dažādu veidu materiālus atbilstoši uzdevuma nosacījumiem. Skaidro un ar piemēriem apraksta vidi piesārņojošas darbības. Skaidro apavu labošanas procesā radīto atkritumu veidus un to izcelsmi, ietekmi uz vidi. Šķiro apavu labošanas procesā radītos atkritumus atbilstoši uzdevuma nosacījumiem.

Moduļa "Apavu sagatavošana labošanai" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas sagatavot apavus labošanai atbilstoši darba uzdevumam.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Novērtēt apavu stāvokli pirms labošanas. 2. Sagatavot apavus labošanai. 3. Sagatavot maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti A daļas moduļi.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārto pārbaudījumu - aizpilda konkrēta parauga analīzes darba lapu, novērtē apavu stāvokli, nosaka remonta darba apjomu, praktiski sagatavo apavus labošanai, izmantojot atbilstošus apavu apstrādes paņēmienus un atbilstoši darba uzdevumam sagatavo apavu maināmās detaļas.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Apavu sagatavošana labošanai" ir B daļas modulis, ko izglītojamie apgūst vienlaicīgi ar moduļiem "Apavu labošana" un "Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana.", pēc kuru apguves seko C daļas moduļi.

Moduļa "Apavu sagatavošana labošanai" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: novērtēt apavu stāvokli pirms labošanas. Zina: apavu stāvokļa novērtēšanas metodes, apavu labošanas un remontdarbu veidus. Izprot: atbilstoši novērtēta apavu stāvokļa ietekmi uz remontdarbiem.	20% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta apavu stāvokli (pēc sezonu veidiem, stiprinājumu veidiem un materiāliem). Novērtē apavu stāvokli atbilstoši uzdevuma nosacījumiem. Skaidro bojājuma lielumu.	Novērtē apavu stāvokli (pēc sezonu veidiem, stiprinājumu veidiem un materiāliem) un pamato savu vērtējumu. Novērtē apavu stāvokli atbilstoši uzdevuma nosacījumiem. Salīdzina dažādus apavu bojājumus Pamato apavu materiālu un stiprinājumu ietekmi uz bojājumu lielumu.
		Atšķir apavu labošanas veidus, vispārīgi spēj tos raksturot.	Pārzina apavu labošanas veidus, raksturo tos un pamato katra veida izvēli.
		Nosaka apavu remontdarbu apjomu atbilstoši uzdevuma nosacījumiem. Paskaidro savu izvēli.	Izvērtē un skaidro remontdarbu apjomu atbilstoši uzdevuma nosacījumiem (sīkais, vidēja sarežģītība, kapitālremonts) atkarībā no apavu materiāla veida.
2. Spēj: sagatavot apavus	30% no moduļa kopējā	Apraksta apavu pirmapstrādes paņēmienus, izmantotos	Izskaidro apavu pirmapstrādes paņēmienus, pamato pielietotā paņēmiena nepieciešamību

labošanai. Zina: apavu pirmapstrādes paņēmienus un apavu izjaukšanas metodes pirms labošanas. Izprot: atbildīgi sagatavotu apavu nozīmi kvalitatīva remonta veikšanai.	apjoma	palīglīdzekļus, laika patēriņu. Veic apavu tīrīšanu, nosusināšanu un sagatavo apavus labošanai.	un raksturo izmantotos palīglīdzekļus. Skaidro laika patēriņu konkrēta darba veikšanai. Veic apavu pirmapstrādi - tīrīšanu, nosusināšanu un citas darbības. Pamato veicamo darbu nepieciešamību kvalitatīva apavu remonta veikšanai. Sagatavo apavus labošanai.
		Nosauc apavu maināmās daļas/detaļas un apavu izjaukšanas metodes. Atdala apavu maināmo daļu/ detaļu atbilstoši uzdevuma nosacījumiem un speciālista norādījumiem un sagatavo apavus labošanai.	Raksturo apavu maināmās daļas/detaļas un apavu izjaukšanas metodes. Pamato izjaukšana nepieciešamību. Izjauc apavus atbilstoši darba uzdevumam, paskaidro veiktās darbības. Sagatavo apavus labošanai.
3. Spēj: sagatavot maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla. Zina: šablonu un labojamo apavu detaļu lekālu izgatavošanas paņēmienus un maināmo detaļu piegriešanas paņēmienus, maināmo detaļu izmērus un piegriežamo detaļu griešanas tehnoloģiju un piegrieztu detaļu kvalitātes pārbaudes kritērijus. Izprot: atbildīgi sagatavotu maināmo detaļu ietekmi apavu kvalitatīva remonta veikšanai.	50% no moduļa kopējā apjoma	Izgatavo apavu labojamo detaļu šablonus atbilstoši darba uzdevumam. Apzīmē apavu labojamās detaļu kontūras, pielietojot izgatavotos šablonus atbilstoši darba uzdevuma nosacījumiem.	Izvēlas materiālus un izgatavo apavu labojamo detaļu šablonus atbilstoši darba uzdevumam. Pamato šablonu izgatavošanas nepieciešamību, paskaidro šablonu izgatavošanas darbības. Apzīmē apavu labojamās detaļu kontūras, pielietojot izgatavotos šablonus atbilstoši darba uzdevuma nosacījumiem. Paskaidro veiktās darbības.
		Nosaka vienkāršu maināmo detaļu izmērus, izveido lekālus pēc detaļu izmēra. Apzīmē vienkāršas maināmās detaļas, iekļaujas izmēros.	Nosaka dažādas sarežģītības maināmo detaļu izmērus, izveido lekālus pēc detaļu izmēra. Paskaidro veiktās darbības un lekālu izveidošanas nepieciešamību. Apzīmē dažādas sarežģītības detaļas, iekļaujas izmēros. Patstāvīgi izgatavo detaļu dublikātu.
		Speciālista vadībā piegriež maināmās apavu daļas vai detaļas no piemērota materiāla atbilstoši uzdevuma nosacījumiem. Lieto drošus darba paņēmienus. Skaidro dažādu materiālu pielietojumu un griešanas tehnoloģiju. Nosauc veiktā darba kvalitātes kritērijus.	Patstāvīgi izvēlas instrumentus un materiālus maināmo detaļu piegriešanai. Pamato savu izvēli. Piegriež maināmās apavu daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla atbilstoši uzdevuma nosacījumiem. Lieto drošus darba paņēmienus. Skaidro dažādu materiālu pielietojumu un griešanas tehnoloģiju. Vizuāli novērtē veiktā darba kvalitāti, ievēro kvalitātes kritērijus, pamato savu vērtējumu atbilstoši darba uzdevumam.

Moduļa "Apavu labotāja palīga prakse" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas organizēt un veikt apavu labotāja palīga darbus atbilstoši darba uzdevumam speciālista vadībā darba vidē.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Novērtēt apavu stāvokli un noteikt apavu remonta apjomu. 2. Iekārtot darba vietu un sagatavot darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas/palīgierīces. 3. Sagatavot un pielietot instrumentus apavu labošanā atbilstoši darba uzdevumam. 4. Sagatavot un lietot apavu labošanas darbmašīnas/palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam. 5. Sagatavot apavus labošanai un atdalīt maināmo daļu/detaļu no apaviem. 6. Sagatavot maināmās daļas/detaļas no izvēlēta materiāla 7. Savienot izjauktās apavu daļas/detaļas atbilstoši darba uzdevumam. 8. Spēj: vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti A daļas moduļi.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais: Iesniedz izpildīto praktisko darbu mapi. Darba mapes vēlamais saturs: 1.1. Titullapa. 1.2. Prakses programmā paredzēto uzdevumu izpildes apraksti un fotogrāfijas. 1.3. Moduļa apguves pašvērtējums. 1.4. Izglītojamā prasmju vērtējums un raksturojums prakses vietā.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Apavu labotāja palīga prakse" ir B daļas modulis. Modulis "Apavu labotāja palīga prakse" ir noslēdzošais modulis profesionālās kvalifikācijas "Apavu labotāja palīgs" iegūšanai, to paredzēts apgūt profesionālo kompetenču nostiprināšanai darba vidē.

Moduļa "Apavu labotāja palīga prakse" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: novērtēt apavu stāvokli un noteikt apavu remonta apjomu.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā vērtē apavu stāvokli un nosaka apavu remonta apjomu.	Novērtē apavu stāvokli un nosaka apavu remonta apjomu. Izskaidro darba procesu.
2. Spēj: iekārtot darba vietu un sagatavot darba uzdevumam	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā iekārto darba vietu un sagatavo veicamajam darba	Sadarbībā ar speciālistu iekārto darba vietu un sagatavo darba uzdevumam atbilstošus

atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas/palīgierīces.		uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas un palīgierīces. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas un palīgierīces speciālista uzraudzībā. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
3. Spēj: sagatavot un pielietot instrumentus apavu labošanā atbilstoši darba uzdevumam.	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā sagatavo instrumentus apavu labošanai, lieto tos atbilstoši darba uzdevumam. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Sagatavo instrumentus apavu labošanai, lieto tos atbilstoši darba uzdevumam. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
4. Spēj: sagatavot un lietot apavu labošanas darbmašīnas vai palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam.	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā sagatavo apavu labošanas darbmašīnas un palīgierīces un lieto tās atbilstoši darba uzdevumam. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Sadarbībā ar speciālistu sagatavo apavu labošanas darbmašīnas un palīgierīces un lieto tās atbilstoši darba uzdevumam. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
5. Spēj: sagatavot apavus labošanai un atdalīt maināmo daļu/detaļu no apaviem.	20% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā sagatavo apavus labošanai un atdala maināmo daļu vai detaļu no apaviem. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Sadarbībā ar speciālistu gatavo apavus labošanai un atdala maināmo daļu vai detaļu no apaviem. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
6. Spēj: sagatavot maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla.	20% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā sagatavo apavu maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla.	Sadarbībā ar speciālistu sagatavo apavu maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla. Raksturo veicamās darbības.
7. Spēj: savienot izjauktās apavu daļas/detaļas atbilstoši darba uzdevumam.	20% no moduļa kopējā apjoma	Atbilstoši darba uzdevumam speciālista uzraudzībā savieno izjauktās apavu daļas vai detaļas, lieto atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, instrumentus. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Atbilstoši darba uzdevumam savieno izjauktās apavu daļas vai detaļas, lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, instrumentus sadarbībā ar speciālistu. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
8. Spēj: vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā vizuāli novērtē veiktā darba kvalitāti un apavu pāra atbilstību viens otram.	Vizuāli sadarbībā ar speciālistu novērtē veiktā darba kvalitāti un apavu pāra atbilstību viens otram.

Moduļa "Apavu labošana" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas veikt apavu labošanu atbilstoši darba uzdevumam.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Nomainīt apavu sagatavotās daļas vai detaļas (virsa, odere, rāvējslēdzējs, purngals) atbilstoši darba uzdevumam. 2. Mainīt papēdi vai papēža apvilci atbilstoši papēža formai. 3. Sagatavot un nomainīt apavu supinatoru. 4. Savienot izjauktās apavu daļas vai detaļas atbilstoši darba uzdevumam. 5. Veikt pilnu apavu nobeiguma apstrādi. 6. Vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti A daļas moduļi.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārto pārbaudījumu - maina apavu sagatavotās daļas/detaļas, papēdi/tā formu, papēža apvilci, apavu supinatoru, savieno izjauktās apavu detaļas un veic pilnu apavu nobeiguma apstrādi. Darba uzdevuma izpildes noslēgumā veic darba uzdevuma kvalitātes pārbaudi.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Apavu labošana" ir B daļas modulis, ko izglītojamie apgūst vienlaicīgi ar moduļiem "Apavu sagatavošana labošanai" un "Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana", pēc kuru apguves seko C daļas moduļu apguve.

Moduļa "Apavu labošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: nomainīt apavu sagatavotās daļas vai detaļas (virsa, odere, rāvējslēdzējs, purngals) atbilstoši darba uzdevumam. Zina: apavu detaļu stiprināšanas tehnoloģiju, materiālu savstarpējās savienotības iespējas, apavu dažādu detaļu stiprināšanas paņēmienus. Izprot: atbilstoši darba uzdevumam sagatavoto apavu nomaiņas detaļu	10% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta līmēšanas tehnoloģiju un pielietojumu. Apraksta līmes žāvēšanas veidus. Nosauc materiālu savstarpējās savienotības iespējas. Speciālista vadībā sagatavo apavu daļas/detaļas un veic līmes uzklāšanu un līmes žāvēšanu. Aktivizē līmi uz apavu savienojamām virsmām, ievērojot drošus darba paņēmienus.	Raksturo līmēšanas tehnoloģiju, skaidro pielietojumu. Raksturo un skaidro materiālu savstarpējās savienotības iespējas. Patstāvīgi sagatavo apavu daļas/detaļas, veic līmes uzklāšanu ievērojot tehnoloģiskās prasības, veic līmes žāvēšanu atbilstoši līmes veidam. Pamato veiktās darbības un vienmērīgi uzklātas līmes ietekmi uz apavu remonta kvalitāti. Aktivizē līmi uz

ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.			savienojamām apavu virsmām, ievērojot drošus darba paņēmienus, izskaidro darba procesu.
		Apraksta šūšanas metodes, paņēmienus un pielietojumu dažādu apavu detaļu stiprināšanai. Speciālista vadībā sagatavo apavu daļas/detaļas un veic to savienošanu, izmantojot šūšanas tehnoloģiju.	Raksturo un ar piemēriem skaidro šūšanas metodes, paņēmienus un pielietojumu dažādu apavu detaļu stiprināšanai. Patstāvīgi sagatavo apavu daļas/detaļas (apavu siksnīgas, rāvējslēdzēji u.c.), veic to savienošanu, izmantojot šūšanas tehnoloģiju. Pamato veiktās darbības un skaidro atbilstoši tehnoloģijai nošūtu/uzliktu šuvju ietekmi uz apavu remonta kvalitāti.
	20% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā nomaina apavu sagatavotās daļas vai detaļas (virsa, odere, rāvējslēdzējs, purngals) dažādu veidu apaviem. Stiprina detaļas pēc speciālista norādījumiem. Lieto drošus darba paņēmienus.	Patstāvīgi, atbilstoši darba uzdevumam, nomaina apavu sagatavotās daļas vai detaļas (virsa, odere, rāvējslēdzējs, purngals) dažādu veidu apaviem, pamato izvēlēto apavu daļu vai detaļu stiprināšanas paņēmienus. Izskaidro apavu detaļu izvietojumu un to funkcijas nozīmi. Piedāvā dažādus apavu sagatavoto daļu vai detaļu (virsa, odere, rāvējslēdzējs, purngals) sastiprināšanas paņēmienus.
	10% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta apavu pastiepšanas tehnoloģiju stiepjamās iekārtās. Speciālista vadībā sagatavo nepieciešamos instrumentus un palīgiekārtas. Uzstiepj apavu virsu uz liestes. Lieto drošus darba paņēmienus.	Skaidro apavu pastiepšanas tehnoloģiju stiepjamās iekārtās un darba paņēmienus. Patstāvīgi izvēlas un sagatavo nepieciešamos instrumentus un palīgiekārtas, iestata un noregulē. Atbilstoši darba uzdevumam uzstiepj sagatavoto apavu virsu uz liestes. Lieto drošus darba paņēmienus, paskaidro veiktās darbības.
2. Spēj: mainīt papēdi vai papēža apvilci atbilstoši papēža formai. Zina: papēža formas, veidus un augstumu, to izvēles principus, papēžu	10% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta papēža formas, veidus, augstumus. Skaidro papēžu izvēles principus dažādiem apavu veidiem.	Raksturo papēža formas, veidus, augstumus. Ar piemēriem pamato papēžu izvēles principus dažādiem apavu veidiem.
		Apraksta papēžu piestiprināšanas	Raksturo papēžu piestiprināšanas

piestiprināšanas tehnoloģijas, apvilces sagatavošanas un uztiēšanas paņēmienu. Izprot: darba uzdevumam atbilstošas papēžu piestiprināšanas tehnoloģijas vai papēžu apvilces nomaiņas paņēmiena izvēles ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.		tehnoloģijas. Skaidro tehnoloģiju pielietošanu dažādiem apavu veidiem. Speciālista vadībā sagatavo instrumentus, palīgiekārtas un materiālus, stiprina un maina papēdi atbilstoši tā formai un tehnoloģijai.	tehnoloģijas. Skaidro un ar piemēriem pamato tehnoloģiju pielietošanu dažādiem apavu veidiem. Izskaidro papēža stiprināšanas paņēmienu. Patstāvīgi sagatavo instrumentus, palīgiekārtas un materiālus, apavu piestiprināmo virsmu. Izvēlas atbilstošas formas, veida un augstuma papēdi. Atbilstoši darba uzdevumam maina papēdi, izskaidro veikto darbību un paņēmienu izvēles principus. Pamato papēža izvēli.
	10% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta apvilces uztiēšanas paņēmienu. Speciālista vadībā ar iepriekš sagatavotiem instrumentiem un palīgiekārtām, materiāliem nomaina papēža apvilci – atdala esošo papēža apvilci no papēža virsmas, apstrādā papēža virsmu un uzstiepj apvilci uz sagatavotās papēža virsmas. Ievēro drošus darba paņēmienu.	Ar vairākiem piemēriem izskaidro apvilces uztiēšanas paņēmienu. Atdala esošo papēža apvilci no papēža virsmas un veic papēža virsmas apstrādi. Skaidro veiktās darbības. Izvēlas papēža apvilces materiālu un sagatavo apvilci atbilstoši papēža formai. Atbilstoši darba uzdevumam ar iepriekš sagatavotiem instrumentiem un palīgiekārtām, nomaina papēža apvilci dažādiem vīriešu un sieviešu apaviem ar vai bez jauniem pasitņiem. Ievēro drošus darba paņēmienu.
3. Spēj: sagatavot un nomainīt apavu supinatoru. Zina: supinatoru nomaiņas tehnoloģiju. Izprot: darba uzdevumam atbilstošas apavu supinatoru nomaiņas tehnoloģijas izvēles ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā veido saistzoles lekālu, ievērojot drošus darba paņēmienu. Veic darba uzdevumam atbilstošu materiālu piemeklēšanu un apstrādi. Sagatavo saistzoli supinatora nomaiņai.	Patstāvīgi veido saistzoles lekālu, maina tā formu atkarībā no izmēra un formas, ievērojot drošus darba paņēmienu. Atbilstoši darba uzdevumam veic materiālu piemeklēšanu un apstrādi. Sagatavo saistzoli supinatora nomaiņai. Pamato veiktās darbības.
		Speciālista vadībā sagatavo un nomaina apavu supinatoru, ievērojot supinatora nomaiņas tehnoloģiju un pamatprincipus. Atbilstoši uzdevumam veic supinatora maiņu bez papēža maiņas, supinatora maiņu ar papēža maiņu un supinatora	Patstāvīgi sagatavo un nomaina apavu supinatoru, ievērojot supinatora nomaiņas tehnoloģiju un pamatprincipus. Pamato veiktās darbības. Atbilstoši uzdevumam veic supinatora

		maiņu ar papildus stiprinājumu. Sastiprina saistzoles daļas. Ievēro drošus darba paņēmienus.	maiņu bez papēža maiņas, supinatora maiņu ar papēža maiņu un supinatora maiņu ar papildus stiprinājumu. Sastiprina saistzoles daļas. Skaidro supinatoru stiprināšanas pamatprincipus un darbu gaitu atbilstoši supinatora maiņas veidam. Ievēro drošus darba paņēmienus.
4. Spēj: savienot izjauktās apavu daļas vai detaļas atbilstoši darba uzdevumam. Zina: zoles un saistzoles stiprināšanas metodes. Izprot: atbilstoši izvēlētas apavu labošanas tehnoloģijas un sagatavotu apavu ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā savieno izjauktās apavu daļas vai detaļas atbilstoši darba uzdevumam – sagatavo virsu zoles stiprināšanai, zoli piestiprināšanai pie virsas un piestiprina zoli un papēdi pie virsas, ievērojot drošus darba paņēmienus.	Patstāvīgi, atbilstoši darba uzdevumam, izvēlas atbilstošus materiālus un instrumentus, savieno izjauktās apavu daļas vai detaļas – sagatavo virsu zoles stiprināšanai, zoli piestiprināšanai pie virsas. Piestiprina zoli un papēdi pie virsas, izmantojot dažādus savienošanas veidus – nostiprinot ar līmi, nagliņām, nošujot. Nomaina gumijas un ādas pazoles, profilaktiskās pazoles, mikropora pazoles. Lieto drošus darba paņēmienus. Izskaidro veiktā darba gaitu.
5. Spēj: veikt pilnu apavu nobeiguma apstrādi. Zina: apavu apdares veidus, slīpēšanas, frēzēšanas paņēmienus un metodes. Izprot: apavu nobeiguma apstrādes tehnoloģijas izvēles ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.	10% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta apavu apdares veidus un materiālus, slīpēšanas, frēzēšanas paņēmienus. Speciālista vadībā noņem apavus no liestes. Ielīmē apavu iekšzoli. Veic zoles un papēža malas slīpēšanu, frēzēšanu, ievērojot drošus darba paņēmienus.	Izskaidro, ar piemēriem pamato apavu apdares veidus un materiālus, slīpēšanas, frēzēšanas paņēmienus un metodes. Patstāvīgi noņem apavus no liestes. Izvēlas materiālus un instrumentus apavu iekšzoles ielīmēšanai. Veic zoles un papēža malas slīpēšanu, pielietojot dažādus apstrādes materiālus un metodes. Pamato apavu nobeiguma apstrādes tehnoloģijas izvēli. Darba uzdevuma izpildē ievēro drošus darba paņēmienus.
		Speciālista vadībā veic noslīpētās malas krāsošanu un pulēšanu. Darba uzdevuma izpildē ievēro drošus darba paņēmienus.	Atbilstoši darba uzdevumam veic noslīpētās malas krāsošanu un pulēšanu, izskaidro izmantoto apavu nobeiguma apstrādes tehnoloģiju.

			Darba uzdevuma izpildē ievēro drošus darba paņēmienus.
		Ar speciālista palīdzību sagatavo apavu virsmu apdares darbu veikšanai. Speciālista vadībā retušē, pulē, apretē apavu virsmu. Darba uzdevuma izpildē ievēro drošus darba paņēmienus.	Patstāvīgi, atbilstoši darba uzdevumam, retušē, pulē, apretē apavu virsmu. Izskaidro izmantoto apavu nobeiguma apstrādes tehnoloģiju. Darba uzdevuma izpildē ievēro drošus darba paņēmienus.
6. Spēj: vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti. Zina: apavu labošanas kvalitātes novērtēšanas metodes. Izprot: darba kvalitātes kontroles nozīmi pakalpojuma sniegšanā un klienta pasūtījuma izpildē.	10% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta apavu kvalitātes novērtēšanas metodes. Skaidro kvalitātes novērtēšanas nepieciešamību pasūtījuma izpildē. Vizuāli novērtē darba kvalitāti. Novērtē apavu daļu vai detaļu stiprinājuma atbilstību, pielietoto materiālu atbilstību, apavu nobeiguma apstrādes darbu atbilstību kvalitātes prasībām. Pārbauda apavu pāra un abu kāju apavu atbilstību viens otram. Nosauc veiktā darba detaļu defektus, ja tādi ir.	Raksturo un ar piemēriem pamato apavu kvalitātes novērtēšanas metodes. Pamato kvalitātes novērtēšanas nepieciešamību pasūtījuma izpildē. Vizuāli novērtē darba kvalitāti, pamato veikto darbu atbilstību kvalitātes prasībām. Novērtē un pamato apavu daļu vai detaļu stiprinājuma atbilstību, pielietoto materiālu atbilstību, apavu nobeiguma apstrādes darbu atbilstību kvalitātes prasībām. Pārbauda apavu pāra un abu kāju apavu atbilstību viens otram. Raksturo veiktā darba detaļu defektus, ja tādi ir. Veic korekcijas, ja tādas ir nepieciešamas.

Moduļa "Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas konsultēt klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu un dokumentēt apavu labošanas darbus.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Pieņemt pasūtījumu. 2. Aprēķināt apavu labošanas pakalpojuma cenu. 3. Dokumentēt apavu labošanas darbus. 4. Konsultēt klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti A daļas moduļi.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārtro pārbaudījumu - praktiski pieņem klienta pasūtījumu, izvērtē pasūtījuma izpildes iespējamību un konsultē klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu, dokumentē apavu labošanas darbus reģistrācijas žurnālā.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana" ir B daļas modulis, ko izglītojamie apgūst vienlaicīgi ar moduļiem "Apavu sagatavošana labošanai" un "Apavu labošana", pēc kuru apguves seko C daļas moduļu apguve.

Moduļa "Darbu dokumentēšana un klientu apkalpošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: nomainīt apavu sagatavotās daļas pieņemt pasūtījumu. Zina: klienta specifiskās vajadzības, pasūtījuma izpildes iespējamību un materiāla izvēles iespējas. Izprot: atbilstoši novērtēta apavu stāvokļa nozīmi pasūtījuma izpildē.	10% no moduļa kopējā apjoma 10% no moduļa kopējā apjoma	Pielietojot apavu stāvokļa novērtēšanas metodes, nosaka pasūtījuma izpildes iespējamību. Atbilstoši situācijai pieņem pasūtījumu, piedāvā apavu labošanas veidu un pielietojamo materiālu.	Pielietojot apavu stāvokļa novērtēšanas metodes, nosaka pasūtījuma izpildes iespējamību, pamato remonta apjomu, apavu remonta veidu (sīkais, vidējais, kapitālais). Atbilstoši situācijai pieņem pasūtījumu, izvēlās un piedāvā vairākus apavu labošanas veidus un pielietojamo materiālu variantus.
2. Spēj: aprēķināt apavu labošanas pakalpojuma cenu. Zina: izlietotā materiāla daudzumu un	20% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta papēža formas, veidus, augstumus. Skaidro papēžu izvēles principus dažādiem apavu veidiem.	Raksturo papēža formas, veidus, augstumus. Ar piemēriem pamato papēžu izvēles principus dažādiem apavu veidiem.

izmaksas, remonta izmaksas un remonta izmaksu un pakalpojuma cenas aprēķina metodes. Izprot: apavu bojājumu pakāpes ietekmi uz veicamo darbu apjomu un pakalpojuma cenu.		Izmantojot paraugu, aprēķina apavu labošanai izlietotā materiāla daudzumu.	Aprēķina apavu labošanai izlietotā materiāla daudzumu dažādiem apavu bojājumiem. Izskaidro risinājumu gaitu.
		Apraksta apavu remonta izmaksu aprēķinu metodes. Izmantojot paraugu, aprēķina apavu remonta izmaksas.	Skaidro apavu remonta izmaksu aprēķinu metodes. Atbilstoši uzdevuma nosacījumiem aprēķina apavu remonta izmaksas dažādiem apavu bojājumiem. Skaidro apavu remonta izmaksu atšķirību.
		Apraksta pakalpojuma cenas aprēķina metodes. Izmantojot paraugu, veic pakalpojuma cenas aprēķinu atbilstoši apavu bojājumam.	Skaidro pakalpojuma cenas aprēķina metodes. Aprēķina pakalpojuma cenu apaviem ar dažādiem bojājumiem un dažādu apavu bojājumu pakāpi. Skaidro cenu atšķirības.
3. Spēj: dokumentēt apavu labošanas darbus. Zina: darbu reģistrācijas žurnāla aizpildīšanas principus. Izprot: apavu labošanas darbu dokumentēšanas nozīmi kvalitatīva pakalpojuma izpildē.	20% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta dokumentu aizpildīšanas nepieciešamību un darbu reģistrācijas žurnālā reģistrējamo informāciju un aizpildīšanas kārtību.	Skaidro un pamato dokumentu aizpildīšanas nepieciešamību. Pamato reģistrācijas žurnālā reģistrējamo informāciju, aizpildīšanas kārtību un veikto darbu uzskaites nepieciešamību.
		Veic ierakstus apavu labošanas darbu reģistrācijas žurnālā atbilstoši uzdevuma nosacījumiem.	Veic ierakstus apavu labošanas darbu reģistrācijas žurnālā atbilstoši uzdevuma nosacījumiem. Paskaidro ierakstu nozīmi un nepieciešamību.
4. Spēj: konsultēt klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu. Zina: apavu kopšanas līdzekļus, apavu uzglabāšanas nosacījumus, vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipus. Izprot: pozitīvas saskarsmes nozīmi klienta apkalpošanā.	20% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta apavu kopšanas līdzekļus. Ar piemēru pamato kopšanas līdzekļa pielietošanas iespējas. Skaidro apavu kopšanas līdzekļu uzglabāšanas noteikumus.	Raksturo apavu kopšanas līdzekļus. Ar piemēriem pamato kopšanas līdzekļu daudzveidību, to pielietošanas iespējas un apavu kopšanas paņēmienus. Pamato apavu kopšanas līdzekļu pareizas uzglabāšanas nepieciešamību.
		Apraksta apavu uzglabāšanas un lietošanas nosacījumus. Ar piemēru skaidro pareizas apavu uzglabāšanas un lietošanas priekšrocības apavu kvalitātes saglabāšanai.	Raksturo un ar piemēriem pamato apavu uzglabāšanas un lietošanas nosacījumus. Ar piemēriem skaidro pareizas apavu uzglabāšanas un lietošanas priekšrocības apavu kvalitātes

			nodrošināšanai. Skaidro nepareizi uzglabātu un lietotu apavu kvalitātes atšķirības.
	20% no moduļa kopējā apjoma	Vispārīgi apraksta profesionālās ētikas pamatprincipus saskarsmē ar klientu pasūtījuma pieņemšanā un izpildē.	Skaidro un ar piemēriem pamato profesionālās ētikas pamatprincipu pielietošanas iespējas un nepieciešamību komunikācijā ar klientu. Skaidro pozitīvas komunikācijas ar klientu nozīmi pasūtījuma izpildē.
		Konsultē klientu par apavu lietošanas noteikumiem, kopšanas līdzekļiem un to pareizu pielietošanu. Skaidro noteikumus apavu pareizai uzglabāšanai.	Konsultē klientu par apavu lietošanas noteikumiem, to ievērošanas nosacījumu ietekmi uz apavu kvalitāti. Konsultē klientu par apavu kopšanas līdzekļiem un to pareizu pielietošanu. Konsultē klientu par apavu nolietojumu un bojājumu novēršanas iespējām. Konsultē klientu par apavu pareizu uzglabāšanu. Skaidro pareizi uzglabātu apavu ietekmi uz apavu lietošanu ikdienā.

Moduļa "Apavu modelēšanas pamati" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas izgatavot un prezentēt skici, izstrādāt apavu dizaina projektu saskaņā ar kvalitātes un resursu racionālas izmantošanas prasībām.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties materiālus un tehnoloģijas piegrieztņes izgatavošanā. 2. Konstruēt bāzes konstrukcijas, pārbaudīt kvalitāti. 3. Izstrādāt dizaina produktu 2D skices, pārbaudīt kvalitāti. 4. Piedāvāt idejas dotā apavu dizaina produkta uzdevuma risinājumam.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi A un B daļas moduļi, izņemot noslēdzošo prakses moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais prezentē skici, un demonstrē izstrādāto apavu dizaina projekta vizuālo kopskatu. Demonstrācijās laikā novērtē sava darba rezultātu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Apavu modelēšanas pamati" ir C daļas modulis, ko izglītojamais apgūst pēc izvēles principa. Modulis paredzēts kvalifikācijas "Apavu labotājs" izglītojamajiem un apgūstams pirms noslēdzošā prakses moduļa.

Moduļa "Apavu modelēšanas pamati" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvēlēties materiālus un tehnoloģijas piegrieztņes izgatavošanā. Zina: piegrieztņes izstrādē izmantojamās materiālus, darbarīkus, tehnoloģijas. Izprot: materiālu un tehnoloģiju izvēles nozīmi piegrieztņes izgatavošanā.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc un vispārīgi apraksta darbarīkus, piegrieztņes izgatavošanas tehnoloģiskos paņēmienus.	Izskaidro un ar piemēriem pamato piegrieztņes izstrādei nepieciešamos darbarīkus un tehnoloģijas.
2. Spēj: konstruēt bāzes	30% no	Nosauc darba procesa secību.	Izskaidro darba procesa secību, lietojot

konstrukcijas, pārbaudīt kvalitāti. Zina: grafisko darbu izpildīšanas paņēmienus. Izprot: modelēšanas un konstruēšanas uzdevumu kvalitātes ietekmi uz izstrādājuma kvalitāti.	moduļa kopējā apjoma		mūsdienu tehnoloģijas un materiālus. Veic idejas īstenošanu.
		Konstruē izstrādājuma bāzes konstrukciju.	Konstruē izstrādājuma bāzes konstrukciju, pamato konstruktīvo risinājumu izvēli.
		Modelē izstrādājumu atbilstoši tehniskajam zīmējumam.	Modelē izstrādājumu atbilstoši tehniskajam zīmējumam, pamato modelēšanas paņēmienu izvēli.
3. Spēj: izstrādāt dizaina produktu 2D skices, pārbaudīt kvalitāti. Zina: dizaina produktu 2D skicēšanas tehnikas ar roku, profesionālajās/ specializētajās 3D datorprogrammās. Izprot: vizuālās komunikācijas nozīmi produktu idejas 2D un 3D attēlošanā.	40% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo digitālo tehnoloģiju izmantošanas iespējas dizaina produktu ideju izstrādē.	Ar piemēriem pamato digitālo tehnoloģiju izmantošanas iespējas dizaina produktu ideju izstrādē.
		Izstrādā skices 2D ar roku.	Izstrādā detalizētas dizaina produktu skices 2D ar roku un 3D datorprogrammās.
		Izgatavo izstrādājuma lekālus pēc norādījumiem. Noformē lekālu kontūras, ņemot vērā detaļu savienojumu veidus un ražošanas tehnoloģijas	Izgatavo izstrādājuma lekālus, ievērojot tehnoloģiju. Noformē lekālu kontūras, izvērtējot nepieciešamo uzlaižu vērtību atbilstību izmantotiem materiāliem, detaļu savienojumu, vīļu apstrādes veidam un tehnoloģijām.
4. Spēj: piedāvāt idejas dotā apavu dizaina produkta uzdevuma risinājumam. Zina: idejas dotā apavu dizaina produkta uzdevuma risinājumu. Izprot: produktu idejas attēlošanas nozīmi kvalitatīva izstrādājuma izgatavošanā.	20% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta dizaina domāšanas jēdzienu. Piedāvā radošas idejas apavu dizaina produktu izveidei, strādājot komandā.	Piedāvā radošas idejas apavu dizaina produktu izveidei. Strādā komandā. Analizē un modificē komandas dalībnieku ieteikumus.

Moduļa "Ādas izstrādājumu labošana" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas novērtēt ādas izstrādājumu defektu stāvokli un ādas izstrādājumu remonta pakāpes apjomu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Novērtēt ādas izstrādājumu bojājumu veidu. 2. Izvērtēt ādas izstrādājumu labošanas iespējamību un organizēt defektu labošanas procesu. 3. Labot ādas izstrādājumu defektus, pārbaudīt darba kvalitāti.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi A un B daļas moduļi, izņemot noslēdzošo prakses moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais labo ādas izstrādājumu defektus un pārbauda veiktā darba kvalitāti.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Ādas izstrādājumu labošana" ir C daļas modulis, ko izglītojamais apgūst pēc izvēles principa. Modulis paredzēts kvalifikācijas "Apavu labotājs" izglītojamajiem un apgūstams pirms noslēdzošā prakses moduļa.

Moduļa "Ādas izstrādājumu labošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: novērtēt ādas izstrādājumu bojājumu veidu. Zina: ādas izstrādājumu dažādību un modes tendences. Izprot: ādas izstrādājumu bojājumu veida un labojumu kvalitātes ietekmi ādas izstrādājuma lietošanā.	10% no moduļa kopējā apjoma 20% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta ādas izstrādājumu un aksesuāru veidus un vispārīgi apraksta modes tendences. Apraksta ādas izstrādājumu bojājumu veidus. Speciālista vadībā novērtē ādas izstrādājumu bojājumus.	Izskaidro un ar piemēriem pamato ādas izstrādājumu un aksesuāru veidus, raksturo un izvērtē modes tendences. Izskaidro, ar piemēriem pamato un novērtē ādas izstrādājumu bojājumu veidus.
2. Spēj: izvērtēt ādas izstrādājumu labošanas iespējamību un organizēt defektu labošanas procesu. Zina: defektu labošanas organizēšanas pamatprincipus un defektu novēršanas	20% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta labošanas iespējamību. Speciālista vadībā sagatavo veicamajam darba uzdevumam atbilstošu darba vietu, nepieciešamos materiālus, instrumentus un darbmašīnas/palīgierīces.	Izskaidro un ar piemēriem pamato ādas izstrādājumu defektu labošanas iespējamību un izmantojamās labošanas tehnoloģijas. Sagatavo veicamajam darba uzdevumam atbilstošu darba vietu,

efektivitātes analīzes principus. Izprot: atbilstošu ādas izstrādājumu defektu labošanas tehnoloģiju izvēles ietekmi uz veicamā darba apjomu un kvalitāti.			nepieciešamos materiālus, instrumentus un darbmašīnas/palīgierīces.
3. Spēj: labot ādas izstrādājumu defektus, pārbaudīt darba kvalitāti. Zina ādas izstrādājumu izgatavošanas un apdares tehnoloģiju un apstrādes paņēmienus. Izprot: ādas izstrādājumu labošanas īpatnību ietekmi uz veicamā darba kvalitāti.	50% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta ādas izstrādājumu izgatavošanas īpatnības. Nosauc gatavu (lietotu) ādas izstrādājumu remontēšanas tehnoloģijas un apstrādes paņēmienus. Speciālista vadībā sagatavo veicamajam darba uzdevumam nepieciešamos materiālus, instrumentus un darbmašīnas/palīgierīces. Izmantojot atbilstošas tehnoloģijas un drošus darba paņēmienus, speciālista vadībā labo ādas izstrādājumu defektus.	Izskaidro un ar piemēriem pamato ādas izstrādājumu izgatavošanas un labošanas īpatnības, gatavu (lietotu) ādas izstrādājumu remontēšanas paņēmienus, to izvēles nosacījumus. Sagatavo veicamajam darba uzdevumam nepieciešamos materiālus, instrumentus un darbmašīnas/palīgierīces. Izmantojot atbilstošas tehnoloģijas un drošus darba paņēmienus, labo ādas izstrādājumu defektus, novērtē un pamato veiktā darba kvalitāti.

Moduļa "Aksesuāru izgatavošana" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas izgatavot un dekorēt aksesuārus (somas, cepures, šalles, jostas, maki, rotaslietas u.c), izmantojot daudzveidīgus materiālus, palīgmateriālus, furnitūru un galantērijas izstrādājumus saskaņā ar kvalitātes un resursu racionālas izmantošanas prasībām.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Orientēties aksesuāru daudzveidībā un izvēlēties materiālus, palīgmateriālus, furnitūru un galantērijas izstrādājumus aksesuāru izgatavošanai. 2. Piegriezt aksesuārus un to daļas, pārbaudīt piegriezuma kvalitāti. 3. Izgatavot un apdarināt aksesuārus, pārbaudīt kvalitāti. 4. Veikt aksesuāru higrotermisko apstrādi. 5. Izgatavot dekoratīvos elementus un dekorēt aksesuārus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi A un B daļas moduļi, izņemot noslēdzošo prakses moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais atbilstoši izlozētam darba uzdevumam izgatavo un dekorē aksesuāru.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Aksesuāru izgatavošana" ir C daļas modulis, ko izglītojamais apgūst pēc izvēles principa. Modulis paredzēts kvalifikācijas "Apavu labotājs" izglītojamajiem un apgūstams pirms noslēdzošā prakses moduļa.

Moduļa "Aksesuāru izgatavošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: orientēties aksesuāru daudzveidībā un izvēlēties materiālus, palīgmateriālus, furnitūru un galantērijas izstrādājumus aksesuāru izgatavošanai. Zina: aksesuāru veidus, materiālu, furnitūras un galantērijas izstrādājumu klasifikāciju, sortimentu un modes tendences. Izprot: aksesuāru, furnitūras un galantērijas izmantošanas iespējas.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc aksesuāru veidus un vispārīgi apraksta modes tendences. Izvēlas materiālus aksesuāru izgatavošanai pēc norādēm.	Izskaidro un ar piemēriem pamato aksesuāru veidus un modes tendences. Izvēlas atbilstošus materiālus un furnitūru aksesuāru izgatavošanai.
2. Spēj: piegriezt aksesuārus un to daļas,	20% no moduļa	Speciālista vadībā piegriež aksesuārus	Piegriež aksesuārus atbilstoši

pārbaudīt piegriezuma kvalitāti. Zina: aksesuāru piegriešanas darbu tehnoloģiju. Izprot: piegriešanas darbu kvalitātes ietekmi uz izstrādājuma kvalitāti.	kopējā apjoma	atbilstoši norādītajai tehnoloģijai. Nosauc kvalitātes kritērijus, pārbauda piegriezuma kvalitāti, atšķir nepilnības.	izvēlētajai tehnoloģijai. Raksturo kvalitātes kritērijus, pārbauda piegriezuma kvalitāti, novērs nepilnības.
3. Spēj: izgatavot un apdarināt aksesuārus, pārbaudīt kvalitāti. Zina: aksesuāru izgatavošanas un apdares tehnoloģiju un apstrādes paņēmienus. Izprot: aksesuāru izgatavošanas īpatnības.	40% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc aksesuāru izgatavošanas īpatnības. Vispārīgi apraksta aksesuāru izgatavošanas tehnoloģijas un apstrādes paņēmienus. Izgatavo un apdarina aksesuārus pēc norādījumiem.	Raksturo aksesuāru izgatavošanas īpatnības Raksturo aksesuāru izgatavošanas tehnoloģijas un apstrādes paņēmienus. Izgatavo un apdarina aksesuārus, izvēloties tehnoloģiju un racionālus apstrādes paņēmienus.
4. Spēj: veikt aksesuāru higrtermisko apstrādi. Zina: aksesuāru higrtermiskās apstrādes parametrus, paņēmienus, iekārtu un palīgierīču lietošanas noteikumus, higrtermiskās apstrādes kvalitātes prasības un parametrus, tās defektu veidus un to novēršanas paņēmienus. Izprot: starpoperāciju higrtermiskās apstrādes nozīmi aksesuāru izgatavošanas procesā, beigu higrtermiskās apstrādes nozīmi kvalitatīva izstrādājuma izgatavošanā.	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc higrtermiskās apstrādes kvalitātes prasības un parametrus. Nosauc higrtermiskās apstrādes defektu veidus un to novēršanas paņēmienus.	Raksturo higrtermiskās apstrādes kvalitātes prasības un parametrus. Atpazīst un raksturo higrtermiskās apstrādes defektu veidus un to novēršanas paņēmienus.
5. Spēj: izgatavot dekoratīvos elementus un dekorēt aksesuārus. Zina: dekoratīvo elementu veidus un izmantošanas iespējas, dekorēšanas tehnoloģiju, modes tendences dekoratīvo elementu izmantošanā, dekorēšanas materiālu īpašības un lietošanas iespējas. Izprot: dekorēšanas nozīmi aksesuāru izgatavošanā, dekorēšanas materiālu ietekmi uz dekora kvalitāti.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc un atšķir dekorēšanas materiālu īpašības, vispārīgi apraksta to ietekmi uz dekora kvalitāti. Vispārīgi apraksta un lieto dekorēšanas tehnoloģijas.	Raksturo dekorēšanas materiālu īpašības, pamato to ietekmi uz dekora kvalitāti. Raksturo un lieto dekorēšanas tehnoloģijas, pamatojot materiālu nozīmi aksesuāru izgatavošanā.

Moduļa "Apavu labotāju prakse" apraksts

Moduļa mērķis	Nostiprināt un pilnveidot izglītojamo spējas patstāvīgi noteikt darba apjomu un izmantot darba procesā nepieciešamo dokumentāciju, fiksēt žurnālā paveikto darbu, izpildīt apavu labošanas darbus un veikt labojamo apavu pirmapstrādi, izpildīt ar darbmašīnu un instrumentu ekspluatāciju un kopšanu saistītus uzdevumus, kā arī veikt darba kontroli, t.sk. vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti darba vidē.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Novērtēt apavu stāvokli un noteikt apavu remonta apjomu. 2. Izvērtēt klienta specifiskās vajadzības, pasūtījuma izpildes iespējamību un piedāvāt klienta vēlmēm atbilstošu materiāla izvēli. 3. Aprēķināt apavu labošanas pakalpojuma cenu un dokumentēt apavu labošanas darbus reģistrācijas žurnālā. 4. Konsultēt klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu. 5. Iekārtot darba vietu un sagatavot darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas/palīgierīces. 6. Sagatavot un pielietot instrumentus apavu labošanā atbilstoši darba uzdevumam. 7. Sagatavot un lietot apavu labošanas darbmašīnas/palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam. 8. Sagatavot apavus labošanai un atdalīt maināmo daļu/detaļu no apaviem. 9. Sagatavot maināmās daļas/detaļas no izvēlēta materiāla. 10. Nomainīt apavu daļas vai detaļas (virsas, odere, rāvējslēdzējs, supinators, purngals) atbilstoši darba uzdevumam. 11. Mainīt papēdi, (tā formu, veidu, augstumu) vai papēža apvilci atbilstoši papēža formai. 12. Sagatavot un nomainīt apavu supinatoru. 13. Savienot izjauktās apavu daļas/detaļas atbilstoši darba uzdevumam. 14. Veikt apavu nobeiguma apstrādi, pielietojot dažādus apstrādes materiālus un metodes. 15. Vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti un apavu pāra veikto darbu vienādību.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi A, B un C daļas moduļi, kas nepieciešami profesionālās kvalifikācijas "Apavu labotājs" iegūšanai.
Moduļa apguves novērtēšana	Izglītojamaais iesniedz un prezentē prakses atskaiti, ietverot jautājumus par prakses darba vietu, apkopotu darba mapi par veiktajiem uzdevumiem, sagatavoto pašvērtējumu. Izglītojamaais prezentē portfolio (darbu mapi) ar sagatavotajiem materiāliem par veiktajiem darbiem prakses vietā, pašvērtējumu, darba vietas prakses vadītāja vērtējumu Darbu mapes vēlamais saturs: 1. Titullapa. 2. Prakses vietas apraksts. 3. Sadaļas, kuras secīgi apkopoti ikdienā veicamo darbu apraksti, vizuālais materiāls, prakses vietā izmantotās dokumentācijas paraugi. 4. Moduļa apguves pašvērtējums. Izglītojamaais iesniedz atbilstošos prakses dokumentus un atbild uz komisijas jautājumiem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Apavu labotāju prakse" ir noslēdzošais B daļas modulis profesionālās kvalifikācijas "Apavu labotāja" iegūšanai, kas paredzēts apgūto profesionālo kompetenču nostiprināšanai darba vidē.

Moduļa "Apavu labotāju prakse" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: novērtēt apavu stāvokli un noteikt apavu remonta apjomu.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā vērtē apavu stāvokli un nosaka apavu remonta apjomu.	Novērtē apavu stāvokli un nosaka apavu remonta apjomu. Izskaidro darba procesu.
2. Spēj: izvērtēt klienta specifiskās vajadzības, pasūtījuma izpildes iespējamību un piedāvāt klienta vēlmēm atbilstošu materiāla izvēli.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā vērtē klienta pasūtījuma izpildes iespējamību un vēlmes atbilstoša materiāla izvēli.	Novērtē klienta specifiskās vajadzības, pasūtījuma izpildes iespējamību un piedāvā klienta vēlmēm atbilstošus materiālus. Izskaidro iespējas un veicamā darba procesu.
3. Spēj: aprēķināt apavu labošanas pakalpojuma cenu un dokumentēt apavu labošanas darbus reģistrācijas žurnālā.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā aprēķina apavu labošanas pakalpojuma cenu un dokumentē veiktos apavu labošanas darbus reģistrācijas žurnālā.	Aprēķina apavu labošanas pakalpojuma cenu un dokumentē veiktos apavu labošanas darbus reģistrācijas žurnālā. Pamato veiktās darbības, izskaidro aprēķinus.
4. Spēj: konsultēt klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā konsultē klientu par apavu lietošanu un kopšanu.	Konsultē klientu par apavu lietošanu, kopšanu un uzglabāšanu. Pamato veiktās darbības, izskaidro rīcības sekas.
5. Spēj: iekārtot darba vietu un sagatavot darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas/palīgierīces.	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā iekārto darba vietu un sagatavo veicamajam darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas un palīgierīces. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Iekārto darba vietu un sagatavo darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas un palīgierīces. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
6. Spēj: sagatavot un pielietot instrumentus apavu labošanā atbilstoši darba uzdevumam.	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā sagatavo instrumentus apavu labošanai, lieto tos atbilstoši darba uzdevumam. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Sagatavo instrumentus apavu labošanai, lieto tos atbilstoši darba uzdevumam. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus. Izskaidro darba gaitu.
7. Spēj: sagatavot un lietot apavu labošanas darbmašīnas vai palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā sagatavo apavu labošanas darbmašīnas un palīgierīces un lieto tās atbilstoši darba uzdevumam. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Sagatavo apavu labošanas darbmašīnas un palīgierīces un lieto tās atbilstoši darba uzdevumam. Izskaidro to darbības principus. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
8. Spēj: sagatavot apavus	5% no moduļa	Speciālista uzraudzībā sagatavo apavus	Sagatavo apavus labošanai un atdala

labošanai un atdalīt maināmo daļu/detaļu no apaviem.	kopējā apjoma	labošanai un atdala maināmo daļu vai detaļu no apaviem. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	maināmo daļu vai detaļu no apaviem. Izskaidro darba gaitu un veiktās darbības. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
9. Spēj: sagatavot maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā sagatavo apavu maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla.	Sagatavo apavu maināmās daļas vai detaļas no izvēlēta materiāla. Pamato materiāla izvēli un veicamās darbības.
10. Spēj: nomainīt apavu daļas vai detaļas (virsu, odere, rāvējslēdzējs, supinators, purngals) atbilstoši darba uzdevumam.	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā atbilstoši darba uzdevumam nomaina apavu virsu, oderi, rāvējslēdzēju, supinatoru, purngalu, lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas un palīgierīces. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Atbilstoši darba uzdevumam nomaina apavu daļas vai detaļas (virsu, oderi, rāvējslēdzēju, supinatoru, purngalu), lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas un palīgierīces, pamato to izvēli un veiktās darbības. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
11. Spēj: mainīt papēdi, (tā formu, veidu, augstumu) vai papēža apvilci atbilstoši papēža formai.	10% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā maina papēdi vai papēža apvilci, lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas un palīgierīces. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Atbilstoši papēža formai, veidam un augstumam maina papēdi vai papēža apvilci, pamato veikto darbību izvēli, lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, rokas instrumentus darbmašīnas un palīgierīces. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
12. Spēj: sagatavot un nomainīt apavu supinatoru.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista uzraudzībā sagatavo un nomaina apavu supinatoru, lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, instrumentus.	Sagatavo un nomaina apavu supinatoru, lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, instrumentus, pamato veiktās darbības, to izvēli. prasības un drošus darba paņēmienus.
13. Spēj: savienot izjauktās apavu daļas/detaļas atbilstoši darba uzdevumam.	10% no moduļa kopējā apjoma	Atbilstoši darba uzdevumam speciālista uzraudzībā savieno izjauktās apavu daļas vai detaļas, lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, instrumentus. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.	Atbilstoši darba uzdevumam savieno izjauktās apavu daļas vai detaļas, lieto darba uzdevumam atbilstošus materiālus, palīgmateriālus, instrumentus, pamato veiktās darbības, to izvēli. Ievēro darba drošības prasības un drošus darba paņēmienus.
14. Spēj: veikt apavu nobeiguma apstrādi, pielietojot dažādus apstrādes materiālus un metodes.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā veic apavu nobeiguma apstrādi, pielietojot dažādus apstrādes materiālus un metodes, atbilstošas darbmašīnas, ievēro drošus darba paņēmienus, noņem apavus no liestes.	Veic apavu nobeiguma apstrādi, pielietojot dažādus apstrādes materiālus un metodes, atbilstošas darbmašīnas, izskaidro to darbības principus, ievēro drošus darba paņēmienus, noņem apavus no liestes.

			Pamato veiktās darbības.
15. Spēj: vizuāli novērtēt veiktā darba kvalitāti un apavu pāra veikto darbu vienādību.	5% no moduļa kopējā apjoma	Speciālista vadībā vizuāli novērtē veiktā darba kvalitāti un apavu pāra atbilstību viens otram.	Vizuāli novērtē veiktā darba kvalitāti un apavu pāra atbilstību viens otram. Pielieto apavu labošanas kvalitātes novērtēšanas metodes, raksturo apavu pāra veikto darbu vienādību. Pamato veiktās darbības.

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Veicināt izglītojamo spējas un prasmes pieņemt fiziskajai, psihiskai un sociālajai drošībai un veselībai labvēlīgus lēmumus, preventīvi novērst nelaimes gadījumus sadzīvē un darbā, veidojot drošu un veselībai nekaitīgu apkārtējo vidi, lietojot iegūtās zināšanas praksē.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Apzināties veselību kā kopveselumu un vērtību, saskatot personīgo un sabiedrības atbildību par katra cilvēka veselību. 2. Analizēt cilvēku rīcību, pieņemt atbildīgus lēmumus preventīvo pasākumu veikšanai drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanā un saglabāšanā. 3. Izvērtēt situāciju un sniegt pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību un aprakstīt nelaimes gadījumu dispečeram. 4. Ievērot civilās aizsardzības rīcības plānus/instrukcijas, lai atbilstoši rīkotos dažādu katastrofu un apdraudējumu (t.sk. viltus ziņu) gadījumā, kā arī atskanot trauksmes sirēnai. 5. Atpazīt darba vides riskus un rīkoties atbilstoši darba aizsardzības prasībām. 6. Atpazīt ugunsdrošas situācijas, preventīvi novērst ugunsgrēka izcelšanos, atbildīgi un droši rīkoties ugunsgrēka gadījumā, saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem un evakuācijas plānu. 7. Ievērot elektrodrošības noteikumus, lietojot elektroierīces un elektroiekārtas. 8. Analizēt pieejamo informāciju par vides kvalitāti Latvijā un pasaulē, rīkoties atbildīgi, saudzējot un racionāli izmantojot dabas resursus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu. Pārbaudījumā demonstrē visu modulī definēto sasniedzamo rezultātu apguvi. Pārbaudes darbā ietverta: 1) teorētisko zināšanu pārbaude (tests), iekļaujot jautājumus no visiem moduļa tematiem, 2) situāciju analīze (prezentācija) par iepriekš izvēlētu/izlozētu problēmjautājumu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulī "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās. Modulis integrējams citos moduļos, ja tā saturs dublējas ar nozares profesionālās programmas moduļiem. Moduļa saturs, kas apgūstams obligātās veselības izglītības stundās, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, netiek integrēts citos moduļos vai mācību priekšmetos. Pēc moduļa apguves var sekot moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmenis)" apguve.

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvērtēt informāciju par veselību ietekmējošiem faktoriem, apzināties personīgo un sabiedrības atbildību par katra cilvēka veselību. Zina: veselīga dzīvesveida paradumus un pasākumus, kas ietekmē personīgo un apkārtējo cilvēku veselību, kā arī riska faktorus un veicamos preventīvos pasākumus saslimšanas risku novēršanai vai mazināšanai. Izprot: veselību kā kopveselumu un vērtību, apzinās higiēnas būtību un nozīmi drošas un cilvēka veselībai nekaitīgas vides nodrošināšanā.	20% no moduļa kopēja apjoma	Nosauc riska faktorus, kas ietekmē veselību. Nosauc dzīves kvalitātes rādītājus. Uzskaita veselīgus paradumus. Nosauc būtiskākos veselības veicināšanas pasākumus. Nosauc riska faktorus, kuri ietekmē slimību rašanos un attīstību. Nosauc higiēnas pasākumus un darbības, lai slimības novērstu, apturētu to attīstību un mazinātu to radītās sekas. Vienkāršoti izskaidro vakcinācijas un kolektīvās imunitātes veidošanas nepieciešamību. Nosauc atkarību (t.sk. no vielām, procesiem un tehnoloģijām) veidus. Skaidro, kas ir atkarību profilakse. Uzskaita ar seksuālo un reproduktīvo veselību saistītās problēmas (t.sk. neplānota grūtniecība, seksuāli transmisīvās slimības), kā arī izsargāšanās metodes. Uzskaita nepieciešamās uzturvielas veselīgu ēšanas paradumu nodrošināšanā. Nosauc drošas un veselību veicinošas fiziskās aktivitātes. Nosauc ķermeņa masas indeksa aprēķināšanas formulu un skaidro veselīgas ķermeņa masas uzturēšanas nozīmi. Nosauc faktorus, kas ietekmē psihisko veselību. Nosauc, kur	Izskaidro biežāko slimību riska faktorus (sirds un asinsvadu sistēmas slimību, elpceļu slimību, ļaundabīgo audzēju, spriedzes u.c. riska faktorus). Nosauc un raksturo dzīves kvalitātes rādītājus. Izskaidro nepieciešamību un savu atbildību īstenot veselīgu dzīvesveidu. Izskaidro veselības veicināšanas pasākumus (sabalansēts uzturs, optimāla fiziskā aktivitāte, psihiskā un reproduktīvā veselība, brīvība no atkarībām; atpūtas režīma ievērošana u.c.). Izskaidro riska faktorus, kuri ietekmē slimību rašanos un attīstību. Izskaidro nosacījumus un praktisko pasākumu kopumu, kas nepieciešams, lai samazinātu vai likvidētu vides faktoru (fizikālo, ķīmisko, bioloģisko) iespējami kaitīgo iedarbību. Pamato vakcinācijas nozīmi un kolektīvās imunitātes nozīmi. Klasificē atkarību veidus, raksturo to pazīmes un skaidro atkarību profilaksi. Skaidro ar seksuālo un reproduktīvo veselību saistītās problēmas un sekas, kā arī to profilaksi. Izskaidro nepieciešamo uzturvielu nozīmi veselības uzturēšanā. Pamato regulāru, sistemātisku un daudzveidīgu fizisko aktivitāšu nozīmi

		nepieciešamības gadījumā vērsties pēc palīdzības.	un ietekmi uz veselību, skaidro dopinga ietekmi uz organismu. Aprēķina savu ķermeņa masas indeksu un pamato veselīgas ķermeņa masas uzturēšanas nozīmi. Definē, kas ir psihiskā veselība, skaidro faktorus, kas to ietekmē. Pamatoti izklāsta viedokli par psihiskās veselības veicināšanas pasākumiem. Nosauc izplatītākos psihiskos traucējumus un skaidro, kur vērsties pēc palīdzības, ja ir raizes par savu un līdzcilvēku psihisko veselību.
2. Spēj: analizēt cilvēku rīcību, pieņemt atbildīgus lēmumus preventīvo pasākumu veikšanai drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanā un saglabāšanā. Zina: drošības un veselības riskus, nedrošu un bīstamu situāciju cēloņus, veicamos drošības pasākumus. Izprot: drošas uzvedības principu ievērošanas nozīmīgumu sadzīves un ārkārtas situācijās, kā arī savas personīgās rīcības nozīmi un atbildību nelaimes gadījumā.	8% no moduļa kopējā apjoma	Skaidro, kā pieņemtie lēmumi un rīcība ietekmē drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanu, prognozē lēmuma pieņemšanas un rīcības iespējamās sekas. Nosauc reāli notikušas sadzīves situācijas, kurās nācies pieņemt personīgu lēmumu riskēt vai izvēlēties drošību. Sniedz nedrošas rīcības piemērus dažādās dzīves situācijās, kuru rezultātā var ciest pats indivīds vai cits sabiedrības loceklis. Nosauc ikdienas iespējamās bīstamās situācijas, kuras var apdraudēt personīgo vai līdzcilvēku drošību, paskaidro iespējamās cēloņus un sekas. Nosauc izvēlētajā profesijā (nozarē) iespējamās drošības un veselības riskus, norāda dažus būtiskākos veicamos drošības pasākumus. Nosauc iespējamās riskus, dodoties uz ārzemēm. Skaidro apdrošināšanas nepieciešamību un min dažus	Analizē, kā pieņemtie lēmumi un rīcība ietekmē drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanu, minot piemērus, kā preventīvi novērst nedrošu un bīstamu situāciju rašanos un nelaimes gadījumus. Analizē reāli notikušas sadzīves situācijas, kurās nācies pieņemt personīgu lēmumu riskēt vai izvēlēties drošību. Prognozē iespējamās sekas, kas varēja rasties nepareizas izvēles gadījumā. Izskaidro cilvēku rīcību dažādās sadzīves un ārkārtas situācijās, prognozē iespējamās sekas, piedāvā risinājumus. Analizē ikdienas iespējamās bīstamās situācijas, kuras var apdraudēt personīgo vai līdzcilvēku drošību, skaidro cēloņus un sekas, piedāvā risinājumus drošības jautājumu uzlabošanai. Uzskaita un izskaidro izvēlētajā profesijā (nozarē) iespējamās drošības un veselības riskus norādot

		apdrošināšanas veidus. Nosauc institūcijas, kurās meklēt palīdzību ārkārtas situācijās ārzemēs.	veicamos drošības pasākumus katrā no riskiem. Izskaidro iespējamus riskus, dodoties uz ārzemēm. Pamato apdrošināšanas nepieciešamību un būtību. Izvēlas no apdrošināšanas uzņēmumu piedāvājuma konkrētai situācijai piemērotāko apdrošināšanas veidu. Izskaidro, kā rīkoties un kur meklēt palīdzību ārkārtas situācijās ārzemēs.
¹³3. Spēj: izvērtēt situāciju un sniegt pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību un aprakstīt nelaimes gadījumu dispečeram. Zina: pirmās palīdzības sniegšanas soļus un atdzīvināšanas pasākumu principus. Izprot: pirmās palīdzības nodrošināšanas nozīmīgumu un katra indivīda personiskās atbildības nozīmi pirmās palīdzības sniegšanā.	2% no moduļa kopējā apjoma	Uzskaita, kur jāzvana un kāda informācija jāsniedz nelaimes gadījumā. Izstāsta pirmās palīdzības sniegšanas pamatprincipus. Nosauc iemeslus, kādēļ būtu jāorganizē pirmās palīdzības sniegšanas mācības uzņēmumā. Nosauc atbildīgo(-ās) personas uzņēmumā par pirmās palīdzības nodrošināšanu. Nosauc nepieciešamās palīdzības sniegšanas paņēmienus atkarībā no veselības traucējumu veida.	Paskaidro, kādā secībā jāsniedz informācija neatliekamās palīdzības dispečeram. Izskaidro pirmās palīdzības sniegšanas un atdzīvināšanas pasākumu ABC principus un rīcību soli pa soli. Izskaidro ar piemēriem, kāpēc un kā tiek organizētas pirmās palīdzības mācības uzņēmumā. Nosauc atbildīgo(-ās) personas uzņēmumā par pirmās palīdzības nodrošināšanu. Izskaidro un demonstrē nepieciešamās palīdzības sniegšanas paņēmienus atkarībā no veselības traucējumu veida.
4. Spēj: ievērot civilās aizsardzības rīcības plānus/ instrukcijas, lai atbilstoši rīkotos dažādu katastrofu un apdraudējumu (t.sk. viltus ziņu) gadījumā, kā arī atskanot trauksmes sirēnai. Zina: dažādu ārkārtas un bīstamu situāciju pazīmes un atbilstošus civilās aizsardzības rīcības plānus/instrukcijas, kā arī paņēmienus viltus ziņu atpazīšanai un patiesas informācijas iegūšanai; individuālās aizsardzības līdzekļus un to lietošanu.	15% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc katastrofu veidus. Nosauc infekcijas slimību izplatīšanās riskus, t.sk. pārrobežu riskus, ietverot atbildību par savu un citu veselību. Nosauc epidēmiju un pandēmiju izplatības veidus un to pazīmes. Nosauk dabas katastrofu tuvošanos pēc pieejamās informācijas un rīkojas atbilstoši norādījumiem. Nosauk masu nekārtību un terorisma pazīmes. Nosauk pamatprincipus, kā jārikojas	Raksturo katastrofu veidus, min piemērus Latvijā un pasaulē. Izskaidro nepieciešamo rīcību katastrofas gadījumā. Izskaidro infekcijas slimību izplatīšanās riskus, t.sk. pārrobežu riskus, ietverot atbildību par savu un citu veselību. Izskaidro epidēmiju un pandēmiju izplatības veidus, iespējamus cēloņus un sekas. Analizē pieejamo informāciju par dabas katastrofām, skaidro drošas

Izprot: atbilstošas rīcības nozīmi ārkārtas situāciju, katastrofu gadījumā Latvijā un uzturoties ārpus tās.		ārkārtas situācijās. Nosauc vienu vai vairākas institūcijas, kur vērsties pēc palīdzības, ja ārkārtas situācijas laikā ir nodarīts kaitējums veselībai un drošībai. Atpazīst trauksmes sirēnu un vispārīgi apraksta, kā rīkoties un kur vērsties pēc palīdzības, tai atskanot. Nosauc paņēmienus, kā atpazīt viltus ziņas.	rīcības soļus, izvērtē iespējamās sekas. Izskaidro, kāpēc rodas masu nekārtības, un argumentē, kāpēc tajās nevajag iesaistīties. Nosauc terorisma pazīmes un skaidro rīcību terorisma draudu gadījumā. Izskaidro būtiskākās atšķirības dažādās ārkārtas situācijās un skaidro rīcību katrā konkrētajā gadījumā. Nosauc vairākas institūcijas, kur vērsties pēc palīdzības, ja ārkārtas situācijas laikā ir nodarīts kaitējums veselībai un drošībai vai radīti būtiski materiālie zaudējumi. Pamatō savu viedokli. Skaidro, kur atrodas skolai un dzīvesvietai tuvākā trauksmes sirēna un droša pulcēšanās vieta. Pamatoti izklāsta savu viedokli, kā pareizi rīkoties, atskanot trauksmes sirēnai, kur un pie kā vērsties pēc palīdzības. Atpazīst viltus ziņas un izskaidro to radītās sekas.
¹⁵. Spēj: atpazīt darba vides riskus un rīkoties atbilstoši darba aizsardzības prasībām. Zina: darba vides riska faktorus, iespējamos kaitējumus, risku faktoru novēršanas preventīvos pasākumus (t.sk. obligātās veselības pārbaudes, vakcinācija u.c.), darba devēja un nodarbināto pienākumus (t.sk. veselības un dzīvības saglabāšanā), tiesības un atbildību darba aizsardzības jomā. Izprot: darba aizsardzības būtību un tās nozīmi, darba vides risku faktoru mazināšanas vai novēršanas pasākumu nepieciešamību.	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc darba aizsardzības mērķi un pasākumus tā sasniegšanai. Nosauc darba devēja un darbinieka galvenos pienākumus un tiesības darba aizsardzības jomā. Skaidro darba aizsardzības speciālista lomu uzņēmumā. Nosauc būtiskākās darba aizsardzības prasības un darba devēja veicamos pasākumus. Nosauc darba vides riskus un to konstatēšanas metodes. Nosauc fizikālo darba vides riska faktoru novēršanas principus. Nosauc fizisko darba vides riska faktoru novēršanas principus un min	Skaidro darba aizsardzības mērķi un nosauc darba aizsardzības likumā minētos pasākumus mērķa sasniegšanai. Izskaidro darba devēja pienākumus un tiesības darba aizsardzības jomā. Saista valsts un uzņēmuma ekonomisko stāvokli ar darba aizsardzības pasākumu īstenošanu. Nosauc un izskaidro darba aizsardzības speciālista pienākumus. Analizē darba aizsardzības prasības un skaidro veicamos darba aizsardzības pasākumus. Lieto konkrētu metodi darba vides risku novērtēšanā.

		piemērus. Nosauca ķīmisko darba vides riska faktoru novēršanas principus. Nosauca bioloģisko darba vides riska faktoru novēršanas principus. Nosauca psihoemocionālo darba vides riska faktorus un to novēršanas principus. Nosauca traumatisma riska faktorus un to novēršanas principus.	Izskaidro fizikālos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu un profilaktisko pasākumu nepieciešamību. Izskaidro fiziskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus. Izskaidro ķīmiskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus. Izskaidro bioloģiskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus. Izskaidro psihoemocionālos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē profilaktisko pasākumu nepieciešamību. Raksturo koleģiālas attiecības un kolektīva mikroklimata ietekmi uz katru indivīdu. Pamato savu viedokli. Izskaidro traumatisma riska faktorus ar piemēriem, izvērtē profilaktiskos pasākumus. Raksturo darba devēja un katra darbinieka personīgo atbildību traumatisma riska faktoru novēršanai vai mazināšanai.
6. Spēj: atpazīt ugunsnedrošas situācijas, preventīvi novērst ugunsgrēka izcelšanos, atbildīgi un droši rīkoties ugunsgrēka gadījumā, saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem un evakuācijas plānu. Zina: ugunsgrēka izcelšanās iemeslus, degšanas veidus, ugunsgrēka novēršanas iespējas, preventīvi veicamos pasākumus. Izprot: ugunsgrēka bīstamību un preventīvi	10% no moduļa kopējā apjoma	Sniedz piemērus, kāpēc izceļas ugunsgrēks. Nosauca ugunsgrēku klases. Nosauca degšanas veidus. Nosauca svarīgākos preventīvos pasākumus, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos. Nosauca ugunsdzēsības aparātu iedalījumu. Nosauca Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālruņa numuru	Izskaidro cilvēku rīcības ietekmi uz ugunsgrēka izcelšanos. Nosauca un izskaidro ugunsgrēku klases. Nosauca un izskaidro degšanas veidus. Izskaidro svarīgākos preventīvos pasākumus, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos un tālāku izplatību. Izskaidro, kādā gadījumā lieto attiecīgos ugunsdzēsības aparātus, izvēlas piemērotus ugunsdzēsības

veicamo pasākumu nozīmi.		un saviem vārdiem apraksta situāciju dispečeram. Nosauc konkrētus rīcības soļus, atskatot trauksmes signālam. Orientējas evakuācijas plānā, pareizi norāda evakuācijas virzienus un ceļus.	līdzekļus. Izskaidro, kā izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un kādā secībā jāsniedz informācija dispečeram. Detalizēti izskaidro, kā jārikojas, atskatot trauksmes signālam, pamato savu viedokli. Identificē nepilnības evakuācijas plānos, veic labojumus tā, lai atbilstoši norādēm būtu iespējams droši izklūt no telpām.
7. Spēj: ievērot elektrodrošības noteikumus, lietojot elektroierīces un elektroiekārtas. Zina: būtiskākos darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām, elektriskās strāvas iedarbību uz cilvēka organismu, veicamos pasākumus elektrotraumu nepieļaušanai vai mazināšanai; palīdzības sniegšanu elektrotraumu gadījumā. Izprot: elektroierīču un elektroiekārtu drošas lietošanas nozīmi veselības saglabāšanā.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc elektrisko strāvu raksturojošos lielumus (spriegums, strāvas stiprums, pretestība, jauda) un to mērvienības. Nosauc strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošos faktorus. Skaidro jēdzienu "soļa spriegums" un raksturo, kā rīkoties soļa sprieguma gadījumā. Nosauc elektrotraumu mazināšanas pasākumus. Nosauc rīcības secību cietušā atbrīvošanai no elektriskās strāvas iedarbības. Nosauc būtiskākos darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām.	Nosauc elektrisko strāvu raksturojošos lielumus (spriegums, strāvas stiprums, pretestība, jauda) un to mērvienības. Veic vienkāršus aprēķinus. Skaidro, kas ir pazeminātie spriegumi, aizsargzemējums, drošinātāji, strāvas automāti Raksturo strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošos faktorus. Izskaidro, kā faktoru izmaiņas ietekmē iedarbību uz organismu. Pamato "soļa sprieguma" rašanos un savu rīcību soļa sprieguma gadījumā. Izskaidro nepareizas rīcības sekas. Izskaidro elektrotraumu mazināšanas pasākumus, pamato to nepieciešamību. Izskaidro rīcības secību cietušā atbrīvošanai no strāvas iedarbības, paskaidro iespējamās sekas. Izskaidro darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām.

²8. Spēj: analizēt pieejamo informāciju par vides kvalitāti Latvijā un pasaulē, rīkoties atbildīgi, saudzējot un racionāli izmantojot dabas resursus. Zina: vides aizsardzības pamatprincipus, iespējamos kaitējuma draudus videi un veicamos preventīvos pasākumus. Izprot: situāciju vides aizsardzībā Latvijā un pasaulē, dabas resursu saudzīgas izmantošanas būtību un ilgtspējīgas saimniekošanas nozīmi apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.	15% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc vides aizsardzības pamatprincipus Latvijā. Nosauc dabas resursus. Izskaidro dabas resursu saudzīgas izmantošanas veidus. Nosauc atkritumu saimniecības pamatprincipus. Izskaidro atkritumu savākšanas un utilizēšanas procesa nepieciešamību apgūstamajā tautsaimniecības nozarē. Sniedz piemērus par saudzīgu attieksmi pret dabu. Nosauc ekoloģiskos izstrādājumus un materiālus, nosauc ekoinovācijas pasaulē un Latvijā. Skaidro jēdzienus "atjaunojamā enerģija", "alternatīvā enerģija".	Izskaidro vides aizsardzības pamatprincipus un vispārējos Latvijas vides ilgtspējīgas attīstības pasākumus. Klasificē dabas resursus pēc to daudzuma, pieejamības. Izvērtē to racionālu izmantošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzības. Izskaidro katra dabas resursa būtību, ieguves iespējas un saudzīgas izmantošanas veidus. Izskaidro atkritumu saimniecības pamatprincipu būtību, šķirošanas procesa nepieciešamību, otrreizējo izejvielu pārstrādes nepieciešamību un inovācijas atkritumu pārstrādē apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.
---	------------------------------------	---	--

¹ Ieteicams apgūt profesionālās tālākizglītības programmā.

² Var atteikties, ja sasniedzamais rezultāts tiek apgūts vispārējās vidējās izglītības dabas zinību jomas mācību priekšmeta kursā profesionālās vidējās izglītības programmā vai mūžizglītības kompetenču modulī "Zaļās prasmes".

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (2. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas un prasmes pieņemt fiziskajai, psihiskai un sociālajai drošībai un veselībai labvēlīgus lēmumus, preventīvi novērst nelaimes gadījumus sadzīvē un darbā, veidojot drošu un veselībai nekaitīgu apkārtējo vidi, lietojot iegūtās zināšanas praksē.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties valsts vai pašvaldības institūcijas, kurās vērsties pēc palīdzības sabiedrības drošības jomā, sameklēt atbildīgās institūcijas/personas kontaktinformāciju un sazināties ar to. 2. Raksturot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, analizēt nelaimes gadījumu darbā un arodslimību rašanās iemeslus. 3. Pieņemt savai un līdzcilvēku fiziskajai un garīgajai veselībai labvēlīgus lēmumus, īstenojot tos. 4. Novērtēt situāciju vides aizsardzības jomā, lai ievērotu un popularizētu zaļās domāšanas principus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" programma.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (2.līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu. Pārbaudījumā demonstrē visu modulī definēto sasniedzamo rezultātu apguvi. Pārbaudījumā tiek iekļauti: 1) teorētisko zināšanu pārbaude (tests), ietverot jautājumus par visiem moduļa tematiem, 2) pētnieciskais darbs par kādu modulī apskatītu tematu/problēmu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Moduli „Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmeni)” īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās. Moduļa saturs, kas apgūstams obligātās veselības izglītības stundās, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, netiek integrēts citos moduļos vai mācību priekšmetos.

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (2. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvēlēties valsts vai pašvaldību institūcijas, kurās vērsties pēc palīdzības sabiedrības drošības jomā, sameklēt atbildīgās institūcijas/personas kontaktinformāciju un sazināties ar to.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc valsts un pašvaldību institūcijas, kas veic uzraudzību sabiedrības drošības jomā.	Identificē valsts un pašvaldību institūcijas, kas veic uzraudzību sabiedrības drošības jomā, izskaidro to darbības virzienus, minot piemērus.
Zina: valsts un pašvaldību institūciju darbības virzienus un galvenās funkcijas sabiedrības drošības jautājumu risināšanā.		Nosauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbības pamatvirzienus un galvenās funkcijas.	Raksturo ar piemēriem Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbības virzienus, galvenās funkcijas un tiesības.

Izprot: valsts un pašvaldību institūciju lomu sabiedrības drošības jautājumu risināšanā.		Nosauc Valsts policijas un pašvaldības policijas darbības pamatvirzienus un galvenās funkcijas.	Izskaidro ar piemēriem Valsts policijas un pašvaldības policijas darbības virzienus, galvenās funkcijas un tiesības.
		Nosauc Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbības pamatvirzienus un galvenās funkcijas. Apraksta situācijas, kurās nepieciešams vērsties pie ģimenes ārsta, paskaidro kā sazināties ar viņu un/vai pierakstīties vizītei.	Raksturo ar piemēriem Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbības virzienus un galvenās funkcijas. Ar piemēriem skaidro situācijas, kurās jāvērsas pie ģimenes ārsta, nosauc veidus kā sazināties ar viņu un/vai pierakstīties vizītei, paskaidro ģimenes ārsta lomu saslimšanu diagnostikā un ārstēšanā.
		Nosauc Zemessardzes darbības pamatvirzienus un galvenās funkcijas.	Raksturo ar piemēriem Zemessardzes darbības virzienus un galvenās funkcijas.
2. Spēj: veidot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, analizēt nelaimes gadījumu darbā un arodslimību rašanās iemeslus. Zina: darba aizsardzības organizēšanas un uzraudzības pamatprincipus, nozarei specifiskos darba vides riskus, to novēršanas vai samazināšanas pasākumus. Izprot: darba aizsardzības sistēmas būtību.	50% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc darba aizsardzības sistēmas uzraudzības posmus, veicamās darbības un galvenos darba aizsardzību reglamentējošos dokumentus.	Izskaidro katrā darba aizsardzības sistēmas uzraudzības posmā veicamās darbības un analizē normatīvajos dokumentos atrodamo informāciju.
		Nosauc nozarei specifiskos iespējamos darba vides riskus, to ietekmi uz veselību un saistību ar obligātajām veselības pārbaudēm. Vispārīgi apraksta konkrētu situāciju darba vides risku noteikšanai un novēršanai. Raksturo darba aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību darbinieku veselības saglabāšanai.	Nosauc un skaidro nozarei specifiskos iespējamos darba vides riskus, to ietekmi uz veselību un saistību ar obligātajām veselības pārbaudēm. Analizē konkrētu situāciju darba vides risku noteikšanai un novēršanai. Raksturo darba aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību darbinieka veselības saglabāšanai.
		Nosauc darba aizsardzības prasību neievērošanas sekas (nozarei specifiskos nelaimes gadījumus darbā, arodslimības).	Izskaidro nelaimes gadījumu un arodslimību rašanās cēloņus.
3. Spēj: pieņemt savai un līdzcilvēku fiziskajai un psihiskajai veselībai labvēlīgus lēmumus, īstenojot tos. Zina: veselīga dzīvesveida principus,	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc savas rīcības piemērus, kas var ietekmēt personīgo vai citu cilvēku veselību. Izstāsta, kur un pēc kādas palīdzības vērsties. Izskaidro, kas ir savai un līdzcilvēku veselībai	Minot konkrētus piemērus, izskaidro saikni starp rīcību un tās radītajām sekām - slimību attīstību,. Skaidro veselībai labvēlīgu lēmumu pieņemšanas un to īstenošanas

iespējamos riska faktorus (t.sk. pašvērtējums, sociālā vide, izdegšanas sindroms), psihosomatiskos traucējumus, to cēloņus, izpausmes un profilakses pasākumus, zina, kur vērsties pēc palīdzības. Izprot: veselīga dzīvesveida principus (t.sk. fiziskās un psihiskās veselības savstarpējo vienotību) un profilakses pasākumu nozīmīgumu.		labvēlīgs lēmums.	nozīmību.
		Nosauc sociālos riska faktorus, kas spēj ietekmēt fizisko un psihisko veselību.	Nosauc un izskaidro sociālos riska faktorus, kas spēj ietekmēt fizisko un psihisko veselību. Analizē situāciju cēloņus un sekas.
		Nosauc piemērus, kā pašvērtējums ietekmē veselību veicinošu dzīvesveidu.	Nosauc piemērus un izskaidro, kā pašvērtējums ietekmē veselību veicinošu dzīvesveidu.
		¹ Skaidro, kas ir veselīgs dzīvesveids (t.sk. fiziskās un psihiskās veselības savstarpējo ietekmi). Nosauc psihosomatiskos traucējumus un to cēloņus.	¹ Pamato veselīga dzīvesveida (t.sk. fiziskās un psihiskās veselības) nozīmīgumu. Raksturo ar piemēriem psihiskās veselības ietekmējošos faktorus (piem., bioloģiskie faktori, ārējie faktori, pieredze). Izskaidro, kas ir psihosomatiskās slimības un kāda ir to profilakse.
		¹ Nosauc izdegšanas sindroma un garīgās pārslodzes izpausmes.	¹ Izskaidro izdegšanas sindroma un garīgās pārslodzes cēloņus, izpausmes un profilaksi.
²⁴. Spēj: novērtēt situāciju vides aizsardzības jomā, lai ievērotu un popularizētu zaļās domāšanas principus. Zina: tautsaimniecības nozaru vides kvalitātes pamatprasības, kaitējuma draudus videi un veicamos preventīvos pasākumus. Izprot: vides aizsardzības problemātiku pasaulē un Latvijā, svarīgāko vides aizsardzības deklarāciju, konvenciju un	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc vides aizsardzības problēmas pasaulē, ES un Latvijā.	Raksturo svarīgākās vides aizsardzības deklarācijas, konvencijas un direktīvas.
		Nosauc tautsaimniecības nozares, kurās ir jāveic vides aizsardzības pasākumi, akcentējot vides aizsardzības pasākumus apgūstamajā (profesijā) nozarē.	Raksturo tās tautsaimniecības nozares, kurām ir jāpievērš lielāka uzmanība vides uzraudzībā. Izskaidro vides aizsardzības pasākumu nepieciešamību apgūstamajā (profesijā) nozarē.

direktīvu nozīmi vides ilgtspējīgas attīstības veidošanā.			
³⁵ Spēj: atbildīgi pieņemt lēmumus par darba tiesisko attiecību uzsākšanu, darba uzdevumu veikšanu un darba tiesisko attiecību izbeigšanu. Zina: darba tiesību pamatjautājumus. Izprot: darba tiesisko attiecību normatīvā regulējuma nozīmīgumu.		Formulē darba tiesību regulējuma pamatus, darbinieka tiesības un pienākumus, darba devēja tiesības un pienākumus. Apraksta kolektīvo darba tiesību būtību, to nozīmi; darbinieka un darba devēja attiecību regulējumu.	Skaidro darba tiesību regulējumu, darba līguma būtību un nozīmi. Skaidro kolektīvo darba tiesību būtību un nozīmi; izstrādā priekšlikumus darbinieka un darba devēja attiecību regulējumam

¹ Ieteicams apgūt profesionālās tālākizglītības programmā.

² Var atteikties, ja sasniedzamais rezultāts tiek apgūts vispārējās vidējās izglītības dabas zinību jomas mācību priekšmeta kursā profesionālās vidējās izglītības programmā vai mūžizglītības kompetenču modulī "Zaļās prasmes".

³ Var atteikties, ja sasniedzamais rezultāts tiek apgūts mūžizglītības kompetenču modulī "Sociālās un pilsoniskās prasmes" vai vispārējās vidējās izglītības sociālās un pilsoniskās mācību jomas mācību priekšmeta kursā profesionālās vidējās izglītības programmā.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas: 1) apgūt un lietot dažādas ikdienas lietotnes, lai paaugstinātu mācību un darba produktivitāti; 2) iedziļināties informācijas sistēmu un tiešsaistes rīku dažādībā un lietošanas apgūvē, lai nostiprinātu digitālās prasmes un izvēlētos atbilstošāko risinājumu ikdienišķās problēmsituācijās; 3) ievērot intelektuālā īpašuma tiesības un rīkoties atbildīgi digitālo tehnoloģiju izmantošanas procesā.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Ievērot normatīvo aktu prasības, kas nodrošina drošu informācijas tehnoloģiju lietošanu un informācijas apriti. 2. Lietot datortīklus un izplatītākās programmatūras datu ieguvei un apstrādei. 3. Pamatoti izvēlēties, pielāgot un lietot piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus darba uzdevumu izpildei un profesionālai pilnveidei.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta vispārējās pamatzglītības programma.
Moduļa apguves novērtēšana	Izglītojamo sasniegumus vērtē 10 ballu vērtēšanas skalā, vērtējot iegūto zināšanu apjomu, kvalitāti, apgūtās pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes, attīstītos ieradumus un attieksmes, kas apliecina vērtības un tikumus un mācību sasniegumu attīstības dinamiku. Noslēgumā izglītojamais izstrādā ar nozari vai ikdienas situācijām saistītu projektu, analizējot savus un citu paradumus un ikdienas izvēles. Projekta izstrādē ir ievērojami šādi nosacījumi: 1. Konkrētā uzdevuma veikšanai ir jāizmanto dažādas drošas detalizētas informācijas meklēšanas stratēģijas, vienkāršas datu vākšanas metodes, saziņas tīkli, sadarbības rīki un tiešsaistes pakalpojumi, pamatojot savu izvēli. 2. Iegūtie dati attēlojami prezentācijā, ievērojot informācijas atlases, attēlošanas un strukturēšanas pamatprincipus. 3. Prezentācijā iekļautie digitālie attēli, audio un video datnes izmantojami un apstrādājami atbilstoši mērķim. 4. Prezentācijā iekļaujami resursu (laika, finanšu, materiālu, tehnoloģiju un cilvēkresursu) pārvaldības risinājumu piemēri nozarē, to analīze, stiprās puses un iespējas. 5. Projekta izstrādē un lietošanā ir ievērojami programmatūras licences nosacījumi, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzība.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Īsteno kā mūžizglītības moduli, ja netiek īstenots informātikas pamatkurss vai tehnoloģiju mācību jomā – datorika, dizains un tehnoloģija un programmēšana.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: ievērot normatīvo aktu prasības, kas nodrošina drošu informācijas tehnoloģiju lietošanu un informācijas apriti. Zina: faktorus, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, drošības riskus, lietojot atvērtu datu apmaiņu, un vides ilgtspējības un ētiskos apsvērumus. Izprot: drošas informācijas aprites nepieciešamību un drošas darba vides nozīmi veselības saglabāšanai.	10% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo nozīmīgākos noteikumus programmatūras un lietotāja licenču, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzībai.	Izskaidro un izmanto juridiskos aspektus un nozīmīgākos noteikumus programmatūras un lietotāja licenču, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzībai.
		Uzskaita būtiskos faktorus, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, un piedāvā dažus pasākumus, kā izvairīties no apdraudējumiem un atkarībām.	Novērtē un analizē faktorus, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, un veic pasākumus, lai izvairītos no apdraudējumiem un atkarībām.
		Piedāvā iespējamus variantus, kāda ir ergonomikas prasībām un darba uzdevumam atbilstoša darba vieta.	Analizē savas darba vietas atbilstību ergonomikas prasībām un iekārto to atbilstoši šīm prasībām un veicamajam darba uzdevumam.
		Raksturo lielākos drošības riskus, veicot datu apmaiņu, un aizsardzības līdzekļu izvēles principus, skaidro dotā uzdevuma veikšanai nepieciešamo tehnoloģiju un veicamo darbību ietekmi uz lietotāju veselību un vidi.	Izskaidro iespējamus drošības riskus atvērtas datu apmaiņas laikā un salīdzina atvērtas un šifrētas datu apmaiņas priekšrocības un trūkumus, un ievēro darba drošības prasības atbilstoši situācijai un apdraudējumam, kā arī skaidro uzdevuma veikšanai nepieciešamo tehnoloģiju un veicamo darbību ietekmi.
2. Spēj: lietot datortīklus un izplatītākās lietotnes datu ieguvei un apstrādei. Zina: biežāk lietotos datortīkla veidus un risinājumus, programmatūras dzīves cikla galvenos posmus. Izprot: datortīklu un izplatītāko lietotņu lietošanas nozīmi drošā datu ieguvē un apstrādē.	65% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo ar piemēriem biežāk lietotos datortīkla veidus un drošības risinājumus, dažādas programmvadāmas ierīces un to izmantojumu sadzīvē un ražošanā.	Analizē dažādus datortīkla uzbūves principus, drošības risinājumus un piedāvā lietošanas iespējas atbilstoši lietotāja vajadzībām un drošības apsvērumiem, tai skaitā to sadzīvē un ražošanā.
		Raksturo biežāk izplatītās operētājsistēmas, to priekšrocības, trūkumus un iespējas darbam ar dažādām programmvadāmajām ierīcēm.	Izstrādā programmvadāmo ierīču komplektāciju un dokumentāciju atbilstoši lietotāja vajadzībām, piemērojot atbilstošus tehniskos parametrus nepieciešamajai funkcionalitātei, tai skaitā

			datorvadāmās iekārtas datorizētu telpisku modeļu, digitālu rasējumu un attēlu izveidē.
		Piedāvā dažādas dokumentu koplietošanas iespējas. Izmantojot datu analīzes lietotnes, sagatavo un organizē mērķauditorijas aptaujas un anketēšanas formas.	Izvērtē un izmanto dažādas dokumentu koplietošanas iespējas, nosakot atšķirīgiem lietotājiem atšķirīgas tiesības un iespējas. Veic savas aptaujas iegūto datu manuālu un automatizētu apstrādi.
		Veido un demonstrē prezentācijas, ievērojot informācijas attēlošanas pamatprincipus, atbilstoši mērķauditorijai un pieejamajam tehniskajam aprīkojumam.	Izveido un demonstrē prezentācijas, ievērojot informācijas atlases un strukturēšanas pamatprincipus, izvērtējot mērķauditorijas specifiku, pieejamo tehnisko aprīkojumu. Ievēro IT drošības, autortiesību un personas datu aizsardzības prasības.
3. Spēj: pamatoti izvēlēties, pielāgot un lietot piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus darba uzdevumu izpildei un profesionālai pilnveidei. Zina: dažādus saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus, pētniecības metodes. Izprot: atbilstošu rīku izvēles nozīmi informācijas ieguvei, apstrādei un saziņai un efektīvu rezultātu ieguvei.	25% no moduļa kopējā apjoma	Izvēlas piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un interneta pakalpojumus, kas paredzēti produktivitātes pilnveidošanai un mācību uzdevumu veikšanai.	Izvēlas, pielāgo un lieto piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un citus interneta pakalpojumus, pilnveidojot produktivitāti mācību uzdevumu veikšanai.
		Noskaidro lietotāju paradumus, intereses un to, kādus risinājumus un kā ikdienā izmanto, lietojot dažādas pētniecības metodes.	Pēta un analizē savus un citu ikdienas paradumus, intereses un ikdienas izvēles, izmantojot dažādas pētniecības metodes, reflektē par iespējām nākotnē savā nozarē.
		Raksturo mākoņprogrammas, konta izmantošanas iespējas, izmanto vienkāršas lietotnes un tiešsaistes komunikācijas platformas, un vismaz divus informācijas tehnoloģijas nodrošinātus epakalpojumus, pieprasot vai saņemot tos attālinātā veidā.	Izveido un uzglabā savus datus mākoņprogrammā, plaši lieto sava e-pasta konta izmantošanas iespējas, brīvi lieto informācijas tehnoloģijas nodrošinātus epakalpojumus, izvēlas situācijai piemērotāko un pamato savu izvēli.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (2. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas 1) apgūt un lietot dažādas ikdienas lietotnes, lai paaugstinātu savu mācību un personiskā darba produktivitāti; 2) iedziļināties informācijas sistēmu un tiešsaistes rīku dažādībā un lietošanas apgūvē, lai nostiprinātu digitālās prasmes un izvēlētos atbilstošāko risinājumu ikdienišķās problēmsituācijās; 3) ievērot intelektuālā īpašuma tiesības un rīkoties atbildīgi digitālo tehnoloģiju izmantošanas procesā.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Veidot digitālo saturu atbilstoši profesionālās darbības specifikai, ņemot vērā iespējamās drošības riskus. 2. Atpazīt un analizēt informācijas dizaina risinājumus, to izstrādes tehnoloģiskos procesus un ietekmi uz lietotāju. 3. Lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas profesionālajā darbībā, ievērojot programmatūras licences nosacījumus, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzību.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (1. līmenis)".
Moduļa apguves novērtēšana	Izglītojamo sasniegumus vērtē 10 ballu vērtēšanas skalā, vērtējot iegūto zināšanu apjomu, kvalitāti, apgūtās pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes, attīstītos ieradumus un attieksmi, kas apliecina vērtības un tikumus un mācību sasniegumu attīstības dinamiku. Noslēgumā izglītojamais izstrādā ar nozari saistītu projektu, kurā nepieciešams lietot dažādas lietotnes, kas paaugstina darba produktivitāti un nostiprina digitālās prasmes. Projekta izstrādē ir ievērojami šādi nosacījumi: 1. Jāanalizē nozares dizaina risinājumi, to izstrādes tehnoloģiskie procesi, jāizvērtē izmantotie materiāli, tehnoloģiskie procesi, to priekšrocības un trūkumi, jāsalīdzina to ietekme uz lietotāju veselību un vidi. 2. Jālieto droši un piemēroti saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīki un citi interneta pakalpojumi, pamatojot savu izvēli. 3. Veidojot digitālo saturu, jāievēro informācijas atlases, attēlošanas un strukturēšanas pamatprincipi, programmatūras licences nosacījumi, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzība. 4. Digitālie attēli, audio un video datnes izmantojami un apstrādājami atbilstoši mērķim. 5. Jāpiedāvā atbilstošākais risinājums, apskatot piedāvāto digitālo risinājumu problēmsituācijai darba dzīvē.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Īsteno kā mūžizglītības moduli, ja netiek īstenots informātikas pamatkurss vai tehnoloģiju mācību jomā – datorika, dizains un tehnoloģija un programmēšana.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (2. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: veidot digitālo saturu atbilstoši profesionālās darbības specifikai, ievērojot	50% no moduļa	Nosauc un raksturo ar piemēriem programmatūras dzīves cikla posmus,	Analizē programmatūras dzīves cikla galvenos posmus, t.sk. specificēšanu,

iespējamos drošības riskus. Zina: strukturētu dokumentu un izklājlapu veidošanas principus, digitālo attēlu, audio un video datņu apstrādes principus, datu analīzes metodes, datubāzes atbilstoši to mērķiem, tēmai, saturam, auditorijai un tehnoloģijām. Izprot: digitālā satura radīšanas nozīmi profesionālās darbības nodrošināšanai, ievērojot informācijas tehnoloģiju drošības un personas datu aizsardzības prasības	kopējā apjoma	ikdienas darba procesus, atpazīst automatizācijai piemērotas daļas ikdienas darba procesos un plāno to automatizāciju.	projektēšanu, izstrādi, testēšanu, uzturēšanu, un piedāvā automatizācijai piemērotas daļas ikdienas darba procesos un analizē to automatizācijas iespējas.
		Sagatavo un rediģē ar palīdzību strukturētus dokumentus, iekļaujot dažādus objektus un izmantojot darba efektivitātes un automatizācijas rīkus un izklājlapas, veic nepieciešamos aprēķinus.	Patstāvīgi sagatavo, rediģē un formatē lielus, strukturētus dokumentus, iekļaujot dažādus objektus un izklājlapas, izmanto lietotņu darba efektivitātes un automatizācijas rīkus, veic datu atlasīšanu un aprēķinus atbilstoši kritērijiem, kā arī ievades un formulu validāciju atbilstoši lietotāja datu apstrādes vajadzībām un savam izvēlētajam risinājumam.
		Izmanto datu analīzes lietotnes mācību procesā iegūto datu strukturēšanai.	Patstāvīgi veido savu risinājumu mācību procesā iegūto datu strukturēšanai un attēlošanai atbilstoši grafikas dizaina noformējuma pamatprincipiem, izmantojot datu analīzes automatizācijas un vizualizācijas lietotnes.
		Veido un apstrādā digitālus attēlus, audio un video datnes un raksturo praktiskus tehnoloģiskos risinājumus datorizētu telpisku modeļu, digitālu rasējumu un attēlu izveidei.	Veido un apstrādā digitālus attēlus, audio un video datnes, izvēloties lietotnes atbilstoši dotajam uzdevumam, un salīdzina dažādus praktiskus tehnoloģiskos risinājumus datorizētu telpisku modeļu, digitālu rasējumu un attēlu izveidei, ievērojot informāciju par darba apstākļu ietekmi uz lietotāju veselību un vidi.
		Skaidro pamatjēdzienus un veic datu izguvi un apstrādi no publiski pieejamām datubāzēm, nosauc nozares specializētās datubāzes.	Patstāvīgi veido datubāzes, novēršot datu dublēšanos, un veic datu izguvi un pēcāpstrādi no publiski pieejamām un specializētajām datubāzēm atbilstoši nozares specifikai.
2. Spēj: atpazīt un analizēt informācijas dizaina risinājumus, to izstrādes	25% no moduļa	Atrrod informāciju medijos atbilstoši dotajam uzdevumam. Raksturo	Atrrod informāciju dažādos medijos atbilstoši izvirzītajam mērķim.

tehnoloģiskos procesus, to ietekmi uz lietotāju. Zina: mediju veidus, medijpratības principus, informācijas ticamības kritērijus, informācijas dizaina procesu, iesaistītos darbiniekus, to lomas, uzdevumus. Izprot: informācijas dizaina risinājumu sniegtās iespējas mūsdienīgas saziņas veidošanā.	kopējā apjoma	vismaz divos medijos izmantotus informācijas dizaina risinājumus, analizē konkrēto piemēru priekšrocības un trūkumus, nosaka, dizaina risinājuma iesaistīto darbinieku lomu risinājumu izstrādes procesā. Plāno informācijas dizaina risinājumus, veido dažādus modeļus un variantus, testē tos un piedāvā ierosinājumus izstrādes darba plāna pilnveidei.	Salīdzina un analizē medijos izmantotus informācijas dizaina risinājumus, to priekšrocības un trūkumus un iesaistīto darbinieku lomu dizaina risinājumu izstrādes procesā, reflektē par savām prasmēm un profesionālajām interesēm. Plānojot informācijas dizaina risinājumu, veido dažādus modeļus un variantus, testē un lieto radīto risinājumu iterācijas, analizē iegūtos datus un formulē pamatotus ierosinājumus izstrādes darba plāna pilnveidei.
3. Spēj: lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas profesionālajā darbā, ievērojot programmatūras licences nosacījumus, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzību. Zina: nozares specializētās datorprogrammas, to izmantošanas iespējas un nosacījumus. Izprot: nozares specializēto datorprogrammu un saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīku un citu interneta pakalpojumu lietošanas nepieciešamību un piemērotību profesionālajā darbībā.	25% no moduļa kopējā apjoma	Klasificē nozares specializētās datorprogrammas, raksturo to darbības pamatprincipus un apraksta to izmantošanas iespējas. Profesionālajā darbībā lieto specializētās datorprogrammas un piemērotus saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un citus interneta pakalpojumus, ievērojot īpašuma tiesību un personu datu aizsardzības nosacījumus.	Analizē nozares specializētās datorprogrammas, izvērtē to darbības pamatprincipus un izmantošanas iespējas. Izvēlas, pielāgo atbilstoši situācijai un profesionālajā darbībā lieto specializētās datorprogrammas un piemērotus saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un citus interneta pakalpojumus, ievērojot īpašuma tiesību un personu datu aizsardzības nosacījumus.

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas patstāvīgi izstrādāt biznesa ideju, izvērtēt uzņēmējdarbības priekšnosacījumus un biznesa plāna izstrādei nepieciešamo informāciju, veicinot izglītojamo interesi par komercdarbības uzsākšanu, iniciatīvu, radošumu, kritisku domāšanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izskaidrot uzņēmējdarbības pamatjēdzienus. 2. Izstrādāt biznesa ideju. 3. Izvēlēties produktu konkrētai klientu grupai. 4. Noteikt produkta unikālās īpašības. 5. Izmantot svarīgākos produktu izplatīšanas kanālus. 6. Izvēlēties efektīvāko attiecību formātu ar klientu. 7. Prognozēt ienākumu plūsmu. 8. Noteikt nepieciešamos resursus produkta ražošanai. 9. Aprēķināt nodokļus pašnodarbinātām personām. 10. Izvēlēties efektīvākās aktivitātes produkta radīšanai un mārketingam. 11. Izvēlēties atbilstošākos sadarbības partnerus. 12. Aprēķināt izmaksas. 13. Aizpildīt dokumentus, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu. 14. Veikt vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)" apguves gaitā izglītojamie veido portfolio par biznesa ideju, izvēlēto produktu, produkta izplatīšanas kanāliem, naudas plūsmu, nepieciešamajiem resursiem, sadarbības partneriem, piemērojamajiem nodokļiem, dokumentiem, kas nepieciešami, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu, vienkāršotas grāmatvedības uzskaiti un noslēgumā prezentē to.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Moduli "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās. Pēc tā apguves var sekot moduļa "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)" apguve.

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izskaidrot uzņēmējdarbības pamatjēdzienus. Zina: uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences. Izprot: uzņēmēja rakstura īpašību un kompetenču nozīmi uzņēmējdarbībā.	5% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc uzņēmējdarbības jēdzienus un raksturo to būtību. Nosauc uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences.	Izskaidro uzņēmējdarbības pamatjēdzienus, raksturo to būtību un nozīmi. Raksturo uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences, ilustrējot to ar vairākiem piemēriem.
2. Spēj: izstrādāt biznesa ideju. Zina: dažādas ideju ģenerēšanas "tehnikas". Izprot: biznesa idejas nozīmi uzņēmējdarbības attīstīšanai.	7% no moduļa kopējā apjoma	Piedalās fragmentāri diskusijā par uzņēmējdarbības sākšanu bez pamatojuma. Piedalās biznesa idejas izstrādē un skaidro to. Uzņēmumam izvēlas nosaukumu.	Pamato savu motivāciju sākt uzņēmējdarbību. Pārliecinoši pamato savu biznesa ideju. Uzņēmumam izvēlas nosaukumu un to pamato.
3. Spēj: izvēlēties produktu konkrētai klientu grupai. Zina: klientu segmentācijas (vispārīgie) pamatprincipi, klientu grupas. Izprot: klienta vajadzības un vēlmes atkarībā no klientu mērķa grupas.	5% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc produkta mērķa grupas. Nosauc klientu grupas. Nosauc klientu vajadzības. Vispārīgi raksturo potenciālo klientu. Nosauc labuma saņēmējus no produkta.	Raksturo produkta mērķa grupas. Raksturo klientu grupas. Analizē klientu vajadzības. Detalizēti raksturo potenciālo klientu. Pamato viedokli par labuma saņēmējiem no produkta.
4. Spēj: noteikt produkta unikālās īpašības. Zina: piedāvātā produkta īpašības. Izprot: produkta unikālās vērtības nozīmi klientu izvēlē.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc produktu, kuri tiks piedāvāti klientam. Nosauc taustāmās un netaustāmās produkta īpašības, kuru dēļ klienti pirks produktu. Nosauc klienta ieguvumus, iegādājoties piedāvāto produktu.	Pamato produkta izvēli, kuri tiks piedāvāti klientam. Raksturo taustāmās un netaustāmās produkta īpašības, kuru dēļ klienti pirks produktu. Analizē klienta ieguvumus, iegādājoties piedāvāto produktu.

5. Spēj: izmantot efektīvus produkta izplatīšanas kanālus. Zina: produktu izplatīšanas kanālus. Izprot: efektīvu produkta izplatīšanas kanālu izmantošanu klientu piesaistē.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc galvenos produkta izplatīšanas kanālus. Izvēlas konkrētus produkta izplatīšanas kanālus.	Raksturo galvenos produkta izplatīšanas kanālus. Pamato izplatīšanas kanālu izvēli.
6. Spēj: izvēlēties efektīvāko attiecību formātu ar klientu. Zina: pirkšanas lēmumu ietekmējošos faktorus. Izprot: klientu rīcību tirgū.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc nozīmīgākos saskarsmes pamatprincipus ar klientu. Sasaista pirkšanas lēmumu ar attiecībām ar klientu Nosauc izmaksu pozīcijas attiecību uzturēšanai ar klientiem.	Raksturo nozīmīgākos saskarsmes pamatprincipus ar klientu. Sasaista un izvērtē pirkšanas lēmumu ar attiecībām ar klientu. Analizē izmaksu pozīcijas attiecību uzturēšanai ar klientiem.
7. Spēj: prognozēt ienākumu plūsmu. Zina: ienākumu veidošanās principus. Izprot: regulāru ienākumu nodrošināšanas būtību.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc kritērijus, par ko klients gatavs maksāt. Nosauc cenu politikas veidošanas principus. Nosauc maksāšanas veidus. Nosauc ienākumu avotus.	Analizē kritērijus, par ko klients gatavs maksāt. Raksturo cenu politikas veidošanas principus. Analizē maksāšanas veidu priekšrocības un trūkumus. Raksturo ienākumu avotus; analizē ienākumu plūsmu un ienākumu struktūru.
8. Spēj: noteikt nepieciešamos resursus produkta ražošanai. Zina: resursu iedalījumu. Izprot: resursu nozīmi uzņēmējdarbībā.	3% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc galvenos resursus un līdzekļus.	Analizē un izvērtē galvenos resursus un līdzekļus.
9. Spēj: aprēķināt nodokļus pašnodarbinātām personām. Zina: nodokļu veidus. Izprot: nodokļu maksāšanas nozīmi.	7% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc normatīvos dokumentus nodokļu piemērošanai. Nosauc nodokļu veidus pašnodarbinātām personām. Aprēķina nodokļus pašnodarbinātām personām.	Nosauc normatīvos dokumentus nodokļu piemērošanai. Raksturo nodokļu veidus un nosauc likmes pašnodarbinātām personām. Aprēķina nodokļus pašnodarbinātām personām un analizē rezultātus.
10. Spēj: izvēlēties efektīvākās aktivitātes produktu radīšanai un mārketingam. Zina: dažādu aktivitāšu ietekmi uzņēmējdarbībā. Izprot: aktivitāšu nozīmi.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc galvenās aktivitātes, kas saistītas ar produkta radīšanu, izplatīšanu, klientu piesaisti, ieņēmumiem.	Pamato galvenās aktivitātes, kas saistītas ar produkta radīšanu, izplatīšanu, klientu piesaisti, ieņēmumiem.

11. Spēj: izvēlēties atbilstošākos sadarbības partnerus. Zina: sadarbības partneru darbības specifiku. Izprot: sadarbības partneru izvēles nozīmi.	5% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc galvenos sadarbības partnerus. Nosauc galvenos piegādātājus. Nosauc un raksturo iespējamās piegādātāju alternatīvas.	Izskaidro un pamato galveno sadarbības partneru izvēli. Pamato galveno piegādātāju izvēli. Pamato piegādātāju alternatīvu izvēli.
12. Spēj: aprēķināt izmaksas. Zina: izmaksu pozīcijas. Izprot: izmaksu nozīmi uzņēmējdarbībā.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc izmaksu veidus un iedalījumu. Nosauc un raksturo būtiskākās izmaksu pozīcijas.	Raksturo izmaksu veidus un iedalījumu. Analizē izmaksu pozīcijas.
13. Spēj: aizpildīt dokumentus, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu. Zina: pašnodarbinātas personas reģistrēšanās procesu. Izprot: dokumentu aizpildīšanas nozīmi.	3% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc reģistrēšanās par pašnodarbinātu personu procesa soļus. Aizpilda uzņēmējdarbības reģistrēšanai nepieciešamos dokumentus.	Apraksta reģistrēšanās par pašnodarbinātu personu procesa secīgos soļus. Aizpilda uzņēmējdarbības reģistrēšanai vajadzīgos dokumentus, pamato to nepieciešamību.
14. Spēj: veikt vienkāršā ieraksta grāmatvedības uzskaiti. Zina: ieņēmumu un izdevumu pozīcijas. Izprot: grāmatvedības nozīmi uzņēmējdarbībā.	5% no moduļa kopējā apjoma	Skaidro grāmatvedības jēdzienus. Nosauc grāmatvedības mērķus. Nosauc grāmatvedības uzdevumus. Nosauc galvenos grāmatvedības datu izmantotājus. Veic vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti.	Izskaidro grāmatvedības un uzskaites jēdzienu atšķirības. Klasificē grāmatvedības īpatnības, uzskaites pamatprincipus. Raksturo grāmatvedības uzdevumus un prasības. Raksturo galvenos grāmatvedības datu izmantotājus un viņu mērķus. Veic vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti un analizē rezultātus.

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (2. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas patstāvīgi izstrādāt biznesa plānu, izvēloties atbilstošo komercdarbības tiesisko formu un optimālākos finansēšanas avotus, veicinot iniciatīvu, kritisku domāšanu un problēmu risināšanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties biznesa idejai piemērotāko komercdarbības formu, finanšu līdzekļu avotus, ievākt nepieciešamo informāciju. 2. Sagatavot naudas plūsmas grafiku, plānot peļņas vai zaudējumu aprēķinu. 3. Veikt tirgus izpēti un datu analīzi, izstrādāt idejas tirgzinības pasākuma plāna īstenošanai. 4. Pieņemt lēmumus par problēmu risinājumu konkrētās situācijās savas profesionālās darbības jomā. 5. Sagatavot prezentāciju un prezentēt biznesa plānu, argumentēt savu viedokli par iegūtajiem rezultātiem. 6. Izveidot un darboties izglītojamo mācību uzņēmumā. ¹ ¹ pēc izglītojamo izvēles
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)" noslēgumā izglītojamais iesniedz un prezentē (individuāli vai grupā) izstrādāto biznesa plānu, ievērojot biznesa plāna struktūru.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Moduli "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās.

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (2. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvēlēties biznesa idejai piemērotāko komercdarbības formu, finanšu līdzekļu avotus, ievākt nepieciešamo informāciju. Zina: komercdarbības tiesiskās formas izvēles kritērijus, uzņēmuma dibināšanas un reģistrēšanas kārtību, finansēšanas formas un avotus, biznesa plāna struktūru. Izprot: biznesa plāna mērķi un	20% no moduļa kopējā apjoma	Atrod normatīvos aktus, kas regulē uzņēmējdarbību. Nosauc uzņēmējdarbības ierobežojumus. Nosauc uzņēmējdarbības veidus, kuriem nepieciešamas speciālās atļaujas. Nosauc iespējamās saimnieciskās darbības un uzņēmējdarbības veidus. Nosauc uzņēmējdarbības mikrovides un makrovides faktoros.	Izskaidro normatīvos aktus, kas regulē uzņēmējdarbību un tās ierobežojumus. Izskaidro galvenās darba devēja un darba ņēmēja tiesības un pienākumus. Izskaidro patērētāju tiesības. Pamato speciālo atļauju (licenču) nepieciešamību. Analizē uzņēmējdarbības ietekmi uz apkārtējo vidi. Raksturo saimnieciskās darbības un

nepieciešamību, iekšējās finansēšanas būtību un ārējās finansēšanas piesaistes iespējas un noteikumus.		Nosauc konkrētus aktuālās inovācijas piemērus uzņēmējdarbībā Latvijā. Nosauc banku un nebanku finansēšanas veidus un izvēlas savam uzņēmējdarbības veidam atbilstošāko. Sniedz piemērus, raksturojot biznesa plāna izstrādāšanas secību. Nosauc biznesa plāna struktūru un apraksta katrā no biznesa plāna daļām iekļaujamo informāciju. Nosauc uzņēmuma dibināšanai un reģistrēšanai nepieciešamos dokumentus, daļēji tos noformē. Nosauc aktuālās uzņēmējdarbības atbalsta iespējas.	uzņēmējdarbības veidus. Raksturo uzņēmējdarbības mikrovides un makrovides faktoros. Izskaidro makrovides faktoru ietekmi konkrētās nozares uzņēmējdarbībā. Raksturo aktuālās inovācijas uzņēmējdarbībā Latvijā un pasaulē un to lietošanas iespējas uzņēmējdarbībā. Min piemērus. Raksturo uzņēmuma finansēšanas veidus. Izvērtē pieejamos banku un nebanku finanšu avotus. Izvēlas un pamato atbilstošāko finansēšanas veidu savas biznesa idejas īstenošanai. Izskaidro biznesa plāna struktūru, identificē ietveramo informāciju. Skaidro katras biznesa plāna daļā iekļaujamās informācijas saturu. Apraksta uzņēmuma dibināšanas un reģistrēšanas procesa soļus. Noformē nepieciešamos uzņēmuma dibināšanas un reģistrēšanas dokumentus. Novērtē aktuālos uzņēmējdarbības finansiālā atbalsta fondus un atbalsta izmantošanas iespējas.
2. Spēj: sagatavot naudas plūsmas grafiku, plānoto peļņas vai zaudējumu aprēķinu bilances izveidei. Zina: finanšu plānošanas procesu un metodes, naudas plūsmas un peļņas/zaudējumu veidošanās pamatprincipus.	35% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc grāmatvedības mērķus, uzdevumus, raksturo tās nozīmi uzņēmējdarbībā. Nosauc galvenos grāmatvedības datu izmantotājus. Nosauc uzņēmuma rīcībā esošos saimnieciskos līdzekļus un to veidošanās avotus. Definē saimnieciskās darbības	Definē grāmatvedības mērķus un uzdevumus. Izskaidro grāmatvedības nozīmi uzņēmējdarbībā. Pamato grāmatvedības uzskaiti izvirzītās prasības. Raksturo galvenos grāmatvedības datu izmantotājus un viņu mērķus. Raksturo uzņēmuma saimniecisko līdzekļu un to veidošanās avotu
Izprot: grāmatvedības nozīmi un tai izvirzītās prasības.		dokumentu Nosauc katra dokumenta galvenos rekvizītus jēdzienus, raksturo tiem izvirzītās prasības. Izskaidro gada pārskata	klasifikāciju. Raksturo saimniecisko līdzekļu grupas. Raksturo grāmatvedības dokumentu klasifikāciju. Noformē vienkāršākos

		sagatavošanas nepieciešamību. Nosauc gada pārskata sastāvdaļas. Nosauc bilances sastāvu. Sastāda bilanci. Sagatavo plānotās naudas plūsmas pārskatu. Sastāda peļņas vai zaudējumu aprēķinu.	grāmatvedības dokumentus. Izskaidro gada pārskata sastāvdaļu nozīmi un sagatavošanas kārtību. Izskaidro bilances būtību. Sastāda bilanci. Raksturo uzņēmuma finansiālo stāvokli. Sagatavo un izvērtē plānotās naudas plūsmas pārskatu. Sastāda un izvērtē peļņas vai zaudējumu aprēķinu.
3. Spēj: izstrādāt idejas tirgzinības pasākuma plāna īstenošanai., balstoties uz tirgus izpēti un datu analīzi. Zina: tirgus izpētes metodes, tirgzinības pasākuma kompleksa elementus. Izprot: tirgus izpētes nozīmi un tirgzinības pasākumu ietekmi uz biznesa idejas īstenošanu.	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc tirgzinības iekšējās un ārējās vides faktorus. Nosauc tirgus izpētes metodes, izvēlas atbilstošāko. Veic patērētāju un/vai konkurējošo uzņēmumu izpēti. Apkopo iegūtos tirgus izpētes datus. Nosauc tirgzinības pasākuma kompleksa elementus. Izstrādā tirgzinības pasākumu plānu konkrētam uzņēmumam. Nosauc piemērotākos produkta virzīšanas pasākumu veidus.	Raksturo tirgzinības iekšējās un ārējās vides faktorus. Raksturo tirgus izpētes metodes, novērtē to priekšrocības. Veic patērētāju un/ vai konkurējošo uzņēmumu izpēti. Apkopo un analizē iegūtos tirgus izpētes datus, izskaidro to lietošanas iespējas. Izsaka un pamato savu viedokli par konkrēta uzņēmuma tirgzinības pasākuma kompleksa elementiem. Izstrādā un pamato tirgzinības pasākumu plānu konkrētam uzņēmumam. Izstrādā un analizē piemērotākos produkta virzīšanas pasākumu veidus.
4. Spēj: pieņemt lēmumus par problēmu risinājumu konkrētās situācijās savas profesionālās darbības jomā. Zina: uzņēmuma vadīšanas funkcijas. Izprot: vadīšanas lomu uzņēmējdarbībā.	15% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc vadīšanas funkcijas un plānu veidus. Apraksta konkrēta uzņēmuma vadības veidu un organizatorisko struktūru. Nosauc darbinieku motivēšanas veidus. Raksturo kontroles nepieciešamību un būtību. Nosauc lēmumu pieņemšanas procesa posmus. Balstoties uz konkrēto situāciju, identificē atsevišķus lēmuma pieņemšanas posmus.	Izskaidro vadīšanas funkcijas būtību un sniedz konkrētus piemērus. Raksturo plāna veidus, pamato to izstrādes nepieciešamību. Izstrādā konkrēta uzņēmuma organizatoriskās un pārvaldes struktūras shēmas, pamato tās. Sasaista uzņēmuma organizatoriskās un pārvaldes struktūru ar darba tiesiskajām normām. Izstrādā darbinieku motivēšanas plānu. Raksturo un izskaidro kontroles

		Paskaidro informācijas un komunikācijas nozīmi lēmumu pieņemšanā.	nepieciešamību un būtību. Raksturo lēmuma pieņemšanas procesu. Balstoties uz konkrēto situāciju, pieņem lēmumu un to izvērtē. Izskaidro lēmumu pieņemšanas veidus ar piemēriem. Paskaidro un pamato informācijas un komunikācijas nozīmi lēmumu pieņemšanā.
5. Spēj: sagatavot biznesa plānu un argumentēti prezentēt to. Zina: biznesa plāna struktūru, pamatprincipus un kopsakarības. Izprot: biznesa plāna lietojumu praktiskajā darbībā.	10% no moduļa kopējā apjoma	Noformē biznesa plānu, kas iekļauj biznesa plāna pamatelementus. Sagatavo kopsavilkumu, kas vispārīgi dod priekšstatu par izstrādāto biznesa plānu. Vispārīgi izdara secinājumus par iegūtajiem rezultātiem un apraksta priekšlikumus trūkumu novēršanai. Sagatavo vispārīgu prezentāciju, kas kopumā atbilst prasībām. Prezentē savu (savas grupas) biznesa plānu. Nosauc un vispārīgi apraksta iegūtos rezultātus. Kopumā novērtē biznesa idejas dzīvotspēju.	Noformē biznesa plānu, kas pilnībā atbilst biznesa plāna struktūras prasībām. Sagatavo kvalitatīvu biznesa plāna kopsavilkumu, kas dod pilnu un pārliecinošu priekšstatu par izstrādāto biznesa plānu. Apkopo un izdara secinājumus par iegūtajiem aprēķiniem, novērtē tos. Izstrādā kvalitatīvus priekšlikumus uzņēmuma darbības pilnveidošanai, trūkumu novēršanai un efektivitātes paaugstināšanai. Sagatavo prasībām atbilstošu detalizētu prezentāciju. Argumentēti prezentē savu (savas grupas) biznesa plānu, pamato un aizstāv iegūtos rezultātus un analītiski novērtē biznesa idejas dzīvotspēju tirgus apstākļos.

Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas, izraisot interesi un zinātkāri par valodām un starpkultūru saziņu, pilnveidojot izglītojamo zināšanas un izpratni par vietējo, valsts un Eiropas kultūras mantojumu un tā vietu pasaulē, veicinot izpratni par valodas un kultūras daudzveidību, nodrošinot profesionālās terminoloģijas apguvi svešvalodā(-s) izvēlētajā nozarē/sectorā un izglītojamo iespējas realizēt starptautiskās mobilitātes aktivitātes profesionālajā jomā.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Novērtēt kultūru kā vērtību. 2. Lietot atbilstošo nozares/sectora profesionālās leksikas krājumu. 3. Pilnveidot valodas prasmes, noteikt tālākos mācību mērķus. 4. Raksturot nacionālās kultūras vērtības kā sistēmu un identifikācijas pamatu. 5. Toleranti veidot attiecības ar dažādu kultūru un subkultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem, saglabājot savu nacionālo identitāti. 6. Skaidrot kultūras un mākslas izpausmes veidus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu – prezentē portfolio. Portfolio sadaļas: Plakāts/infografika u.c. par kultūras komponentiem. Argumentētā eseja, piemēram, "Kultūra – personības attīstības instruments un resurss". Profesionālo terminu vārdnīca ar skaidrojumiem un lietojuma piemēriem. Diskusijas "Valodu prasmes loma profesionālajā un personības pilnveidē" apkopojums. Europass CV. Motivācijas vēstule. Eiropas Valodu portfeļa daļas (Valodu pase, Valodu biogrāfija, valodu dosjē). Ieskats kādā subkultūrā. Ideju karte par kultūras formu daudzveidību, to vietu un nozīmi sabiedrības veidošanā, attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā. Gan pedagogs novērtē paveikto 10 ballu skalā, gan izglītojamie savstarpēji novērtē darbus, gan pats izglītojamais savu sniegumu izvērtē pašnovērtējumā pēc pedagoga sagatavotas pašnovērtējuma veidlapas ar vērtēšanas kritērijiem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis iekļaujams profesionālās izglītības programmās 3. un 4. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu profesionālās kvalifikācijas apguvei.

Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: novērtēt kultūru kā vērtību. Zina: kultūras komponentus. Izprot: kultūru kā procesu, kurā iekļauta visa sabiedrība, un kultūras nozīmi personības attīstībā.	5% no moduļa kopējā apjoma	Identificē kultūras komponentus. Definē kultūru kā procesu, kurā iesaistīta visa sabiedrība. Nosauc un vispārīgi raksturo kultūras nozīmi personības attīstībā.	Raksturo un salīdzina kultūras komponentus. Ilustrē ar piemēriem kultūru kā procesu, kurā iesaistīta visa sabiedrība. Izskaidro ar vairākiem piemēriem kultūras nozīmi personības attīstībā.
2. Spēj: lietot atbilstošo nozares/sektora profesionālās leksikas krājumu. Zina: nozarē/sectorā lietoto terminoloģiju svešvalodā. Izprot: valodu prasmes nozīmīgumu profesionālajā un personības pilnveidē.	50% no moduļa kopējā apjoma	Ar vienkāršiem teikumiem apraksta svešvalodā profesijas mērķus un uzdevumus. Ar īsiem teikumiem veido vienkāršu aprakstu par darba procesā izmantojamajiem materiāliem/produktiem, iekārtām, darba instrumentiem, tehnoloģiskajiem procesiem. Apraksta valodu prasmes nozīmi karjeras veidošanā. Lieto svešvalodā terminoloģiju, kas saistīta ar profesiju. Uzdod jautājumus, uztver teksta galveno domu. Ar pedagoga palīdzību izveido Europass CV un motivācijas vēstuli.	Svešvalodā skaidri un detalizēti raksturo profesijas mērķus, uzdevumus un profesijas vietu nozarē. Veido detalizētus, sistēmiskus aprakstus un izklāstus par darba procesā izmantojamajiem materiāliem/produktiem iekārtām, darba instrumentiem, tehnoloģiskajiem procesiem. Novērtē valodu prasmes nozīmi karjeras veidošanā. Sazinās profesionālajā svešvalodā. Diskutē. Piedāvā problēmu risinājumu. Patstāvīgi izveido Europass CV un motivācijas vēstuli.
3. Spēj: pilnveidot valodas prasmes, noteikt tālākos mācību mērķus. Zina: jēdzienus Eiropas Valodu portfelis, Valodu pase, Valodu biogrāfija, dosjē, sociālie tīkli. Izprot: komunikācijas un kultūras savstarpējo saistību un komunikāciju kā kultūras aktivitāti.	10% no moduļa kopējā apjoma	Definē jēdzienus Eiropas Valodu portfelis, Valodu pase, Valodu biogrāfija, dosjē, sociālie tīkli. Nosauc valodas apguves iespējas, izmantojot sociālos tīklus. Nosauc valodas prasmes līmeņu kritērijus.	Izveido Valodu pasi, Valodu biogrāfiju un dosjē. Izvērtē valodas apguves iespējas, izmantojot sociālos tīklus. Veic pašvērtējumu, lai noteiktu savu valodas prasmes līmeni.

4. Spēj: raksturot nacionālās kultūras vērtības kā sistēmu un identifikācijas pamatu. Zina: jēdzienus vērtība, garīgās un materiālās vērtības, nacionālās un internacionālās vērtības, indivīda un sabiedrības vērtības, reliģija, tradīcijas, kultūras kanons. Izprot: kultūras kanona lomu un vērtību pasaules un Latvijas kultūrā	10% no moduļa kopējā apjoma	Izvērtē vērtību nozīmi savā dzīvē. Nosauc kopīgo un atšķirīgo rietumu un austrumu kultūrā. Identificē kultūras tradīciju veidošanās, saglabāšanas un pārmantojamības raksturu. Skaidro kultūru savstarpējo saistību, formu un elementu pārmantojamību, ietekmi pasaules un Latvijas kultūrā. Pamato nepieciešamību iesaistīties sabiedrības un kultūrvides veidošanas procesos. Nosauc izcilākos sasniegumus savā kultūrā.	Izvirza hipotēzi par vērtību nozīmi un lomu savā un sabiedrības dzīvē un pierāda to. Stiprina Latvijas kultūrtelpu kā sabiedrību saliedējošu pamatu un veicina tās popularizēšanu Eiropas un pasaules līmenī. Salīdzina un diskutē par tradīciju noturīgumu un mainību austrumu un rietumu kultūrā. Skaidro un raksturo tradīciju pārmantošanas iespējas un veidus tradicionālajā un mūsdienu kultūrā. Salīdzina pasaules un Latvijas kultūras informatīvos avotus un liecības. Sasaista vienotu vēsturisko vērtību apzināšanos ar savu piederību Latvijai. Ar vairākiem argumentiem izskaidro nepieciešamību iesaistīties sabiedrības un kultūrvides veidošanas procesos. Analizē iesaistīšanās virzienus. Novērtē un analizē izcilākos sasniegumus savā kultūrā.
5. Spēj: toleranti veidot attiecības ar dažādu kultūru un subkultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem, saglabājot savu nacionālo identitāti. Zina: jēdzienus popkultūra, subkultūra, kontrkultūra, hipiji, panki, goti, tolerance, globalizācija, kultūrdialogs, stereotipi, kultūras šoks. Izprot: sabiedrības lomu dažādu sabiedrības grupu kultūras veidošanā un pastāvēšanā.	15% no moduļa kopējā apjoma	Identificē sabiedrības, dažādu sociālo grupu mijiedarbību un izpausmes kultūrtelpā. Paskaidro jēdzienus kontrkultūra. Identificē subkultūras pēc to pazīmēm. Raksturo savu nacionālo kultūrintitāti. Definē jēdzienus globalizācija. Definē jēdzienus stereotips un stereotipiskās domāšanas izpausmes. Raksturo kultūras šoka būtību, izpausmes radītājus un stadijas. Izskaidro tolerances jēdziena būtību un pamato nepieciešamību veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru	Novērtē sabiedrības, dažādu sociālo grupu mijiedarbību un izpausmes kultūrtelpā. Novērtē kontrkultūras parādības sabiedrībā. Raksturo un analizē dažādas subkultūras, to izpausmes un liecības. Izvērtē un pamato savu vietu kultūrprocesu veidošanā. Salīdzina un raksturo globalizācijas izpausmes. Identificē stereotipiskās domāšanas veidu, analizē tā rašanās cēloņus. Analizē kultūras šoka rašanās cēloņus. Raksturo tolerances būtību, ilustrējot

		un reliģiju pārstāvjiem. Nosauc idejas starpkultūru attiecību problēmu risināšanai.	ar vairākiem piemēriem. Formulē secinājumus, kāpēc nepieciešams veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem. Analizē starpkultūru problēmu cēloņus, formulē ieteikumus starpkultūru komunikācijas veicināšanai.
6. Spēj: skaidrot kultūras un mākslas izpausmes veidus. Zina: mākslas veidus un moderno tehnoloģiju nozīmi kultūrā. Izprot: kultūras un mākslas formu daudzveidību, to vietu un nozīmi sabiedrības veidošanā, attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc dažādas mākslas izpausmes formas. Nosauc nozīmīgākos mākslas stilus un virzienus. Nosauc ievērojamākās kultūras vērtības pasaules muzejos. Demonstrē faktus un ideju izpratni par kultūras formu lomu sabiedrības attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā.	Raksturo un salīdzina dažādās mākslas izpausmes formas. Raksturo nozīmīgākos mākslas stilus un virzienus. Raksturo un novērtē izcilākās kultūras vērtības pasaules muzejos. Novērtē un raksturo mākslas darbus un kultūras objektus to kultūrvēsturiskā kontekstā.

Moduļa „Sociālās un pilsoniskās prasmes” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas analizēt sabiedrības un indivīda savstarpējās attiecības un to regulējumus, izvērtēt apkārtējos notikumus no dažādām perspektīvām, ievērot demokrātiskas sabiedrības pamatvērtības, pieņemt pārdomātus, izsvērtus un atbildīgus lēmumus savas un apkārtējo dzīves kvalitātes uzlabošanai.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Apzināt sevi kā daļu no mūsdienu sabiedrības. 2. Piedalīties pilsoniskajā un sabiedriskajā dzīvē, balstoties uz izpratni par sociālajiem un politiskajiem konceptiem un struktūrām. 3. Pieņemt lēmumus par darba vai mācību uzdevumu veikšanu. 4. Saskatīt dažādu sabiedrības jomu un parādību saistību ar morāli un tikumību. 5. Risināt problēmas un veikt uzdevumus, izmantojot kognitīvās prasmes un izvēloties piemērotākās metodes un informāciju.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Sociālās un pilsoniskās prasmes (1. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu -- prezentē savas zināšanas par valsts iekārtu, valsts pamatlikumu, valsts tiesību sistēmu, morāli, personības lomu lēmumu pieņemšanā. Izglītojamaais var veidot portfolio, kurā iekļauti rezultāti par mācību satura apguvi.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis iekļaujams profesionālās izglītības programmās 3. un 4. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu profesionālās kvalifikācijas apguvei.

Moduļa „Sociālās un pilsoniskās prasmes” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: apzināties sevi kā daļu no mūsdienu sabiedrības. Zina: indivīda/ personības un sabiedrības sadarbības veidus un raksturojumu. Izprot: indivīda/ personības un sabiedrības līdzdarbības veicināšanas nepieciešamību un apzinās pilsoniskās	35% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst un interpretē personības iezīmes – īpašības, indivīda sociālās, emocionālās prasmes. Ar piemēriem analizē ieradumu veidošanos (mehānismus). Diskutē par vērtībām – brīvība, godīgums, taisnīgums, solidaritāte, vienlīdzība, ģimene, darbs u.c. Vispārīgi izvērtē kultūras un reliģiskās tradīcijas apkārtējā vidē.	Vērtē savas stiprās un vājās puses, pamatojoties uz paša veidoto savas personības raksturojumu, plāno saviem personiskajiem un profesionālajiem mērķiem atbilstošu ieradumu veidošanos, izvērtējot personisko pieredzi. Detalizēti raksturo sabiedrības pamatvērtības. Izvirza dzīves mērķus un darbojas, lai

apziņas avotus.		Pieņem lēmumus un plāno savu nākotnes karjeru, izvairoties no augsta riska uzvedības, lai iekļautos darba tirgū un nepakļautu sevi sociālās atstumtības riskam.	prognozētu, patstāvīgi pieņemtu atbildīgus un izsvērtus lēmumus par savu nākotnes darbības jomu (karjeru), ņemot vērā informāciju par izmaiņām darba tirgū, respektējot vajadzības un vērtības.
		Ar dažādiem piemēriem skaidro konkrētus morālās un juridiskās atbildības veidus un izpausmes. Pamatojoties uz Latvijas vēstures 20. gadsimta piemēriem, vērtē vēstures aspektus, kas varētu sekmēt indivīda attieksmi pret valsti un piederības izjūtu valstij. Skaidro savu saikni ar Latvijas valsti, veido aktīvā pilsoņa plānu un īsteno daļu no tā. Definē personības lomu lēmumu pieņemšanā.	Ar piemēriem ilustrē tiesisko risinājumu situācijām, kur iespējama juridiskās atbildības iestāšanās. Izmantojot piemērus no pagātnes un tagadnes, diskutē par nacionālās identitātes lomu valstiskās identitātes veidošanā. Salīdzina dažādas lēmumu pieņemšanas stratēģijas**, piemēram, lēmumu pieņemšanas koks, E. Bono sešu cepuru metode. Vērtē riska un aizsargfaktoru ietekmi uz saprātīga lēmuma pieņemšanu.
		Pamato riska un aizsargfaktoru ietekmi uz saprātīga lēmuma pieņemšanu. Apraksta problēmas/darba situācijas, saistītas ar darbinieka izturēšanos vai uzvedību. Vērtē sevi dažādās sociālajās lomās	Analizē problēmsituācijas, izdara secinājumus par pašvērtējuma un pašcieņas nozīmi lēmumu pieņemšanā par savu izturēšanos vai uzvedību. Veido pašvērtējumu, pamatojoties, piemēram, uz savu vērtību, prasmju, spēju, rakstura, temperamenta, vajadzību izpēti.
		Izskaidro izvēles brīvību attiecībā uz profesionālās karjeras plānošanu. Pamato profesionālo karjeru kā personīgu mērķi un līdzekli citu sev svarīgu mērķu sasniegšanai. Atpazīst mācīšanās un pašmācības prasmes kā veidu, lai plānotu personīgo profesionālo izaugsmi.	Realizē izvēles brīvību, plānojot profesionālo karjeru. Diskutē par profesionālās pašpilnveides un pilnveidošanās iespējām. Novērtē mācīšanās un pašmācību prasmes kā veidu, lai uzlabotu personīgo profesionālo attīstību saskaņā ar jau izdarīto izvēli.
2. Spēj: apzināti piedalīties pilsoniskajā un sabiedriskajā dzīvē, balstoties uz izpratni par sociālajiem un politiskajiem konceptiem un struktūrām.	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc valsts iekārtas (unitāra, federatīva valsts, konfederācija) un valsts valdīšanas formas (republika, monarhija). Nosauc politiskos režīmus (autoritārisms, totalitārisms, demokrātija). Definē jēdzienu vara un	Formulē, kāpēc ir nepieciešama valsts. Izskaidro dažādu valsts iekārtu un pārvaldības formu atšķirības. Skaidro politisko režīmu atšķirības. Ilustrē jēdzienu vara, atšķir dažādus varas veidus un politisku varu no

Zina: leģitimitātes nozīmi, sabiedrības un valsts attiecību raksturojumu. Izprot: sabiedrības un indivīda līdzdalību politiskajās un valsts pārvaldes struktūrās.		uzskaita dažādus varas veidus. Nosauca valstu politiskās sistēmas un vardarbības/ nevardarbības ietekmi politikā. Apraksta sabiedrisko attiecību modeļus un to atšķirības. Definē mērķu un līdzekļu problēmas būtību politikā. Apraksta politisko lēmumu pieņemšanas procesu. Nosauca iespējamās politiskās kultūras neievērošanas sekas. Definē likumdevējvaras, izpildvaras un tiesu varas funkcijas. Apraksta Latvijas Republikas valsts iekārtas un pārvaldības formu. Definē un vispārēji skaidro jēdzienu pilsoniskā sabiedrība, kā arī pilsoniskās sabiedrības iezīmes un veidošanos. Uzskaita sabiedrības grupu atšķirīgo vajadzību un interešu veidošanās iemeslus. Apraksta tolerantu attieksmi pret sociālo faktoru atšķirībām. Nosauca valsts pienākumus un devumu indivīdam. Definē nacionālas valsts pastāvēšanas nepieciešamību. Nosauca valsts uzdevumus.	citiem varas izpausmju veidiem. Salīdzina un novērtē valstu politiskās sistēmas un vardarbības/ nevardarbības ietekmi politikā. Salīdzina mūsdienu sabiedrības ideoloģijas, vērtības, izprot politiskās kultūras veidošanās faktorus. Izskaidro vārda brīvības un cenzūras nozīmi diskusiju kultūrā publiskajā telpā. Skaidro politiskās kultūras un politiskās atbildības pārkāpšanas cēloņus un sekas. Izskaidro varas dalīšanas principa nostiprināšanu Latvijas Republikas Satversmē. Izskaidro Latvijas Republikas valsts iekārtas un pārvaldības formu Izskaidro pilsoniskās sabiedrības būtību un saturu, pilsoņa tiesisko piederību valstij un pilsoniskās līdzdalības formas un nozīmi. Klasificē sabiedrības grupu atšķirīgās vajadzības un intereses. Argumentē attieksmi pret sociālo faktoru atšķirībām. Novērtē savu atbildību pret valsti un valsts atbildību par saviem iedzīvotājiem. Pamato nacionālas valsts pastāvēšanas nepieciešamību. Skaidro valsts uzdevumus.
3. Spēj: pieņemt lēmumu par darba vai mācību uzdevumu veikšanu. Zina: tiesību sistēmas būtību. Izprot: normatīvo regulējumu piemērošanu profesionālajā darbībā.	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauca tiesību lokus, tiesību nozares un apakšnozares un apraksta tiesību sistēmu Latvijā. Skaidro normatīvo aktu hierarhiju un sistēmu Latvijā. Definē tiesību pamatjēdzienus juridiska persona, fiziska persona, personas tiesībspēja un rīcībspēja. Nosauca administratīvā pārkāpuma	Detalizēti raksturo Latvijas tiesību sistēmu – tās iezīmes, tiesību nozares un apakšnozaru regulējuma priekšmetu. Skaidro normatīvo aktu hierarhiju un piemērošanu profesionālajā darbībā. Izskaidro tiesību pamatjēdzienus juridiska persona, fiziska persona, personas tiesībspēja un rīcībspēja atšķirības.

		veidus un atrod normatīvajā aktā atbilstošu soda veidu un mēru, kas var tikt piemēroti.	
		Definē jēdzienus noziedzīgs nodarījums, nevainīguma prezumpcijas princips, taisnīguma princips, sodīšana, kriminālā atbildība. Raksturo administratīvā pārkāpuma un kriminālpārkāpuma piemērus.	Izskaidro un pamato administratīvā pārkāpuma veidam atbilstošu soda veidu un mēru, kas var tikt piemēroti. Izskaidro jēdzienus noziedzīgs noziegums, nevainīguma prezumpcijas princips, taisnīguma princips, sodīšana, kriminālā atbildība. Izskaidro atšķirību starp administratīvo atbildību un +kriminālatbildību.
		Formulē darba tiesību regulējuma pamatus, darbinieka tiesības un pienākumus un darba devēja tiesības un pienākumus.** Apraksta kolektīvo darba tiesību būtību, to nozīmi; darbinieka un darba devēja attiecību regulējumu.	Skaidro darba tiesību regulējumu un darba līguma būtību un nozīmi.**Skaidro kolektīvo darba tiesību būtību un nozīmi; izstrādā priekšlikumus darbinieka un darba devēja attiecību regulējumam.
		Identificē intelektuālā īpašuma regulējuma priekšmetu, normatīvos aktus un regulējuma attīstības tendences.	Skaidro intelektuālā īpašuma nozīmi uzņēmumā.
		Identificē profesionālās darbības nozares normatīvā regulējuma priekšmetu un saturu.	Apkopo normatīvos aktus, kas reglamentē noteiktu profesionālās darbības nozari.
4. Spēj: saskatīt dažādu sabiedrības jomu un parādību saistību ar morāli un tikumību. Zina: jēdzienu vara, vardarbība, mobings, bosings skaidrojumu. Izprot: morāles nozīmi sociālajās un darba attiecībās.	15% no moduļa kopējā apjoma	Definē, kas ir mobings, bosings. Nosauc rīcības soļus mobinga, bosinga gadījumos. Formulē nepieciešamību saskaņot individuālās vēlmes ar citu vajadzībām un vēlmēm. Definē ētiskās problēmas mūsdienu sabiedrībā. Saskata saistību starp brīvu izvēli un atbildību, min piemērus. Analizē morāles nozīmi sociālajās un darba attiecībās.	Izskaidro mobinga, bosinga izpausmes. Izvēlas tolerantu attieksmi pret dažādām sabiedrības grupām, veicinot to iekļaušanos sabiedrībā. Izvērtē ētiskās dilemmas mūsdienu sabiedrībā. Izvērtē atsauksmes interneta portālos un reklāmās, izmanto ētikas principus internetā.
5. Spēj: risināt problēmas un veikt uzdevumus, izmantojot kognitīvās prasmes un izvēloties piemērotākās metodes un	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc savu uztveres tipu un atbilstošās mācīšanās stratēģijas.	Analizē savu uztveres tipu un atbilstošās mācīšanās stratēģijas dažāda veida zināšanu un prasmju

informāciju. Zina: uztveres tipa un personības virzības saistību ar mācīšanās stratēģiju. Izprot: priekšrocības un trūkumus, darbojoties grupā un autonomi; konstruktīvas sadarbības priekšnosacījumus.			apguvei. Raksturo sevi, analizē savas rakstura īpašības profesionālās jomas kontekstā.
		Apraksta savas rakstura īpašības profesionālās jomas kontekstā. Definē izdegšanas sindromu un stresa vadību. Nosauc stresa sekas.	Raksturo izdegšanas sindromu un stresa vadību. Izskaidro izdegšanas sindroma un stresa ietekmi uz darbaspējām un lēmumu pieņemšanu.
		Apraksta A. Maslova vajadzību hierarhijas modeli. Nosauc dažādus motivācijas veidus. Nosauc savas personības vienojošo ar līdzcilvēkiem un atšķirīgo vērtību izpratnes ziņā no citiem. Nosauc personības iezīmes. Nosauc svarīgākos bioloģiskos un sociālos faktorus, kas ietekmē cilvēka attīstību. Apraksta sociālās vides ietekmi uz psihisko veselību.	Analizē cilvēku dažādās vajadzības un dažādos motivācijas veidus. Raksturo indivīdu atšķirīgo un līdzīgo vajadzību un vērtību ietekmi uz darba rezultātu. Atšķir jēdzienus cilvēks, indivīds, personība. Raksturo bioloģisko un sociālo faktoru ietekmi uz personības īpašībām un kognitīvo spēju veicināšanu. Atšķir veselīga un neveselīga dzīvesveida veicinošos faktorus.

Moduļa „Zaļās prasmes” apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamā spējas veikt savu profesionālo darbību atbilstoši vides ilgtspējīgai attīstībai, resursus taupošai un energoefektīvai saimniekošanai, kā arī ikdienā pieņemt videi labvēlīgus un zaļajai domāšanai atbilstošus lēmumus.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Izskaidrot konkrētai situācijai svarīgākos ilgtspējīgas attīstības kritērijus. 2. Sasaistīt ilgtspējīgas attīstības ideju ar dabas resursu racionālu izmantošanu. 3. Novērtēt cilvēku saimnieciskās darbības ietekmi uz bioloģisko daudzveidību. 4. Analizēt informāciju par efektīvu energoresursu izmantošanu. 5. Šķirot atkritumus, ievērojot videi draudzīgas apsaimniekošanas pamatprincipus. 6. Ievērot veselīga uztura pamatprincipus dzīvildzes nodrošināšanai.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Zaļās prasmes" apguves noslēgumā izglītojamais kārto pārbaudījumu – veido prezentāciju, kurā iekļauj priekšlikumus un secinājumus par ilgtspējīgu resursu izmantošanu savā ikdienā.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Zaļās prasmes" ir mūžizglītības modulis. Profesionālās vidējās izglītības programmās ar īstenošanas ilgumu četri gadi moduļa saturs tiek apgūts vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta kursā „Dabaszinības”.

Moduļa „Zaļās prasmes” saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izskaidrot konkrētai situācijai svarīgākos ilgtspējīgas attīstības kritērijus. Zina: jēdzienu "ilgtspējīga attīstība" skaidrojumu. Izprot: ilgtspējīgas attīstības un zaļās domāšanas nozīmīgumu vides un dabas daudzveidības saglabāšanā.	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc ilgtspējības pamatideju. Raksturo trīs būtiskākās stratēģijas prioritātes (Latvijas kultūrtelpas attīstība, dabas resursu vērtība, cilvēkkapitāls). Apraksta cilvēka un dabas mijiedarbību, kultūras, zinātnes, izglītības un pieredzes nozīmi cilvēka dzīvesveida veidošanā. Definē jēdzienu "ilgtspējīga nākotne".	Izskaidro un pamato ilgtspējības pamatideju. Pamato ar piemēru katru no būtiskākajām stratēģijas prioritātēm (Latvijas kultūrtelpas attīstība, dabas resursu vērtība, cilvēkkapitāls). Izvērtē cilvēka un dabas mijiedarbību, kultūras, zinātnes, izglītības un pieredzes nozīmi cilvēka pasaules uzskata veidošanā. Izskaidro jēdzienu "zaļā domāšana", izvērtējot konkrētas situācijas.

2. Spēj: sasaistīt ilgtspējīgas attīstības ideju ar dabas resursu racionālu izmantošanu. Zina: dabas resursu racionālas un ilgtspējīgas izmantošanas pamatprincipus. Izprot: dabas kapitāla resursu ilgtspējīgas izmantošanas nozīmīgumu apkārtējās vides saglabāšanā.	20% no moduļa kopējā apjoma	Skaidro atjaunojamo dabas resursu (vēja, saules, ūdens, augu, dzīvnieku, gaisa) nozīmi ilgtspējīga dzīvesveida veicināšanā. Skaidro neatjaunojamo resursu (naftas, dabasgāzes, minerālu) limitu nepārsniegšanas un racionālas izmantošanas nozīmi/būtību. Skaidro ekosistēmu un vides kvalitātes saglabāšanas nozīmi.	Analizē atjaunojamo dabas resursu (vēja, saules, ūdens, augu, dzīvnieku, gaisa) nozīmi ilgtspējīga dzīvesveida veicināšanā. Analizē neatjaunojamo resursu (naftas, dabasgāzes, minerālu) limitu nepārsniegšanas un racionālas izmantošanas iespējas. Izvērtē ekosistēmu un vides kvalitātes saglabāšanas iespējas.
3. Spēj: novērtēt cilvēka saimnieciskās darbības ietekmi uz bioloģisko daudzveidību. Zina: bioloģiskās daudzveidības līmeņus; floras un faunas aizsargājamās sugas; invazīvo augu un dzīvnieku sugas; bioloģiskās daudzveidības fragmentāciju; saimnieciskās darbības priekšrocības un trūkumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās; bioloģiskās daudzveidības monitoringu; ekoloģiskās pēdas nospiedumu. Izprot: īpaši aizsargājamo teritoriju un bioloģiskās daudzveidības saistību, saimnieciskās darbības ietekmi uz dabas un klimata pārmaiņām	20% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst cilvēka saimnieciskās darbības veidus, kas ietekmē bioloģiskās daudzveidības pamatnosacījumus. Nosauc bioloģiskās daudzveidības četrus līmeņus, minot divus raksturojošus piemērus. Vispārīgi raksturo Latvijas floru un faunu, to aizsargājamās sugas. Nosauc desmit Latvijas invazīvo augu un dzīvnieku sugas. Raksturo ar trīs piemēriem saimnieciskās darbības priekšrocības un trūkumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Nosauc trīs bioloģiskās daudzveidības monitoringa piemērus. Nosauc piecus saimnieciskās darbības veidus, kas ietekmē dabas un klimata pārmaiņas. Aprēķina ekoloģiskās pēdas nospiedumu.	Izskaidro cilvēka saimnieciskās darbības veidus, kas ietekmē bioloģiskās daudzveidības pamatnosacījumus. Izskaidro dzīvības procesu daudzveidību, saskatot to vienojošās likumsakarības. Skaidro Latvijas floras un faunas aizsargājamo sugu nozīmi ekosistēmā. Raksturo Latvijas invazīvo augu un dzīvnieku sugu ietekmi uz vietējo ekosistēmu. Pamato ar pieciem piemēriem saimnieciskās darbības priekšrocības un trūkumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Analizē piecus bioloģiskās daudzveidības monitoringa piemērus. Novērtē saimnieciskās darbības veidu (vismaz piecu) ietekmi uz dabas un klimata pārmaiņām – kā saimnieciskā darbība var ietekmēt apkārtējo vidi. Izskaidro ekoloģiskās pēdas nospieduma rezultātus.

4. Spēj: analizēt informāciju par efektīvu energoresursu izmantošanu. Zina: atjaunojamo energoresursu veidus. Izprot: atjaunojamo energoresursu izmantošanas iespējas saimniekošanā un sadzīvē, fosilās enerģijas izmantošanas ietekmi uz vidi, energoefektivitātes nozīmi mūsdienās.	15% no moduļa kopējā apjoma	Vispārēji skaidro kaitējumus, ko videi rada fosilās enerģijas izmantošana. Izvērtē fosilās enerģijas izmantošanas ietekmi uz vidi. Vispārīgi raksturo videi draudzīgu enerģiju. Nosauc piecus piemērus, kā saimniekošanā un sadzīvē izmanto atjaunojamus energoresursus. Identificē iekārtas, uz kurām attiecas energoefektivitātes marķējums.	Analizē kaitējumus, ko videi rada fosilās enerģijas izmantošana. Analizē fosilās enerģijas izmantošanas ietekmi uz vidi. Raksturo videi draudzīgas enerģijas veidus, to izmantošanas iespējas saimniekošanā un sadzīvē. Izskaidro, kā pēc energoefektivitātes marķējuma izvēlēties iekārtas un instrumentus darbam un sadzīvei ar iespējami mazāku enerģijas patēriņu.
5. Spēj: šķirot atkritumus, ievērojot videi draudzīgas apsaimniekošanas pamatprincipus. Zina: atkritumu veidus un videi draudzīgu to apsaimniekošanu; videi draudzīgus sadzīves atkritumu likvidēšanas pasākumus un ieguvumus. Izprot: atkritumu šķirošanas nepieciešamību, atkritumu rašanos sadzīvē un ražošanā.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc galvenos atkritumu veidus (mājsaimniecības, rūpnieciskie, speciālie, bīstamie, inertie u.c.), minot trīs piemērus no katra veida, t.sk. otrreizējās pārstrādes atkritumus. Risina atkritumu šķirošanas uzdevumus. Nosauc galvenos atkritumu radītos kaitējumus videi savā pilsētā vai pagastā. Uzskaita piecus videi draudzīgus atkritumu likvidēšanas un utilizēšanas piemērus. Atpazīst sadzīves atkritumu veidus, bīstamos un ražošanas atkritumus. Izskaidro jēdziena "ilgtspējīga atkritumu apsaimniekošana" būtību.	Raksturo galvenos atkritumu veidus (mājsaimniecības, rūpnieciskie, speciālie, bīstamie, inertie u.c.) un otrreizējās pārstrādes atkritumus. Risina atkritumu šķirošanas uzdevumus. Izskaidro un ar piemēriem pamato atkritumu radītos kaitējumus videi savā pilsētā vai pagastā. Izvērtē iedzīvotāju atkritumu likvidēšanas un utilizēšanas iespējas videi draudzīgā veidā. Novērtē sadzīves atkritumu veidus, pamatojoties uz to lietderīgu izmantošanu, identificē bīstamos un ražošanas atkritumus. Pamato ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas nepieciešamību.
6. Spēj: ievērot veselīga uztura pamatprincipus dzīvildzes nodrošināšanai. Zina: jēdzienu "cilvēkam veselīga pārtika", "bioloģiskā pārtika", "ģenētiski modificēta pārtika", "E vielas" u.c. skaidrojumu, to būtiskās pazīmes un/vai atšķirības. Izprot: veselīga uztura nozīmi dzīvildzes nodrošināšanā.	15% no moduļa kopējā apjoma	Atšķir organismam nepieciešamās uzturvielas un pārtikas piedevas. Identificē bioloģiski un industriāli ražotās pārtikas atšķirības. Nosauc E vielu iedalījumu un vismaz piecas E vielas, vispārīgi raksturo to ietekmi uz cilvēka veselību. Raksturo praktiski izmantojamos ekomarķējumus.	Izskaidro organismam nepieciešamo uzturvielu un pārtikas piedevu atšķirības. Novērtē atšķirības starp bioloģisko un industriāli ražoto pārtiku. Analizē E vielu iedalījumu, detalizēti raksturo vismaz trīs E vielas no katras grupas, izvērtē zināmākās E vielas uzturā. Analizē un raksturo ekomarķējumus un prot izvēlēties atbilstošākos konkrētai situācijai.

Programmas īstenošanai obligāti nepieciešamie materiālie līdzekļi

Nr.p.k.	Materiālie līdzekļi	Daudzums
1. Tehnoloģiskās iekārtas un darba instrumenti		
1.1.	Mācību kabinets aprīkots ar galdiem, krēsliem, IT aprīkojumu - datoru, printeri, skeneri, skaņas pastiprinātājiem, multimediju projektoru, ekrānu (komplekts)	1 uz izglītojamo grupu
1.2.	Darba galds un krēsls	1 katram izglītojamajam
1.3.	Dators ar interneta pieslēgumu	1 katram izglītojamajam
1.4.	Interaktīvā tāfele	1 uz izglītojamo grupu
1.5.	Kopētājs	1 uz izglītojamo grupu
1.6.	Krāsainais printeris	1 uz izglītojamo grupu
1.7.	Multimediju projektors un ekrāns	1 uz izglītojamo grupu
1.8.	Printeris	1 uz izglītojamo grupu
1.9.	Tāfele	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.10.	Akmens ripa apavu apstrādei	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.11.	Apavu apkopes instrumentu komplekts	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.12.	Apavu kopšanas mašīna	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.13.	Apavu nazis	1 katram izglītojamajam
1.14.	Apavu stiepējs	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.15.	Apdares mašīna	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.16.	Darbmašīnu apkopes instrumentu komplekts	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.17.	Ādas apstrādes instrumenti un palīgierīces – āmurs, īlens, pincete, apavu nazis, knaibles, punktsitis, kniedētājs, kniežu saspiedējs u.c. (komplekts)	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.18.	Ādas biezuma mērītājs	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.19.	Caurduris	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.20.	Celtniecības fēns	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.21.	Darbgalds apavu labošanai un krēsls	1 katram izglītojamajam
1.22.	Darbmašīnas, šujmašīnas dažādas	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.23.	Drēbnieka mērlente	1 katram izglītojamajam
1.24.	Drēbnieka šķēres	1 katram izglītojamajam
1.25.	Gludināšanas iekārta ar gludekli un tvaika ģeneratoru	1 uz 6 izglītojamajiem
1.26.	Iekārta papēžu piestiprināšanai	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.27.	Ielāpu materiāli (ādas atgriezumi)	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.28.	Individuālie aizsardzības līdzekļi (halāti, birstīte putekļu notīrīšanai, brilles, austiņas) (komplekts)	1 katram izglītojamajam
1.29.	Individuālie uzkopšanas un tīrīšanas līdzekļi (materiāli, ķīmiskās vielas un šķīdumi)	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.30.	Instrumenti ādas apstrādei - rokas perforators, nazītis malas apstrādei	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.31.	Instrumenti darbam ar ādu	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.32.	Instrumenti iekārtu apkopei – skrūvgrieži, pincetes	1 katram izglītojamajam
1.33.	Kalkulators	1 katram izglītojamajam
1.34.	Knaibles	1 katram izglītojamajam
1.35.	Kombinētās iekārtas	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.36.	Kronšteini lekālu un produkcijas glabāšanai	1 uz 6 izglītojamajiem
1.37.	Kurpnieku āmurs	1 katram izglītojamajam
1.38.	Lāpa	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.39.	Lekāls	1 katram izglītojamajam
1.40.	Liestes	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.41.	Līme (DK-7, Desmakols, Superlīme)	Atbilstoši programmas īstenošanai

1.42.	Luksometrs	1 uz izglītojamo grupu
1.43.	Marķēšanas instrumenti	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.44.	Materiālu griezējs	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.45.	Mazizmēra gludināmie dēļi	1 uz 6 izglītojamiem
1.46.	Metāla lineāls 30 cm	1 katram izglītojamajam
1.47.	Mērīšanas instrumenti	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.48.	Mērīšanas un marķēšanas instrumenti	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.49.	Naglu piestiprināšanas iekārta	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.50.	Naglu vilcējs	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.51.	Neslidoša materiāla paliktnis	1 katram izglītojamajam
1.52.	Nosegumšuves šujmašīna	1 uz 6 izglītojamiem
1.53.	Prese	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.54.	Preses mašīna	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.55.	Putekļu nosūcējs	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.56.	Saspraužamās adatas	1 katram izglītojamajam
1.57.	Skrūvgriezis	1 uz 6 izglītojamajiem
1.58.	Skrūvspīles	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.59.	Specializētās datorprogrammas	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.60.	Speciālo šujmašīnu pierīces, dažādas	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.61.	Suniši	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.62.	Šķēres	1 katram izglītojamajam
1.63.	Šujmašīna elektriskā	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.64.	Šujmašīna mehāniskā	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.65.	Šujmašīnas lampa	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.66.	Šujmašīnas adatas	1 katram izglītojamajam
1.67.	Šūšanas-apdiegšanas šujmašīna (overloks)	1 uz 2 izglītojamiem
1.68.	Universālā programmējamā šujmašīna	1 uz 6 izglītojamiem
1.69.	Universālā šujmašīna	1 katram izglītojamajam
1.70.	Urbis (elektriskais)	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.71.	Urbji (dzelzs)	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.72.	Vīle	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.Materiāli, palīgmateriāli u.tml.		
2.1.	Acetons	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.2.	Adatas	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.3.	Apavi remontam	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.4.	Apavu ādas (dažādas)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.5.	Apavu kopšanas līdzekļi (komplekts)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.6.	Apavu remonta materiāls (papēžu uzlikas, odes materiāls, lietas zoles, kapes materiāls, oderāda u.tml.)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.7.	Apvilkšanas materiāli papēžiem	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.8.	Ādas (dažādas)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.9.	Ādas un ādas izstrādājumu sortimenta materiāli, modeļi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.10.	Biroja un kancelejas preces (dažāda veida papīrs, krāsainie zīmuli, mapes u.c.)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.11.	Datu reģistrācijas žurnāls	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.12.	Diegi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.13.	Diegi vaskotie	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.14.	Drēbnieka krīts	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.15.	Drēbnieka mērlente	1 katram izglītojamajam
2.16.	Elļa	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.17.	Furnitūra	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.18.	Gatavi izstrādājumi, dažādi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.19.	Ielāpu materiāls (ādas atgriezumai)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.20.	Individuālie aizsardzības līdzekļi (halāti, birstīte putekļu notīrīšanai, brilles, austiņas) (komplekts)	1 katram izglītojamajam

2.21.	Konstruēšanas un modelēšanas instrumentu komplekts (zīmulis (HB vai 2B), cirkulis, transportieris, taisnleņķa/taisnstūra trīsstūris, krāsaini zīmuļi, flomāsteri, dzēšgumija, elastīga lente (1m).	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.22.	Krāsa	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.23.	Ķīmiskie produkti (šķīdinātāji, lakas, krāsa, pulēšanas, krēmi, eļļas, acetons)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.24.	Laka	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.25.	Lineāls	1 katram izglītojamajam
2.26.	Līme (DK-7, Desmakols, Superlīme)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.27.	Līmes trauciņš un otiņa	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.28.	Līmlente - maliņu, ielāpu, saistzoles izveidei	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.29.	Līplenta	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.30.	Materiāli (papēžu uzlikas, loksnes, ādvolons, ādas odeses, papēžmateriāls, kožvolons, zoles, u.tml.)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.31.	Materiāli (pasitņu gumija, pazoļu gumija, mikroporu gumija, poliuretāna loksnes, gumija formēta, apavu kartons)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.32.	Mācību grāmatas, aktuālā un profesionālā periodika, normatīvie akti u.c.	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.33.	Metodiskie materiāli, katalogi dažādi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.34.	Naglas (dažādi veidi)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.35.	Neslīdoša materiāla paliktnis	Katram izglītojamajam
2.36.	Palīgmateriāli (metāla plāksnes, dībeļi, kniedes)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.37.	Pamatne griešanai MAPED A3	1 katram izglītojamajam
2.38.	Papēži	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.39.	Papīrs A4	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.40.	Papīrs lekālu izgatavošanai	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.41.	Pasitņi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.42.	Piegrieztu detaļu komplekti	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.43.	Pildspalva (sudraba)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.44.	Pirmās palīdzības aptieciņa	1 uz izglītojamo grupu
2.45.	Pulēšanas krēms	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.46.	Rāvējslēdzējs	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.47.	Skrūves (dažādi veidi)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.48.	Smilšpapīrs	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.49.	Supinators	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.50.	Šķīdinātājs	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.51.	Šujamie diegi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.52.	Tekstilmateriāli, dažādi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.53.	Uzskates līdzekļi (materiālu paraugi, tematiskie plakāti, izdales materiāli, video filmas u.c.)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.54.	Uzskates materiāli	Atbilstoši programmas īstenošanai

DARBĪBAS PROGRAMMAS "IZAUGSME UN NODARBINĀTĪBA" VALSTS IZGLĪTĪBAS SATURA CENTRA ESF PROJEKTS "PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU EFEKTĪVA PĀRVALDĪBA UN PERSONĀLA KOMPETENCES PILNVEIDE" (VIENOŠANĀS NR. 8.5.3.0/16/I/001)

Aprobācijas koordinatore: Rudīte Grabovska